

ಶಾಸನತಜ್ಞರಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

(ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಎಂ.ಫಿಲ್.ಆಂಶಿಕ ಪದವಿಗಾಗಿ
ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಪ್ರಬಂಧ)

ಸಂಶೋಧಕಿ
ಎಸ್.ಟಿ.ವೀಣಾ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಡಾ. ಕೆ.ಜಿ.ಭಟ್‌ಸೂರಿ
ಪ್ರವಾಚಕರು

ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ
ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಗಳ ನಿಕಾಯ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಜಲ ೨೭೬

೨೦೦೯

778

ಪರಾಮರ್ಶೆಗೆ ಮಾತ್ರ

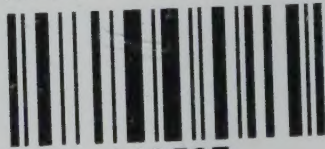

"ಸಿರಿಗನ್ನಡ" ಗ್ರಂಥಾಲಯ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಶಿಲಾ ೨೭೬

AKSHARA GRANTHALAYA

ACC.NO. 048587

778

ಶಾಸನತಜ್ಞರಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

(ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಎಂ.ಫಿಲ್.ಆಂಶಿಕ ಪದವಿಗಾಗಿ
ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಪ್ರಬಂಧ)

ಸಂಶೋಧಕಿ
ಎಸ್.ಟಿ.ವೀಣಾ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಡಾ. ಕೆ.ಜಿ.ಭಟ್‌ಸೂರಿ
ಪ್ರವಾಚಕರು

ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ
ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಗಳ ನಿಕಾಯ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಜಿಲ್ಲಾ ೨೭೬

೨೦೦೯

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ
ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ (ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ)

ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆ
ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆ

92B
VEE 3
048587

ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ
ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ
ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ

ಸಂಶೋಧಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ಶಾಸನತಜ್ಞರಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ ಎಂಬ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಡಾ.ಕೆ.ಜಿ.ಭಟ್‌ಸೂರಿ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಗಳ ನಿಕಾಯದ ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪ್ರಬಂಧವು ಮೂಲವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ

ದಿನಾಂಕ : 8.10.09

ಎಸ್.ಟಿ.ವೀಣಾ

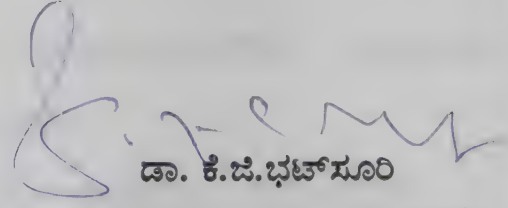
ಸಂಶೋಧಕಿ

ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ದೃಢೀಕರಣ ಪತ್ರ

ಶಾಸನತಜ್ಞರಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ ಎಂಬ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎಂ.ಫಿಲ್.ಪದವಿಗಾಗಿ ಎಸ್.ಟಿ.ವೀಣಾ ಅವರು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪ್ರಬಂಧವು ಮೂಲವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಡಾ. ಕೆ.ಬಿ.ಭಟ್‌ಸೂರಿ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಚಕರು

ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಸ್ಥಳ : ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ

ದಿನಾಂಕ : ೨-೧೦-೨೦೦೭

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ	೧ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ವಿಧಾನ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ	೧-೫
ಅಧ್ಯಾಯ	೨ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ	೬-೨೧
	೨.೧. ರಾಜಗುರು ಮನೆತನದವರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ	
	೨.೨. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ	
ಅಧ್ಯಾಯ	೩ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಶಾಸನಾಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ	೨೨-೪೮
	೩.೧. ಬಿ.ಎಲ್.ರೈಸಾರವರು ಮತ್ತು ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರ್ಯರ ನಡುವಿನ ಒಡನಾಟ	
	೩.೨. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ವಿಮರ್ಶಾ ಶಾಖೆಯ ಶಿಲಾಶಾಸನ ವಿಭಾಗದ ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗು ರೀಡರ್ ಆಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ	
ಅಧ್ಯಾಯ	೪ ಬಹುರೂಪಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ	೪೯-೭೯
	೪.೧. ಚರಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ	
	೪.೨. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ	
	೪.೩. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ	
	೪.೪. ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರಾಗಿ(ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಭಿಮಾನಿ) ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ	
ಧ್ಯಾಯ	೫ ಸಮಾರೋಪ	೮೦-೮೫
	ಅನುಬಂಧಗಳು	೮೬-೧೦೪
	೧. ಗ್ರಂಥಮಣಿ	
	೨. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಕೈಬರಹದ ಪ್ರತಿಗಳು	
	೨. ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು	

ಅಧ್ಯಾಯ ೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ವಿಧಾನ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪ

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ವಿಧಾನ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪ

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಕಿಯರ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕುಮಾರ ತಾತಾಚಾರ್ಯರು ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮರೆಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮರವರನ್ನು ಚರಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿ, ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರಾಗಿ ನೋಡುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬ ಶಾಸನತಜ್ಞರನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಗುರು ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಮನೆಮಾತು ತಮಿಳು. ಊರಿನ ಮಾತು ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡವಾಗಿದ್ದು ಮನೆತನದ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಕಲಿತ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಜೊತೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಕಲಿತ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹೀಗೆ ಶರ್ಮರು ಗಳಿಸಿದ್ದ ಭಾಷೆಗಳ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಮುಂದೆ ಶಾಸನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಶರ್ಮರು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ವಿಮರ್ಶಾ ಶಾಖೆಯ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗು ರೀಡರ್ ಆಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡು ವಿದ್ವಾನ್ ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತರ್ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದ ಹಳೆಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಶಾಸನಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಪಡಿಯಚ್ಚು ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡ ಶರ್ಮರು ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ “ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಗಳು” ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಕಮಲಾಪುರಕ್ಕೂ ಹಂಪೆಗೂ ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಲಯದ ಎದುರಿಗಿರುವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೮೮೯ರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಹುಲ್ಸ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮೊದಲು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಈ ಶಾಸನದ ಪೂರ್ಣಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಪಾಠವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರದ್ದಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿ', 'ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ', 'ಇತಿಹಾಸ ಚಿಂತನ', 'ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಅವಲೋಕನ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನ, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದು ಇದೊಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲಾಗಿದೆ.

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಶಾಸನ ತಜ್ಞರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಚರಿತ್ರಕಾರರಾಗಿಯೂ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ನಂತರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸಂಶೋಧಕರಾದರು. ಚರಿತ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ನಮ್ಮದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂದರೆ "ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರ, ನಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆದರ್ಶ ಸಾಧನೆಗಳ ಕಥೆ" ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಜೂಲಿಯಸ್ ಸೀಸರ್ , ಅಶೋಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರಬೋಸ್, ಮೋಕ್ಷಗೊಂಡಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಶರ್ಮರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನ ಸಂಪದವನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡುವ 'ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ'ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶರ್ಮರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು ಎಂಬ ಕೃತಿಯು ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಮರಾಯನ ಬಚ್ಚಿರು, ಹೈದರ್ ನಾಮ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ವಿಚಾರವಾಗಿ 'ವಿಕ್ರಾಂತ ಭಾರತ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ನೆಹರೂರವರ "ಗ್ಲಿಂಪ್ಸ್ ಆಫ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಹಿಸ್ಟರಿ" ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದ ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರೊಡನೆ ಸೇರಿ 'ಜಗತ್ಕಥಾವಲ್ಲರಿ' ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರವು ಶರ್ಮಾಜಿ ಅವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಸಮಿತಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಹೋರಾಟ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ೧೯೫೭ರಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರೆಂದೇ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾಗಿರುವ ಶರ್ಮರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಆಶಯದಂತೆ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಭೀಷ್ಮರೆಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ದಾಸ್ಯ ವಿಮೋಚನೆ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಏಕೀಕರಣ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರಗಳನ್ನೇ ಧ್ಯೇಯವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಆಳರಸರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡಿದ ಹಲವು ಗಣ್ಯರಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರು ಅಗ್ರಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ೧೯೨೧ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ

ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಶರ್ಮರು ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ, ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲರಂತಹ ನಾಯಕರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದ ಶರ್ಮರು ೧೯೨೪ರ ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಏಕೀಕರಣ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಶರ್ಮರು 'ಕನ್ನಡ ನುಡಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೪೭ರ 'ಮೈಸೂರು ಚಲೋ' ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಕಾರಾಗೃಹ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಶರ್ಮರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟಗಾರರಷ್ಟೇ ಆಗಿರದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮನೆಮಾತು ತೆಲುಗಾಗಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದ ಶರ್ಮರು ಅನೇಕ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟಿಗೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರನ್ನು ಶಾಸನ ತಜ್ಞರಾಗಿ ನೋಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಬಹುರೂಪಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ 'ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ' ಹಾಗೂ ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೋ. ರವರ 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳ ಆಧಾರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ. ಅಲ್ಲದೇ ಶರ್ಮರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಲೇಖನಗಳು, ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೂ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವರ ಬದುಕಿನ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದೇ ಇದರ ಉದ್ದೇಶ.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಇವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಇತರ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ ಕುರಿತು ನೇರವಾದ ಮತ್ತು ಪೂರಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಿವರ, ಕಾಗದ ಪತ್ರ, ದಾಖಲೆಗಳು ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇದಾಗಿದೆ. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಪೂರ್ವಿಕರು

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಗುರು ಮನೆತನದವರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಅವರ ಪೂರ್ವಿಕರ ಪ್ರಭಾವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಜೀವನದ ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ

ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಒಟ್ಟು ಐದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಗುರು ಮನೆತನದವರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಶಾಸನಾಧ್ಯಯನವಾಗಿದ್ದು ಶಾಸನ ತಜ್ಞರಾದ ಬಿ.ಎಲ್.ರೈಸೊರಪರೊಂದಿಗೆ ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರ್ಯರ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಮತ್ತು ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಜೊತೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಗುರುತನದಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರ ಶಾಸನಾಧ್ಯಯನವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬಹುರೂಪಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರನ್ನು ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚರಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ. ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಮಾರೋಪ ವಾಗಿದ್ದು ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಗಣನೀಯ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಸಮಾರೋಪದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೨

ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

೨.೧. ರಾಜಗುರು ಮನೆತನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

೨.೨. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ

ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

೨.೧. ರಾಜಗುರು ಮನೆತನದವರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

ನೂರಿಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಅಂಗುಲಗಳ ವಿಶಾಲವಾದ ಮನೆ, ಮನೆಯ ಅಂಗಳ, ಪ್ರಾಂಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಗಾಡಿಗಳು, ಮನೆಯ ಕೋಣೆಯ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ವಿಧವಿಧವಾದ ವಾದ್ಯಗಳು, ಬಗೆಬಗೆಯ ಕತ್ತಿ, ಕಠಾರಿ ಮೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳು, ದ್ವಜಪಟ, ಮಕರ ತೋರಣಗಳು, ಛತ್ರಿ ಚಾಮರಗಳು, ದೇವತಾ ವಿಗ್ರಹಗಳು, ದೀಪ ಸ್ತಂಭಗಳು ಯಾವ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ವೈಭವದ ಜೀವನದ ಗತ ಸಂಕೇತ ಈ ರೀತಿ ವೈಭೋಗದ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದ ಈ ಮನೆತನದವರು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದರು.^೧ ೧೮೯೫ರಲ್ಲಿ ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕುಮಾರ ತಾತಾಚಾರ್ಯ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಕುಮಾರ ತಾತಾಚಾರ್ಯರು ಮುಂದೆ ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಂತರ ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮರೆಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದರು.

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು 'ಸ್ವಯಮಾಚಾರ್ಯ ಪುರುಷ'ರ ಮನೆತನದವರು. ಈ ಮನೆತನದವರು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ 'ರಾಜಗುರು'ಗಳು, ವಿಜಯನಗರದ ಪತನದ ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜವಂಶೀಯರು ಕೆಲವರು ಪೆನುಗೊಂಡೆಗೋಡಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಚಂದ್ರಗಿರಿಗೋಡಿದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಸಾಮಂತರ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದರು. ರಾಜಮನೆತನ ಒಡೆದಂತೆ ರಾಜಗುರುಗಳ ಮನೆತನವೂ ಒಡೆಯಿತು. ಆಗಲೇ ತಿರುಮಲ ರಾಜಮನೆತನ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಯಾಗಿ ದ್ರಾವಿಡ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಡಿ 'ಪೆನುಗೊಂಡ ತಿರುಮಲ' 'ಪಟ್ಟಕೇತೇಪಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲ' 'ವಿಂಜಮೂರು ತಿರುಮಲ' ಹೀಗೆ ಹತ್ತಾರು ಮನೆತನಗಳಾದವು.^೨

'ಪಟ್ಟಕೇತೇಪಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲ'ವೆಂಬುದೇ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಮನೆತನದ ಹೆಸರು. ಈ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ತಿರುಮಲ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣ ಇದೊಂದು ಮನೆತನದ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲ ಎಂದರೆ 'ಶ್ರೀಶೈಲ' ಎಂದರ್ಥ 'ಶ್ರೀ ಶೈಲನಾಥರು' ಈ ಮನೆತನದ ಮೊದಲಿಗಾಗಿದ್ದು ತಿರುಮಲೆ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರಲು ಇದೇ ಕಾರಣ. ಇವರು ಮೂಲತಹ ಕಂಚಿಯವರು. ಇವರು

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಸೋದರ ಮಾವಂದಿರು. ಸೋದರಮಾವ, ಸೋದರಳಿಯಂದಿರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಯಮುನಾಚಾರ್ಯರೇ ವಿದ್ಯಾ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದರು.*

ಪಟ್ಟಕೇತಪಲ್ಲಿ ವಂಶದ ಮೂಲ ಪುರುಷರು ನಲ್ಲ ತಾತಾಚಾರ್ಯರು. ಇವರು ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳೆಂಬ ಮಾತಿರಲಿ, ಚಿರತೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ “ಚಿರತಪುಲಿ ತಾತಯ್ಯಗಾರರು” ಎಂಬುದೇ ಇವರ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ನಾಮವಾಗಿತ್ತು. ಇವರು ತುಳು ನರಸಿಂಹನ ರಾಜಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದಂತೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.*

ಇವರಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನವರು ವೆಂಕಟ ತಾತಾಚಾರ್ಯರು. ಇವರು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಕಿರೀಟಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಕೈಗೆ ಧರ್ಮದಂಡವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು. ಒಂಭತ್ತನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನವರು ‘ಕಾಳಿದಾಸ ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯ’ರೆಂದೂ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನವರು ರಾಮಾಯಣಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು. ರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರತಿಮಾಡುವುದೇ ಇವರ ದಿನಚರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನವರೇ ಅಣ್ಣಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರು.* ಅಣ್ಣಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಐದು ಮಂದಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವರು ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಇವರು ಪುರಾಣಂ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರೆಂದೂ, ವೈದ್ಯಂ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಎರಡನೆಯವರು ಕಾಂಬೋಜಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು, ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎರಡಲ್ಲೂ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ಅಂಧ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದ್ದರು. ಮೂರನೆಯವರು ವಿದ್ವಾನ್ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರು. ಇವರೇ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು.* ನೂರಾರು ಮಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿಗಳಿಸಿದರು. ಮಹಾ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು ಇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವಗಳಿಂದ ಮಹಾಸಾಹಿತಿಗಳೆಂದು, ಮಹಾದಾಶನಿಕರೆಂದು, ಚಿತ್ರಕವಿತಾ ರಾಜರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಿವಾನ್ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಂತಹ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಂದರ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಜಮೀನ್ ದಾರರ ಹಿತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಹಿತಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸರಕಾರದವರೇ ಒಬ್ಬರು, ಇಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಮೂವರನ್ನು ಆರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೆಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಮೂವರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಅವರಲ್ಲಿ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರು* ಒಬ್ಬರು.

ಅಣ್ಣಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಐವರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯವರು ದುರ್ಗದ ತಾತಾಚಾರ್ಯರು. ವಿದ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೂವರು ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯರು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಹುದೂರದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ‘ಮಹಾಪಾಠಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅಣ್ಣಯ್ಯಾ ಚಾರ್ಯರ ಐವರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರೇ ಶ್ರೀ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರು.*

ಶ್ರೀನಿವಾಸಚಾರ್ಯರ ಮಕ್ಕಳು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತಾತಾಚಾರ್ಯರು, ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರ್ಯರ ಮಕ್ಕಳ ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರು, ದುರ್ಗದ ತಾತಾ ಚಾರ್ಯರ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಮಾಚಾರ್ಯರು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತಾತಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕುಮಾರ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ತಾಯಿ ಜಾನಕಿ. ಹಿರಿಯರಾದ ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರ್ಯರು ಈ ಸುಂದರ ಮಗುವಿನ ಮುಖದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೇ ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀರಂಗಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ “ಶ್ರೀ ರಂಗಾ, ನೋಡು! ಆಹಾ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಉದಿಸಿದ ಬಾಲ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವ ಈ ಮಗುವನ್ನು ನೀನು ದತ್ತು ಮಾಡಿಕೋ!” ಇದರ ಮುಖವವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಮರೆ, ಈ ಮಗುವಿಗೆ ‘ರಾಜಾ’ ಎಂದೇ ಹೆಸರಿಡು ಎಂದು ಮಗುವನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗಾಚಾರ್ಯರ ಕೈಗೊಪ್ಪಿಸಿದರು. ಅವರ ಆಶಯದಂತೆ ರಾಜಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದಲೇ ಬೆಳೆದು ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮನ್ ಎನಿಸಿದರು.

ಇಂದಿಗೂ ಶರ್ಮರ ಮನೆತನ ಮುಂದುವರಿದು ಅವರ ಹಿರಿಯ ಮಗರಾದ ಶ್ರೀರಂಗಾಚಾರ್ಯರು ತಂದೆಯೊಡನೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವರು. ಇಂದಿಗೂ ತಂದೆಯವರ ಪತ್ರಿಕಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಿರಿಯ ಮಗ ಟಿ. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರು ಶರ್ಮರ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಎನ್.ಎಸ್.ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪಡೆದು ಇಂಡೋನೇಷಿಯಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಮುಂದೆ ವಂಶಾವಳಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ

೨.೨. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ

ಶರ್ಮರ ನಿತ್ಯ ಜೀವನ ನಡೆ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಆದರ್ಶ ಅವರ ಬಾಲ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದಿತ್ತು. ಅವರು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ 'ಪೆದ್ದಿಲ್ಲ' ತಿರುಮಾಳಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಪಾಠಶಾಲೆಯಾಯಿತು.^{೧೩} ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಶರ್ಮರು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ 'ಪೆದ್ದಿಲ್ಲ' ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಗುರುಕುಲವಿದ್ದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪುರಾಣ, ಕಾವ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾಠಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಪುರಾಣಂ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಪೇಟೆ ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ರಾಮಾಯಣ ಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಬಾಲಕ ಶರ್ಮರೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ಬಾಲ ರಾಮಾಯಣ ಬಾಯಿ ಪಾಠವಾಗಿತ್ತು. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳು, ತೆಲುಗು ಶತಕಗಳು ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.^{೧೪}

ಬಾಲಕ ಶರ್ಮರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿದ್ದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಕು ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಗೌರಿಬಿದನೂರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ತೆಲುಗು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಶೆಟ್ಟಿರೊಬ್ಬರಿಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಬಾಲಕ ಶರ್ಮರಿಂದ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸಿ ಕೇಳಿ “ಇಂತಹ ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆದ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಧನ್ಯರು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ದಂಪತಿಗಳು ಶರ್ಮರಿಗೆ ಒಂದು ಜೊತೆ ಜರತಾರಿ ಪಂಜೆ, ಜರತಾರಿ ಶಲ್ಯ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಂಚಪಾತ್ರೆ, ಉದ್ದರಣೆಗಳನ್ನು ಹಣ್ಣುಗಳೊಡನೆ ಇಟ್ಟು ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.^{೧೫}

ಬಾಲಕ ಶರ್ಮರ ಶಾಲಾವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಗೌರಿಬಿದನೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಾಟದ ಹೊಸಹಳ್ಳಿಯ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ದತ್ತು ತಂದೆ ಶ್ರೀ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರೇ ಅವರ ಮೊದಲ ಶಾಲಾಗುರುಗಳು. ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಬಸವನ ಗುಡಿಯೇ ಪಾಠಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ, ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೇ ತರಗತಿಗಳೂ ಒಟ್ಟು ಹದಿನೈದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರು. ನಾಲ್ಕನೇ ತರಗತಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೇ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು.^{೧೬} ಈ ಶಾಲೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಊರಿನ ಅನೇಕ ಹಿರಿಯರು, ತರುಣರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಆಚಾರ್ಯರು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸ, ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ. ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಬಾಲಕ ಶರ್ಮರಿಗಾದ ಲಾಭ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ.

ಬಾಲಕ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ವಾಟದ ಹೊಸಹಳ್ಳಿಯ 'ನಾರಾಯಣರಾಯ'ರೆಂಬವರು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ 'ಹೈಸ್ಕೂಲಿ'ನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದು ಅವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆಂಬ ವಿಷಯ ಹೇಗೋ ಶರ್ಮರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅವರು ಶ್ರೀರಂಗಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಾಗ ತನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಅವರ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ರಜದ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಬಾಲಕ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು, ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದಾಗ ಶರ್ಮರಿಗಾದ ನೋವು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಇದೇ ವೇಳೆಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಗೌರಿ ಬಿದನೂರಿಗೆ ವರ್ಗವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಶರ್ಮರು ತನ್ನನ್ನು ಗೌರಿಬಿದನೂರಿನ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಅದರಂತೆ ಬಾಲಕನನ್ನು ಗೌರಿಬಿದನೂರಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರಾದರೂ ಶರ್ಮರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ನಾಲ್ಕನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಇವನನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನ ಮೊದಲನೆ ತರಗತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.¹² ಇವರಿಗೆ ಬೇಸರವಾಯಿತಾದರೂ, ಮುಂದಿನ ವರ್ಷವಾದರೂ ಆದಿತಲ್ಲ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲಿತಿದ್ದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಗಳ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಈಗಾಗಲೇ ಮೈಗೂಡತೊಡಗಿತ್ತು.

ಸುಮಾರು ೧೯೦೬-೭ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಶನಿವಾರ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು “ವಂದೇ ಮಾತರಂ” ಗೀತೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಹಾಡು ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಶಾಲೆಯ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು “ನೀವೀಗ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ತಕ್ಷಣ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಬಹುದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ” ಎಂದು ಹೆದರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಯು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಚದುರಿದ್ದರು. ಬಾಲಕ ಶರ್ಮರು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ನೆರವಿನಿಂದ ಕೆಲವೆಡೆ ಇದ್ದಿಲಿನಿಂದ ‘ವಂದೇ ಮಾತರಂ’ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಬಂದಿದ್ದರು. ಮರುದಿನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ, ಗೋಡೆ, ಅಂಗಡಿ ಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ‘ವಂದೇ ಮಾತರಂ’ ಬರಹ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು.¹³ ಅಂದು ಬಿತ್ತಿದ್ದ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಬೀಜ ರಾಜನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ತಳ ಉರಿತ್ತು.

ಶರ್ಮರ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಎ.ವಿ.ಸೂಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಸರ್.ಎಂ.ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಮುದ್ದೇನಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ದಕ್ಷ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ

ಎ.ವಿ.ಸ್ಕೂಲಿನ ಹಳೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಭಾಷಣ ಶರ್ಮರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತ್ತು.^{೧೯}

ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಿಷನರಿ ಶಾಲೆಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿದ್ದವು. ಕೇವಲ ಎರಡು ವರ್ಷ ಮಾತ್ರ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ ಶರ್ಮರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆರ್ಯನ್ ಲೋಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು.

ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ

ಬಾಲಕ ಶರ್ಮರಲ್ಲಿ ಓದುವ ಭಲ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಲಂಡನ್ ಮಿಷನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಕೆ.ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾದರೆ ಇ.ಸಿ.ರೈಸರು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿದ್ದರು. ಶರ್ಮರ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇ.ಪಿ.ರೈಸರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಗೋಳ ಪಾಠವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ಬೋರ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಏನೋ ಬರೆದು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರ್ಮರಿಗೆ ಬೋರ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಪಕ್ಕದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ರೈಸರ ದೃಷ್ಟಿ ಶರ್ಮರ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಶರ್ಮರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತ ರೈಸರು ಶಾಲೆ ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಣ್ಣಿನ ವೈದ್ಯರ ಬಳಿ ಬರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿದರು.^{೨೦} ತನಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಇ.ಸಿ.ರೈಸರನ್ನು ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರ್ಮರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಫೋರ್ತ್ ಫಾರಂ ಮುಗಿಸಿದರು.

ಶರ್ಮರು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಸಾಕು ತಂದೆ ಶ್ರೀ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರು ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಇದ್ದ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರ ಮೊಮ್ಮಗಳು, ರಾಜಮ್ಮನವರನ್ನು ಶರ್ಮರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಮೇರೆಗೆ ೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ರಾಜಮ್ಮನವರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದರು.^{೨೧}

ಶರ್ಮರು ತನ್ನ ತಾತಂದಿರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹಾಸನದ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಶರ್ಮರು ತನ್ನ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಪರತೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣ ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಹಿರಿಯರ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು 'ಅಮೆಚೂರ್ ಡ್ರಾಮೆಟಿಕ್ ಕ್ಲಬ್'^{೨೨} ಎಂಬ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಲ ಕಂಪನಿಯವರು ನಾಟಕವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವುದೇ ಪಾತ್ರವಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಜೀವ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದ

ಶರ್ಮರು ತಾವು ವಹಿಸಿದ್ದ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ 'ಮೌಲ್ವಿಯ ಪಾತ್ರ', 'ಆಚಾರ್ಯರ ಪಾತ್ರ' ತಮಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಾಕ್ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವು ಶರ್ಮರ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೯೧೫ರಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆಯವರು ನಿಧನರಾದಾಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ವೇದಿಕೆಯನ್ನೇರಿದ ಶರ್ಮರು ಆವೇಶಪೂರಿತರಾಗಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಜನ್ಮತಹ ಪಡೆದುಬಂದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೋಧರ್ಮ, ಆತ್ಮಗೌರವ ಮತ್ತು ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಕಾವು ಅಂದು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು.^{೨೨}

ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ

ಹಾಸನದ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ ಮುಗಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ೧೯೧೫ರಲ್ಲಿ ಇ.ಸಿ. ಅಂಡ್ ಸಿ.ಎಸ್. ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಪಡೆದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಓದಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದರೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸೀಟು ದೊರಕದ ಕಾರಣ ಶರ್ಮರು ನಿರಾಶೆಯಾದರು. ಕಾಲೇಜಿನ ಓದು ಕನಸು ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಅವರ ನೊಂದ ಬಾಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವರೆಂದರೆ ಪತ್ನಿ ರಾಜಮ್ಮನವರ, ಹಿತ ನುಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವಳಿಣ್ಣ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಂಗಾರರು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ನೇಹ, ಕೊನೆಗೂ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಂಗಾರರ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಇದು ಶರ್ಮರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೂರೇಗೇಣು ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿದ್ದ ಥಾಮಸ್ ಡೆನ್ ಹ್ಯಾಂ ರವರು ಶರ್ಮರ ಅಂಕಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ 'ಜೂನಿಯರ್ ಇಂಟರ್' ತರಗತಿಗೆ ಸೇರಲು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದರು. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರುವ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಶರ್ಮರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರೇಮ ನೆಲೆಯೂರಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ, ಆಧುನಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ವಾಕ್ ಚಾತುರ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಪರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ಶರ್ಮರಿಗೆ ಓದುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಮಹಾ ಮೇಧಾವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಎನ್.ಎಸ್.ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಇತಿಹಾಸ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕಟ್ಟಮಂಚಿ ರಾಮಲಿಂಗಾರಡ್ಡಿಯವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಇತಿಹಾಸ, ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜನೀತಿಗಳ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು, ಬಾಪು ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.^{೨೩} ಇಲ್ಲಿದ್ದ

ಘನ ಪಂಡಿತರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶರ್ಮರ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿತು. ಪಠ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಎನ್.ಎಸ್.ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಮತ್ತು ರಾಮಲಿಂಗ ರೆಡ್ಡಿಯವರು ಕಲಾವಿದರೂ, ನಾಟಕ ಪ್ರಿಯರೂ, ಸಂಗೀತಾಸಕ್ತರೂ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಿಬ್ಬರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶರ್ಮರಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲಾಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಚಿಗುರೊಡೆಯಿತು.

ಶರ್ಮರಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಆಕಿಂಡ್ರೇನ್ ಎಂದಿದ್ದು ಲೇಖಕರ ಹೆಸರನ್ನು 'ಅಯ್ಯಾಟ್ನಾಕಿಸ್' ಎಂದು ಬರೆದಿತ್ತು. ಇದುವರೆಗೂ ಆ ಹೆಸರನ್ನೇ ಕೇಳದಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಪುಸ್ತಕವು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಪುಸ್ತಕದ ಲೇಖಕರು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಟೀಕಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಶರ್ಮರ ಗಮನ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ವಿದೇಶಿಯರು ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿ ಅಂಕಿತನಾಮ, ರೂಢಿನಾಮಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮವರು ಅಂಕಿತನಾಮಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿ ವಿಫಲರಾದರು. ಅದನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತ ಲೇಖಕರು Alarm time piece ಇದನ್ನು ಎಲೆರಾಮನ 'ಗಡಿಯಾರ'ವೆಂದು Electricityಯನ್ನು ಇಲಿಕತ್ತಿಶೆಟ್ಟಿ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿ ಬರೆದ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಯಿತು. ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದ ಶರ್ಮರು 'ಸಂಪದಭ್ಯುದಯ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದಂತಹ ಎಂ.ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಲೇಖನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಶರ್ಮರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನೇ ಗುಪ್ತವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಲೇಖಕರ ಹೆಸರನ್ನು ಶರ್ಮರು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದರು. ಆ ಲೇಖಕರ ಹೆಸರೇ ಬಿ.ಎ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು.²¹

ಶರ್ಮರ ಲೇಖನವನ್ನು ನೋಡಿದ ಎನ್.ಎಸ್.ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಶರ್ಮರನ್ನು ಕರೆಸಿ "ನಿಮ್ಮಂತಹ ಪತ್ರಿಕಾ ಲೇಖಕ ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿರುವುದು ನಮಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವೇ, ಆದರೆ ಕಾಲೇಜಿನ ಓದು ಮುಗಿದ ನಂತರ ನೀನು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಬರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿರುವ ನೀನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಡ" ಎಂದು ಸೂಕ್ತವಾದ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಮಾತೃಭಾಷೆ ತೆಲುಗಾಗಿದ್ದು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದ್ದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದ ನಂತರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಜ್ಯೂನಿಯರ್ ಇಂಟರ್‌ನ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಎರಡನೇ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಓದುವುದಕ್ಕಿಂತ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಓದಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ಶರ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು “ನೀನು ಮೊದಲು ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರೊಬ್ಬರಿಂದ ‘ಶಿಫಾರಸ್ಸು’ ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ನೋಡೋಣ”^{೨೭} ಎಂದರು. ಶರ್ಮರು ಮೊದಲು ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಹತ್ತಿರ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಅನುಮತಿ ಸಿಗದಿದ್ದ ಕಾರಣ ನಿರಾಶೆಗೊಂಡ ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಬಳಿ ತಮ್ಮ ಮನದಾಸೆಯನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡರು. ಸುಬ್ಬರಾಯರಿಗೆ ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸಿದರೂ ಶರ್ಮರಲ್ಲಿದ್ದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ೨-೩ ಪುಟಗಳ ಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ಶರ್ಮರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಶರ್ಮರಿಗೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಐಚ್ಛಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಷ್ಟವೆನಿಸಿದರೂ ಕಾನಕಾನಹಳ್ಳಿ ವರದಚಾರ್ಯರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸೊಗಸನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ‘ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ’, ‘ತತ್ವಾವಲೋಕನ ತರಂಗ’ದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಇದೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಐಚ್ಛಿಕ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದ ಶರ್ಮರು “ಥಾಮಸ್ ಡನ್ ಹ್ಯಾಂ, ಬಾಪು ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಮತ್ತು ಕಾನಕಾನಹಳ್ಳಿ ವರದಚಾರ್ಯರನ್ನು “ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅಡಿಗಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕಿದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳೆಂದು”^{೨೮} ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶರ್ಮರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಭವನದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರ್ಮರ ಮುಂದಾಳತ್ವಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವೆಂದರೆ ಒಮ್ಮೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಭವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗಣೇಶೋತ್ಸವ. ಗಣೇಶೋತ್ಸವದ ದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಗುರುವಂದದವರನ್ನು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಗೀತಗಾರರನ್ನು ಕರೆಸೋಣವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿತು. ಶರ್ಮರು ತಾವೇ ಮುಂದಾಗಿ “ನಾನೇ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ” ಎಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮಂತಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅವರು ಬಂದಾರೆಯೇ? ಎಂಬ ಗುಮಾನಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿತು. ಮರುದಿನವೇ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಶರ್ಮರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಸೆಯನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡರು. ಮಕ್ಕಳ ಮುಗ್ಧ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ ವೀಣೆ ನುಡಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಎನ್.ಎಸ್.ಸುಬ್ಬರಾಯರಿಗಂತೂ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಣಿದಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಶೇಷಣ್ಣನವರಿಗೂ ಆನಂದವಾಯಿತು.^{೨೯} ಹೀಗೆ ಶರ್ಮ “ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸುವ ಚತುರನಾಗಿ” ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದರು. ಇಂಟರ್ ಮಿಡಿಯಟ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದು ಮೊದಲನೇ

ವರ್ಷದ ಬಿ.ಎ.ತರಗತಿಗೆ ಸೇರುವಾಗಲೇ ತೀವ್ರ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು. ಮೊದಲನೆ ಪಾಠ ಮುಗಿಸಿದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ವಿಷಮ ಶೀತ ಜ್ವರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ತಂದೆ ಶ್ರೀರಂಗಾಚಾರ್ಯರ ಮುದಿ ವಯಸ್ಸು, ಜೊತೆಗೆ ಬಡತನವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಡಿಗ್ರಿ ಆಸೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲ ದಿನಗಳು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಶರ್ಮರ ಮನಸ್ಸು ಅತೀವ ವೇದನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿತ್ತು. ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಇಂಟರ್ ಮಿಡಿಯಟ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂತಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಕನ್ನಡ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಫೇಲಾಗಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ಓದಲಾಗದೆ ಹಿಂದೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರ ಬದುಕೇ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು.

ಬಾಳ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ಭಾರತಿ

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ೧೯೧೫ರಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕಂದಾಡೆ ರಾಘವಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳಾದ ರಾಜಮ್ಮನವರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪಡೆದಿದ್ದ ರಾಜಮ್ಮನವರಿಗೆ ವೀಣೆ, ಸಂಗೀತಗಳೆರಡೂ ಪರಿಪಾಠವಾಗಿದ್ದವು. ತನ್ನ ತಂದೆಯಂತೆ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಶರ್ಮರಿಗೆ ಬದುಕಿನ ಬವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸರೆಯಾದರು. ರಾಜಮ್ಮನವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಶರ್ಮರನ್ನು ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ'ದ ಹಾದಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ವೀಣಾವಾದನದಿಂದ ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಇತರ ನಾಯಕರನ್ನು ಸೆಳೆದ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಿಯರೂ ಆಗಿದ್ದರು.^{೧೦} ನೂರಾರು ದೇಶಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಇವರ ತೆಲುಗಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗೀತೆಯೊಂದು ಆಂಧ್ರದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ “ಭಾರತೀಯರು ನಾವು, ನಮ್ಮದೀ ಭಾರತವು” ಕವನ ಅವರ ಮೊದಲ ಗೀತೆ. ಇವರ 'ಜೈ ಭಾರತ ಭುವಿಗೆ ಮಾತೆಗೆ'^{೧೧} ಗೀತೆ ಆ ಕಾಲದ ಹಲವು ಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಗೀತೆಯಾಗಿತ್ತು. ರಾಜಮ್ಮನವರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ 'ವೈಷ್ಣವ ಜನತೋ' ಗೀತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ “ವೈಷ್ಣವನವನೇ ನಿಜವೀ ಜಗದಿ ಅನ್ಯರ ದುಃಖಗಳನರಿತು ನಡೆದವನೇ”^{೧೨} ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸಿ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದರು. ಇವರ ಗೀತೆಗಳು 'ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿ', 'ರಾಷ್ಟ್ರಶಕ್ತಿ' ಎಂಬ ಎರಡು ಸಂಕಲನಗಳಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡವು.

'ಭಾರತಿ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ 'ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ದರ್ಶನ', 'ಜಯದೇವ', 'ಪಟ್ಟಣ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅಯ್ಯರ್', 'ಲೋಕಾಭಿರಾಮ', 'ಆರ್ಯಕೈಲಾಸಂ'^{೧೩} ಮೊದಲಾದ ಜನಪ್ರಿಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರು.

ದೇಶಪ್ರೇಮ, ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರೇಮಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಶರ್ಮರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ಆದರ್ಶ ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಶರ್ಮರಂತೆ ರಾಜಮ್ಮನವರು ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಗುವಿನಂತೆ ಗಮನಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇಶಭಕ್ತರಿಗೆ ಕಾವಲಿನಂತಿದ್ದ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಪೋಲೀಸರು ರಾತ್ರಿ ವಾರೆಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ “ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿ”^{೧೪} ಎಂದು ಗಟ್ಟಿದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಶರ್ಮರಿಗೆ ದೇಶಭಕ್ತರಿಗೆ “ಶ್ರೀರಕ್ಷ”ಯಂತಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಶರ್ಮರಂತೆ ಘನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಾಜಮ್ಮನವರನ್ನು ೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೇಖಕಿಯರ ಸಂಘವು ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ‘ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿತ್ತು. “ರಾಜ್ಯಪ್ರಶಸ್ತಿ”ಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದ ರಾಜಮ್ಮನವರ ಸಾರ್ಥಕ ಬದುಕು ಶರ್ಮರ ಬದುಕಿನ ದಿವ್ಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದ್ದು ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರು

ಸು.೧೯೪೪-೪೫ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಪುರಸಭೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ನಗರದ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಕಡೆಗೆ, ಜನರ ನಿತ್ಯ ಜೀವನ ಹಲವು ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ್ದರು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗೂ, ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆಯೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಂಡದಂಗಡಿಗೆ ಪರವಾನಗಿ ನೀಡದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅತ್ಯಂತ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶರ್ಮರ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಹಲವರಿಗೆ ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತಾಗಿತ್ತು. ‘ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ನಿಬಂಧನಾ’ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲೂ ಗಣ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ‘ಪ್ರಥಮ ಮೇಯರ್’ ಆಗುವ ಸದಾವಕಾಶ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತು.^{೧೫} ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರದ ಲಾಲಸೆ ಇರದ ನಿಷ್ಪಾರ್ಥ ಜೀವಿ ಶರ್ಮರು ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಉದಾರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು.

೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ದಂಡಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆಕ್ಟರ್‌ರಾಗಿದ್ದ ರಿಚರ್ಡ್‌ಸನ್‌ರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ‘ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ’ ೧೯೬೯ ರಿಂದ ೭೩ರವರೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಿಂದ ಯಾರೂ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಎರವಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಮಾಡಲೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶನದ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನಾಗಿಸಿದರು.^{೧೬}

೧೯೭೩ರಲ್ಲಿ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯವಾದ ವಿಜೃಂಭಣೆಯ ‘ವಜ್ರಮಹೋತ್ಸವ’ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ವಜ್ರ ಮಹೋತ್ಸವದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರು ಶರ್ಮರು. ಈ ಮಹೋತ್ಸವದ ಉದ್ಘಾಟನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿದ್ದ ಮೋಹನ್ ಲಾಲ್ ಸುಖಾಡಿಯಾರವರು ನೆರವೇರಿಸಿದರೆ ಅಂದಿನ

ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಎ.ಬದರೀ ನಾರಾಯಣ್ ರವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಶರ್ಮರು ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ತನುಮನವನ್ನೇ ಧಾರೆ ಎರೆದಿದ್ದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಕೆಲವರು 'ಡಾಲಿ ಮೆಮೋರಿಲ್ ಹಾಲ್'ನ ಮುಂದಿನ ಭಾಗದ ನಿವೇಶನವನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನೀಡಿ ಸೊಸೈಟಿಯ ಎದುರೇ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಒಂದು ಬಹುಮಹಡಿ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು. ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಗ್ರಹಣ ಹಿಡಿಸುವ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿದ್ದರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಶರ್ಮರಿಗೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಆ ನಿವೇಶನವನ್ನು ಮತ್ತಾರೂ ಕಬಳಿಸದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿದ್ದರು.¹² ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವಂತೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಭವನವೊಂದಕ್ಕೆ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಿದರು. ಈ ಭವನದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಅವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೇ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ಸ್ಥಳದ ಬಾಡಿಗೆ ಕರಾರಿನ ಮೇಲೆ, ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಟ್ಟಡಗಳೇ ಆಗುವಂತೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ಈ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಶರ್ಮರ ಅಂತಿಮ ಪಯಣ

ಹೀಗೆ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ವಜ್ರಮಹೋತ್ಸವ ಮುಗಿದು ಆ ಸಂಭ್ರಮ, ಉತ್ಸಾಹಗಳು ಇನ್ನೂ ಆರದಿರುವಾಗಲೇ ವಿಧಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾದಂತಹ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರ ಸಾವು ಶರ್ಮರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಗಾಧ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರ ಮರಣದ ಮರುದಿನವೇ ವಿಕೋರಿಯಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ದಾಖಲಾಗ ಶರ್ಮರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೦, ೧೯೭೩ ರಂದು¹³ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಇವರ ಮರಣದಿಂದ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವು ಅಪಾರವಾದದ್ದು ಅವರ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು "ಆದರ್ಶ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯೋಧರೂ, ನಿರ್ಭೀತ ಪತ್ರಕರ್ತರೂ, ಉಗ್ರ ಲೇಖಕರೂ, ನಿರರ್ಗಳ ವಾಗ್ಮಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಒಡಮೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಭಾವಂತರೂ, ಶಾಸನತಜ್ಞರೂ, ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರೂ ಆಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಹಲವಾರು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಮಹಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮರಣದಿಂದ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲ ಅನಾಥವಾದವು"¹⁴ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಸಂದರ್ಶನ, ತಿರುಮಲೆ ಶ್ರೀ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ, ಆಗಸ್ಟ್ ೮, ೨೦೦೯

೨. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧ್ಯೇಯ, ಪು.೨

೩. ಅದೇ, ಪು.೭

೪. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆ, ೨೮ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೭೩

೫. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೩

೬. QJMS- ಪು.೧೮೫

೭. ಅದೇ, ಪು.೧೮೫

೮. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಧೈಯ, ಪು.೨೮

೯. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೋ., ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೬

೧೦. ಅದೇ, ಪು.೬

೧೧. ಸಂದರ್ಶನ : ಶ್ರೀ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ

೧೨. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೪

೧೩. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೮

೧೪. ಅದೇ, ಪು.೮

೧೫. ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, ೨೦-೧೦-೧೯೯೬

೧೬. ತಿ.ಶ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೧೧೧

೧೭. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೋ., ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೨೧

೧೮. ಅದೇ, ಪು.೨೧

೧೯. ಅದೇ, ಪು.೨೩

೨೦. ಅದೇ, ಪು.೨೫

೨೧. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೧೩೮

೨೨. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೋ., ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೨೮

೨೩. ಅದೇ, ಪು.೨೮

೨೪. ಲೇಖನ : Kumar Swamy.M, Tirumale Thatha charya Sharma veratile Nationalist and Journalist, south Indian History congress, 2006, P.2

೨೫. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೋ., ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೩೧

೨೬. ಅದೇ, ಪು.೩೩

೨೭. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೧೫೦

೨೮. ಅದೇ, ಪು.೧೫೦

೨೯. ಅದೇ, ಪು.೧೫೩

೩೦. ಮಂಗಳ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ, ಮೇ ೧೯೯೬, ಪು.೯

೩೧. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೋ., ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೬೧

೩೨. ಅದೇ, ಪು.೧೬೨

೩೩. ಅದೇ, ಪು.೧೬೩

೩೪. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.

೩೫. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೋ., ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೪೭

೩೬. ಅದೇ, ಪು.೧೫೨

೩೭. ಅದೇ, ಪು.೧೫೪

೩೮. ಪಾಂಡುರಂಗ ರಾವ್ ಬಿ., ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮ, ಪು.೪೭

೩೯. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೋ., ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೫೫

ಅಧ್ಯಾಯ ೩

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಶಾಸನಾಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ

೩.೧. ಬಿ.ಎಲ್.ರೈಸಾರವರು ಮತ್ತು ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರ್ಯರ
ನಡುವಿನ ಒಡನಾಟ

೩.೨. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ವಿಮರ್ಶಾ ಶಾಖೆಯ
ಶಿಲಾಶಾಸನ ವಿಭಾಗದ ಕನ್ನಡ ತೆಲಗು ರೀಡರ್ ಆಗಿ
ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಶಾಸನಾಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ

೩.೧. ಬಿ.ಎಲ್.ರೈಸರ್‌ವರು ಮತ್ತು ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರ್ಯರ ನಡುವಿನ ಒಡನಾಟ

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವು ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸುಭೀಕ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿದ್ದಂತೆ, ವಿದ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಅರಸರ ಆಸ್ಥಾನವು ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಲವೆಡೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ವೈದಿಕ ಜೀವನ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಸುಖದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದ ಮೇಲಾಳ್ವಿಕೆ ಆರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಾಣತೊಡಗಿದವು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ದಿವಾನ್ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರವರು 'ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ' ಸಭೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಆಯಾ ತಾಲೂಕಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಕಳಕಳಿ, ದೇಶದ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕಂಡು ಎದುರಿಸುವ ಅಭಿಮಾನ ಮೂಡಿಬಂತು. ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಹಲವು ದೇಶಭಕ್ತರು ಗೂಢಚಾರರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾ, ಜನಮನದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಹಾಗೂ ದೇಶ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆಗಳ ಅಭಿಮಾನದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ತಾಯ್ನಾಡ ಸೇವೆಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮರಿದ್ದ ಕಾಲ ಪುಣ್ಯಕಾಲ! ಇಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆ ವೀಡಾಗಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೇ ತಿರುಮಲೆ ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರ್ಯರು.

ಶರ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರಾದ ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರ್ಯರು ಮಹಾವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ದಾರ್ಶನಿಕರೂ, ಮಹಾ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಆಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪಾಠಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರು ಶಾಸನ ಶಾಖೆಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಲಿಪ್ಯನ್ವೇಷಣ ಶಾಖಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಬಿ.ಎಲ್.ರೈಸರ್‌ವರಿಗೆ ಪರಮಾಪ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಬಿ.ಎಲ್.ರೈಸರ್‌ವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಾಸನಾಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದಾಗ

ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರ್ಯರ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯ ಶಾಖಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿದ್ದ ಹುಲ್ಫ್ ರವರ ಪರಿಚಯ ಬಿ.ಎಲ್.ರೈಸ್ ರವರಿಂದ ಆಯಿತು. ಮೂವರು ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿದರೆ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈಸ್‌ರವರು ಮತ್ತು ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರ್ಯರ ಒಡನಾಟ ಯಾವ ರೀತಿಯಿತ್ತೆಂದರೆ ರೈಸ್‌ರವರು ಯಾವಾಗ ನಂದೀಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರೂ ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರ್ಯರ ಮನೆಯ ಅತಿರಸ ರೆಡಿಯರಬೇಕಿತ್ತು.

೩.೨. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ವಿಮರ್ಶಾ ಶಾಖೆಯ ಶಿಲಾಶಾಸನ ವಿಭಾಗದ ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗು

ರೀಡರ್ ಆಗಿ ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮ

ಹೊಸಪೇಟೆ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಹೆಸರು ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಜರಾಮರವಾಗಿದ್ದು ಇವರು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ವಿಮರ್ಶಾಶಾಖೆಯ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಅನಂತರ ಉದಕಮಂಡಲವಾಯಿತು. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಿತ್ತು. ಅವರ ಪ್ರಕಟಣಾ ಶಾಖೆಗೆ ಕನ್ನಡ-ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ತರುಣನೊಬ್ಬನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ತರುಣ ನೀನೆ ಆಗಬಾರದೇಕೆಂಬ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಒತ್ತಾಸೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡ-ತೆಲುಗು ಓದುಗರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು.

ಶರ್ಮರು ೧೯೧೯ ರಿಂದ ೧೯೨೪ ರವರೆಗೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ಶಾಸನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸಕೋಟೆ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಓದುವುದನ್ನು ಕಲಿತ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಸಿ.ಆರ್.ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯರ ಗೆಳೆತನವು ದೊರೆಯಿತು. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಶಾಸನಗಳನ್ನೊದುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತ ಹೋದರು. ಅಂದರೆ ನಾನು ಶಾಸನವನ್ನು ಓದುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಒಂದೊಂದು ಸಾಲನ್ನು ಒಂದರ ಕೆಳಗೊಂದರಂತೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಲನ್ನು ೧, ೨, ೩ ಎಂದು ಅಂಕಿಕೊಟ್ಟು ಬರೆಯಬೇಕು, ನಾನು ಓದುವಾಗ ಯಾವ ಅಕ್ಷರ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ 'ಚುಕ್ಕೆ' ಅನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಗುರುತು ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಸಂದೇಹವೋ ಅಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಅನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಅ ಅಕ್ಷರವನ್ನು () ಈ ಗುರುತಿನ ಮಧ್ಯೆ ಇಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಂತಹ ಅಕ್ಷರ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೋ ಅದನ್ನು [] ಈ ಗುರುತಿನ

ಮಧ್ಯೆ ತೋರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಶಾಸನವನ್ನು ಪಾದ ಪಾದವನ್ನಾಗಿ ಓದುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಓದುವಾಗ ಅಕ್ಷರದ ರೂಪ ಹಾಗೂ ಒತ್ತಕ್ಷರದ ರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾನಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮೊದಲೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮೂಲ ಶಾಸನಗಳಿಂದಲೇ ಓದಿ ಹಳೆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದೊಂದು ಕೆಲಸವಾದರೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಡ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಓದಿ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದೂ ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತೆಗೆಸುವುದೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು.

ಶರ್ಮರ ಶಾಸನ ವೃತ್ತಿಯು ಸಿಂಹಾಚಲದ ವರಾಹ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಶಾಸನವನ್ನು ಓದುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಸಿಂಹಾಚಲದ 'ವರಾಹ ನರಸಿಂಹ' ಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ೫೩೦ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ದೊರೆತಿದ್ದು ೨೦೦-೨೩೦ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಡರು." ಈ ಶಾಸನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ೧೮೯೯ರಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಲಿಪ್ಯನ್ವೇಷಣ ಶಾಲಾ ನಿಪುಣರು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಶಾಸನಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವುದು ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದು, ೧೯೨೭ರಲ್ಲಿ ೫೩೦ ಶಾಸನಗಳ ಪಾಠಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಈ ದೇವಾಲಯದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮೂಲ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ವರಾಹ ನರಸಿಂಹನೆಂದು ಕರೆದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿನ ಕೈಸಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ"

ಹರಿಗಿರಿ ವಸತೆ

“ಹರಿಗಿರಿ ವಸತೇಃ ಶ್ರೀ ವರಾಹಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋ”

ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲೂ

“ಶ್ರೀ ಸಿಂಹಗಿರಿಯಂದುಲ ಶ್ರೀ ವರಹ

ದೇವರಕು ನಿತ್ಯಮುನ್ನು”

ಎಂಬುದಾಗಿ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲೂ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ದೇವಾಲಯದ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ^೬

“ಶ್ರೀ ಗರುಡ ದೇವ, ಶ್ರೀ ವಿಮಾನ ಪರಿವಾರ

ವಿದಾರಣ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹನಾಥು, ಶ್ರೀ

ವರಾಹನಾಥುನಿಕಿಂಗಾ ನಿವೇದ್ಯ

ಮುಲು ಮೂಡುನು”

ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಬರೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಶಕ ೧೭೨೦ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ^೭

“ಸುವರ್ಣ ಶ್ರೀ ಶರಗೋಪರಿ ಶ್ರೀ ಸಿಂಹಾ
ಚಲಂಲೋ ಶ್ರೀ ವರಹ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ
ವಾರಿ ಸನ್ನಿಧಿನಿ”

ಎಂದು ವಾಕ್ಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಸಿಂಹಾಚಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೦೯೯ರ ಕುಲೋತ್ತಂಗ ಚೋಳನದೇ ಹಳೆಯ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ.^೯

ಸಿಂಹಾಚಲದ ನಂತರ ಶರ್ಮರು ಶಾಸ್ತ್ರಿಯೊಡನೆ ಆಂಧ್ರದ ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲೂ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡರು. ಧರಣಿಕೋಟೆಯ ಕಡೆ ಹೋಗುವ ಮಧ್ಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನವೊಂದಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚು ಶಿಥಿಲವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಂಡೆಯಿಂದಲೇ ಬರಹವನ್ನು ಓದಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಶಾಸನವೆಲ್ಲ ಸವೆದು ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಶಾಸನದ ಅಕ್ಷರಗಳೊಂದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಶರ್ಮರು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಹೋದರು.

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಮಿತ್ರರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯರೊಂದಿಗೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಸೇಲಂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಡೆ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಸೇಲಂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಧರ್ಮಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯರ ಸೂಚನೆಯಿಂದ ಪೊದೆಯೊಂದರಲ್ಲಿದ್ದ ಏಳಿಂಟನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ಮಾರಕ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದರು. ಶಾಸನದ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕೆಳಭಾಗ ಪೀಠದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಶಾಸನದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಲಿಪಿ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕೃತಿಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವೃತ್ತಗಳು, ಒಂದು ಕಂದಪದ್ಯವೂ ಇದ್ದು ಮೊದಲನೆ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ

“ಕಲಿಚೋರೇಶ್ವರ ಪಲ್ಲವೇಶ್ವರ ಮಹಾ
ಭೋಗೀಶ್ವರೋತ್ತಂಗ ನಿ
ಮೃಲ ನನ್ನೇಶ್ವರ ಕೀರ್ತಿಶಾಸನ ಲಸ
ತ್ಯಾಂಚೀ ಭುಜಂಗೇಶ್ವರಾ
ವಲಿ ಕಣ್ಣೀರವ ಕೂಪ ನನ್ನನವನ ಪ್ರಾಕಾರ
ಸಂಸ್ಥಾನ ದಿ
ನ್ನೆಲ್ಲಕೆಲ್ಲಂ ಪಡಿ ಚನ್ನಮಾಯ್ತು ತಗಡೂ
ರೀ ವಿದ್ವರಾಶೀನ್ನಿರಿಂ”^೯

ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ಧರ್ಮಪುರಿಗೆ ಪುರಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಗಡೂರಂಬ ಹೆಸರಿದ್ದಂತೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಾಚೀನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತಗಡೂರು ಬಹು ಹೆಸರುವಾಸಿ ಪಡೆದಿದ್ದಿತು. ತಮಿಳು

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈ ತಗಡೂರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಶಾಸನದಿಂದ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯ ಯುಕ್ತವಾದವೆಂದಲೂ, ದುರ್ಗಮವಾದ ಕೋಟೆಕೊತ್ತಲಗಳಿಂದಲೂ, ಅದ್ಭುತವಾದ ಅರಮನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಚಿತ್ರತರ ದೇವಾಲಯಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಜೈನ, ಶೈವ ಮತಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಶಾಸನದ ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ವೃತ್ತಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ವೃ||ಅಕ್ಕರಿಗಂಗೆ ಬೇಡಿದ ನರಂಗ ತಪಶ್ಶಿಗೆ ದೇಸಿಗಂಗೆ ಕೆ
 ಟ್ಪೊಕ್ಕಲಿಗಂಗೆ ದೀನ ನಟ ಪಾಠಕ ವೆನ್ನಿ ನಜಕ್ಕೆ ರಾಗದಿ - |
 ನ್ನ ಕೊಡೆ ನಿನ್ನು ನೋಡಿದೊಡೆ ಮೊಚ್ಚಿದೊಡೋ ತೊಡೊಕುತೊಣಡಿಗಳ್ಳ
 ಮ್ಮಿಕ್ಕೇದನ್ನೀವೆ ನೆಂಬದಿದು - ವಗುಣಂ ಸೆಲೆ ವಿದ್ವೆರಾಶಿಯ ||
 ವೃ || ಗುರುಗಳು ದ್ರಬೊಜಂಗದೆ ಗೃಹಂತುಂಬೇಶ್ವರನ್ನದ್ಭು ಜಂ
 ಗರ ಶಿಷ್ಯವ್ಯರಲಾಕುಳಾಗಮಿಕ ವಿದ್ಯಾರಾಶಿಗಳ್ಳಾಸನಂ |
 ಬರದೋಂ ಸನ್ನ ದಿವಾಕರನ್ನೆ ಗಟ್ಟು ದೀ ಭೋಗೇಶ್ವರ ಸ್ಥಾನಮು -
 ವ್ಯ ರೆಗಿನ್ನೊನ್ನಟ ನೊನ್ನಪೂಜ - ಮಿದನಿನ್ನೇ ವಣ್ಣೆಪೊಂ ಬಣ್ಣೆಪೋಂ ||
 ಕಂ || ಶ್ರೀ ಶಿವಪೂಜೆಯೊಳಂದು ಸದಾಶಿವಯೋಗದೊಳಗೊಂದು ರೂಪಮರೇವಾ |
 ರಾಶಿವೈತರೆನೆ ವಿದ್ಯಾರಾಶಿ ಶಿವಜ್ಞಾನ ಕರ್ಮ ನಿರ್ಮಿತರಾದರ್

ಮೇಲೆ ಕಂಡ ಈ ಶಾಸನ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಶೈವ ಗುರುವೂ ಮಹಾವಿದ್ಯಾವಂತನೂ ಆದ ವಿದ್ಯಾರಾಶಿ ಸ್ತುತಿಯಿದೆ. ಶಾಸನದ ಮೂರನೇ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ “ಬರದೋಂ ಸನ್ನ ದಿವಾಕರ” ಎಂದಿದ್ದು ಈ ಶಾಸನದ ಕವಿ ದಿವಾಕರನೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕವಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವನು ವಿದ್ಯಾರಾಶಿಯ ಶಿಷ್ಯನೂ, ಶೈವನೂ ಆಗಿದ್ದು, ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಶಾಸನದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೊಂಚ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಮೇಲಿನ ಮೂರನೇ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ‘ಬರದೋನ’, ‘ವಣ್ಣೆಪೋಂ’, ‘ಬಣ್ಣೆಪೋಂ’ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿದ್ದು ಇದು ಕೇವಲ ಹಳಗನ್ನಡವಾಗಿದ್ದು, ಕ್ರಿ.ಶ.2, ಲನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತಲು ಈಚಿನದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಶಾಸನದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಪೀಠದ ಮಧ್ಯೆ ಶಿವಲಿಂಗವಿದ್ದು ಅದರ ಎರಡೂ ಕಡೆಯೂ ಜಟಾಭರಣ ಭೂಷಿತ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಾಲಾಂಕೃತ ವಿದ್ಯಾರಾಶಿಗಳೂ, ತಪೋರಾಶಿಗಳೂ ಕೂತಿದ್ದಾರೆ. ಲಿಂಗದ ಪಾನವಟ್ಟದ ಮುಂಭಾಗ ಒಡೆದಿದೆ. ಮತ್ತು ಪೋಣಿಸಿದಂತಿರುವ ಈ ಶಾಸನದ ಸಾಲುಗಳು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದೀಗ ಇದು ಇದೀಗ ಮದರಾಸು ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ

ದಲ್ಲಿದೆ.^{೧೦} ಶರ್ಮರು ೧೯೨೧ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡರು. ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ೩೫ ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಡಬಿದಿರೆಯು ಜೈನಕಾಶಿಯೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೂಗಳೂ, ಜೈನರೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಸಹಕಾರ, ಸಮತಾ ಭಾವದಿಂದ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಭದ್ರತೆಯ ಸ್ಥಳ ಇದು. ಇಲ್ಲಿಯ ತ್ರಿಭುವನ ಚೂಡಾಮಣಿಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವು ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾನಾ ಶಿಲ್ಪ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ಜಿನಾಲಯದ ಒಳಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕಂಬದ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನಗಳು ಸುಂದರವಾದ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದವಾದ ಪಂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

೧೯೦೧ರಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭುವನ ಚೂಡಾಮಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವ-ಹಸ್ತದಿಂದ ಬರೆದ ೧೦-೧೫ ಪುಟಗಳನ್ನು ಶರ್ಮರ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೀಡಿ ಹಲವು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಓದಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳಿದ್ದರೆ ಮೂಲ ಶಾಸನದಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿ ತಿದ್ದಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು.^{೧೧} ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಓದಿದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಈ ಶಾಸನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯೋಜನವಾದೀತು ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೪೨೯ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಒಂದು ಶಾಸನದ ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ

“ಶ್ರೀ ಚಕ್ರೇಶ ಸುರೇಶ ಭಾಸುರಸಭಾ ಶ್ರೀಕಾಂತನೇಕಾಂತ ಮಿ
ಧ್ಯಾ ಚಕ್ರೋದ್ಭವ ಕರ್ಮ ಘರ್ಮ ನೀ ಚಂದ್ರಂ
ದಿವ್ಯ ಭಾಷಾ ಸರಿ
ದ್ವೀರ್ಚಿವ್ರಾತವಿನಿರ್ಮಲೀಕೃತ ಜನಂ ಮುಕ್ತಂಗನಾವಲ್ಲಭಂ
ಶ್ರೀಚಂದ್ರಪ್ರಭನೀಗೆ ವಂಶಪುರದೀ ಭವ್ಯಾಳಿಗಾನಂದಮಂ||”

ಇಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರೆ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಕಾಂಚಿಪುರದ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿರುವ ‘ಸೂರ್ಯ ಶತಕ’ವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಧಾರಾನಗರದ “ಬೋಜಶಾಲೆ”ಯ ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ‘ಪಾರಿಜಾತ ಮಂಜರಿ’ ನಾಟಕವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಸನದ ಶಬ್ದ ಚಿತ್ರ ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಹೀಗಿದೆ

“ಲಲಿತಸ್ತಂಭಕದಂಬಮಂ ಮದನಕಯ್ಯಂ
ಲೋವೆಯಂ ದ್ವಾರಚಿ
ತ್ರಲತಾ ಬಂಧಮನುದ್ವಭಿತ್ತಿಯ ನದಿಷ್ಠಾ ನಾದಿಯಂ ಬೇರತಬೇ
ರರಿತೂಲವಿಂ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಪೇಳಲಾನರಿಯೆ

ನೊಂದರಿ ಬಲ್ಲೆನಾ ಚೈತ್ಯಕ್

ಶಲಮಂ ಭಾವಿಸಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಣುಗಿಂದಂ

ಶೇರ್ಷಮಂ ತೂಗುವಂ”^{೧೩}

ಈ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಶರ್ಮರಿಗೆ “ಧಾರಾನಗರದಲ್ಲಿ ಬೋಜರಾಜ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಆ ನಿಲಯದ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಕವಿಜನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ. ಅವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿದ್ದವೋ ತ್ರಿಭುವನ ಚೂಡಾಮಣಿಯೂ ಸಹ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೇನೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ”^{೧೪}ವೆನಿಸಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಶರ್ಮರು ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳೊಡನೆ ಮೂಡಬಿದಿರೆಗೆ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನವೊಂದನ್ನು ಓದುವಾಗ

“ಕುಲದೈವಂ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥಂ ಕುಲಗುರುವೆನಿಪಂ

ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯ ವರ್ಯ

ಲಲನಾರತ್ನಂ ಪ್ರಿಯಹಳ್ಳಾಗರಸಿಯಣಗಿ

ನಾತೋದ್ಭವಂ ಸಂಗಮಾಖ್ಯಂ

ವಿಲಸದ್ಬಲ್ಲಾತರೇಪತ್ತನ ಮಿಹ

ಪುರಮೆಂದೆಲ್ಲರುಂ ಕೀರ್ತಿಸಲ್ಕೀ

ಬಲವಂತಂಹ ಭೈರವೇಂದ್ರಂ ನೆಗಳ್ಳನಹಿತ

ಭೂಭೃನ್ನಗೇಂದ್ರ ಪ್ರವಜ್ರಂ”^{೧೫}

ಈ ಶಾಸನದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು “ಈ ಶಾಸನದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೀವು ಹಿಂದೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣಪುರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರ ದಂಡನಾಯಕನ ಶಾಸನದ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಶಾಸನ ಕವಿಯಾದ ಮಧುರನೇ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ರಚಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ನೀವು ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು”ಅಂದರು. ಮೂಡಬಿದಿರೆಯ ನಂತರ ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಬಾರಕೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಹಿಂದೆ ಕಂಡಿದ್ದ ಶಾಸನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ನೂರಾರು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕಂಡರು.

ಇಂದಿನ ಬಾರಕೂರು ಹಳ್ಳಿ ಕೊಂಪೆಯಾಗಿದ್ದು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಹಿಂದೆ ಅದೊಂದು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯ ನಗರವಾಗಿತ್ತಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅದೊಂದು ಬೃಹತ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕವೂ ಬಾರಕೂರಿಗೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಸೂಚಿಸುವ ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆತಿದ್ದು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಭಂಡಾರಕೇರಿ, ಮಣಿಗಾರಕೇರಿ, ಕುಂಬಾರಗೇರಿ, ಹೀಗೆ ಕೇರಿಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ಹೆಸರುಗಳಿವೆ.

ಇನ್ನೂ ಲೋಹ ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಮಂಗಳೂರು ಬಳಿಯ ಕದರಿಯ ಮಂಜುನಾಥ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಎರಡು ಪಂಚಲೋಹದ ಮೂರ್ತಿಗಳಿದ್ದು ಮೂರ್ತಿಗಳು ಸಣ್ಣ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿವೆ. ೧೯೨೦-೨೧ರಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಶರ್ಮರು ಇವುಗಳ ಪೋಟೋ ತೆಗೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮದರಾಸಿನ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಕಲಾವಿದರಾದ ವಿಶ್ವನಾಥ ಅಯ್ಯರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿದರು. ಈ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಆ ವರ್ಷದ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು.

ಮೊದಲನೆ ಮೂರ್ತಿಯ ಪೀಠದಲ್ಲೇ ಶಾಸನವೊಂದಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಕದರಿಯನ್ನು “ಕದರಿಕಾರಾಮ” ವೆಂದೂ, ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು “ಲೋಕೇಶ್ವರ”ನೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದ್ದು, ಎರಡನೆಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಇಂತಹುದೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಯಾವುದೇ ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಕಮಲಾಪುರಕ್ಕೂ, ಹಂಪೆಗೂ ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣದೇವಾಲಯದ ಎದುರಿಗಿರುವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನವನ್ನು ೧೮೮೯ರಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಫ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮೊದಲು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಆದರೆ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಓದುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಶಾಸನದ ಪೂರ್ಣಭಾಗವನ್ನು ಓದಿದ ಕೀರ್ತಿ ಶರ್ಮರದು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಈ ಶಾಸನದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಓದಿದ್ದರು. ೧೯೨೦-೨೧ರಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ನೋಡಿದ ಶರ್ಮರು ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮೂಲದಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶರ್ಮರೆ ಏಳೆಂಟು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಶಾಸನಗಳ ಪಾಠವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಶಾಸನವು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಟ ಇಮ್ಮಡಿ ದೇವರಾಯನ ಕಾಲದ್ದು, ಅವನ ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರ.

“ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯೊಳ್ಳುಖಿ ಸುಪ್ತಿಯ ನಪ್ಪುಗೆಯ್ದಿರ್ಪಿನಂ
 ಸ್ವಪ್ನದೊಳ ಪ್ರತಿಮತೇಜ ನಖಿಲ ಚರಾಚರ ಜನನ ಬೀಜಂ
 ಬೀಜಪೂರ ಸಮುಚಿತಾಯುಧ ವಿಶೇಷ ವಿಲಸಿ ದಶಭುಜಾ
 ದಂಡಂ | ಖಂಡೇಂದು ಮಂಡಿತ ಮಣಿಮಕುಟ ಮಹನೀಯ್ಯ
 ಶಿಖಂಡಂ | ಗಂಡ ಸ್ಥಳಗಳಿತ ಮದಮದಿರಾ ಪ್ರಮತ್ತಮಧು
 ರ್ಘುಂಕಾರ ಮುಖರಿತ ನಿಕಿಲ ದಿಗ್ವಿಲಯಂ | ವಲ
 ಯಾಂಗ ದಾಂಗುಲೀಯ್ಯಕಾದಿ ಭೂಷಣ ವಿಭೂಷಿತ ಸರ್ವಾ
 ಗನಂಗೀಕೃತ ಭುಜಂಗ ಪರಿದೃಡ ಪ್ರಾಲಂಬಂ | ಲಂಬೋ
 ದರ ಕಲಿತ ಕಾಕೋದರ ಫಣಾಮಣಿ ಮರೀಚಿ ನಿರಾಕೃತ

ನಾಬೀ ಕುಹರ ವಿಹರದ ಪಾರಾಂಧಿಕಾರಂ | ಕನಕ ಕಟಿಸೂತ್ರ
 ವಿಚಿತ್ರಿತ ಜಘನ ಮಂಡಲಂ | ವೀರಕಟಕ ನೂಪುರ
 ಪುರಸ್ಕೃತ ಪದ ಸರೋಜ ಸನಾಥಂ | ಯಥೋಚಿತ ದಿಶಾ
 ನಿಷುಣ ನಿಜ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತ ಹರಿಹರ ವರಾಹ ಕುಸುಮ
 ನಾಯಕಂ | ಸೇವಕ ಜನಮನೋರಥದಾಯಕ | ಸಕಲ
 ಲೋಕೈಕ ನಾಯಕಂ | ಮಹಾ ವಿನಾಯಕಂ ಬಂದು"^{೧೬}

ಈ ಶಾಸನವು ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರನು ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇರಂಬನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು
 ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಸನದ ಮತ್ತೊಂದು ಪಾಠದಲ್ಲಿ

“ಪಿಂಗದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರ ಸಚಿ
 ವಂಗಾ ಚಂದ್ರಾರ್ಕ ಮೊದವಿಯಾಂ ಶ್ರೀಯುಕ್ತ
 ಸಂಗತಿವಡೆದಿರೆ ಬರೆದಂ”^{೧೭}

ಮಂಗಳಮಯವಾಗೆ ಮಧುರ ನೀ ಶಾಸನಮಂ ಎಂದಿದ್ದು ಈ ಶಾಸನದ ಕವಿ ಮಧುರನೆಂಥು
 ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರನು ಯಾರು? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಈ ಶಾಸನವು

“ಅವರಂ ಬಲಭದ್ರಾಚ್ಯುತ
 ರಿವರನೆ ಜನವವರ ತಂಗಿ ಸಿಂಗಲೆ ಭುವನ
 ಸ್ತವನೀಯ ಚರಿತೆ ಸಂತತ
 ಮವನೀ ತಳದೊಳ್ಳು ಭದ್ರೆಯೆನಿಪುದು ಸಿರಿದೆ”^{೧೮}

ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರನು ಎಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ? ಎಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ? ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಿದವರು
 ಯಾರು? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸನವು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣದ್ದಾಗಿದೆ.

“ಕೆಳೆಯಂ ಕಟ್ಟಿಸು ಬಾವಿಯಂ ಸವೆಸು
 ದೇನಾಗಾರಮಂ ಮಾಡಿಸಿ
 ಜ್ವಳತೆ ಯೊಳ್ಳಿಲ್ಕಿದನಾಥರಂ ಬಿಡಿಸು
 ಮಿತ್ರಗ್ಗಿಬಗೆಯನ್ನಂಬಿದ
 ಗ್ಗಗಳತೆವೆಟ್ಟಾಗಿರು ಶಿಷ್ಯರಂ ಪೊರೆ
 ಯೆನುತ್ತಿಂತೆಲ್ಲಮಂ ಪಿಂದೆ ತಾ
 ತಳತೊದಳ್ಳಾಲೆವೆಂದು ತೊಟ್ಟು
 ಕಿವಿಯೋಳ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರಾಮಾತ್ಮನಾ”^{೧೯}

ತಾಯಿಯ ಮಡಿಲೇ ಗುರುಕುಲ; ತಾಯಿಯ ಮಗನು ಸತ್ಪಜೆಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಗುಟುಕು
ಗುಟುಕಾಗಿ ಉಣಿಸಿದ್ದು ಎಂತಹ ದಿವ್ಯ ಕಲ್ಪನೆ ! ಇದು?

ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಶರ್ಮರು 'ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು' ಎಂಬ
ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಇಂಡಿಯಾ
ಸರ್ಕಾರವೇಕೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬಾರದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ದೆಹಲಿಯ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್
ಆರ್ಕಿಯಾಲಜಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಮೆಮೋರ್ಯ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಆರ್ಕಾಲಜಿಕಲ್ ಸಿರೀಸ್ ನಲ್ಲಿ
ಪ್ರಕಟಿಸುವಂತೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಸರ್ ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್
ರವರು ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು
ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ
ಎಲ್ಲಾ ದೇಶ ಭಾಷೆಗಳೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದೇ ಇರುವುದರಿಂದ
ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ
ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಗೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪದ ಶರ್ಮರು ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದ್ದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ
ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಂದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ, ನಾನಾ ವೃತ್ತಗಳನ್ನೂ, ಗದ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನೂ ನೇರವಾಗಿ
ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸುವುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ
ಕವಿತೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೇನಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶರ್ಮರು ಮಾರ್ಷಲ್ ರವರ ಪತ್ರವನ್ನು ನೇರವಾಗಿಯೇ
ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಅನೇಕ ಹಿರಿಯ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿದರೂ ಅದನ್ನು
ಒಪ್ಪದ ಶರ್ಮರು ಇನ್ನೇನು ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಬಿಟ್ಟು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಾನ್
ಮಾರ್ಷಲ್ ರವರಿಂದ ಬಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಓದಿದರು. ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ

"I have decided to publish memoirs on various subjects in several
vernaculars also. There is no reason why we should not adopt a new policy. Ask
your young assistant Mr.T.T.Sharma to send his manuscript written in canarese.
Let his be the first memoir of the new series."

ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳೆಂದರೆ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದ ಧರ್ಮಪುರಿ
ಶಾಸನದ ಕವಿ ದಿವಾಕರ, ಕಡಪಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಾನವುಲಪಾಡು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ವಿಜಯದಂಡನಾಥನ
ಶಾಸನದ ಕವಿ 'ಗುಣವರ್ಮ' ಇವನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.೯೦೫. ಈ ಶಾಸನದ ಅಂತ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಅನುಪಮ

ಕವಿಯ ಸೇನಬೋವಂ ಗುಣವರ್ಮ ಬರೆದೋ' ಎಂದಿದೆ. ಶರ್ಮರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 'ಶೂದ್ರಕ'ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಗುಣವರ್ಮ ಹಾಗೂ ದಾನವುಲಪಾಡು ಗ್ರಾಮದ ಶಾಸನದ ಕವಿ ಗುಣವರ್ಮ ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರೇ ಏಕೆ ಆಗಿರಬಾರದೆಂಬುದು ಶರ್ಮರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ? ಏಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಗುಣವರ್ಮನು ತನ್ನ ಶೂದ್ರಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ 'ಮಹೇಂದ್ರಾಂತಕಂ' ಎಂಬ ಬಿರುದುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಗಂಗರಾಜನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದು ಈ ಬಿರುದಿನ ಹೆಸರುಳ್ಳವನು ಗಂಗರಾಜ ಎರೆಯಪ್ಪನೊಬ್ಬನೇ ಇವನು ಕ್ರಿ.ಶ.೯೧೩ ರವರೆಗೆ ಆಳಿದನು.^{೨೦} ಈ ಎರೆಯಪ್ಪನೇ ಗುಣವರ್ಮನ ಪೋಷಕನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಕವಿ ಚರಿತ್ರಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಶಾಸನವು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮುಮ್ಮಡಿ ಇಂದ್ರನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಇವನ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ.೯೧೫. ಶರ್ಮರು ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕಮಲಾದಿತ್ಯನು ಪ್ರಮುಖನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬೆಳಗಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೋಗಲ್ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ

ಭುವನಂ ವನನಿಧಿ ಸುರಗಿರಿ ದಿವಕುಳಮಿನ ಚಂದ್ರರುಳ್ಳಿನಂ ಧರ್ಮಮಿದು |

ದೈವಮಾಗಿ ನಡೆಗೆ ಶಾಸನ ಕವಿ ಕಮಲಾದಿತ್ಯ ರಚಿತ ಕಾರ್ಯಾದೇಶಂ ||^{೨೧}

ಎಂದಿದ್ದು ಇದರಿಂದ ಈ ಶಾಸನದ ಕವಿ ಕಮಲಾದಿತ್ಯನೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ಕವಿ ಕಮಲಾದಿತ್ಯನ ವಿಚಾರವೇನೂ ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ;

“ಶ್ರೀ ಮತನವ ರತದನುಜನ ರಾಮ ರಮಣಿ ಮಕುಟ ತಟ ಘಟಿತ ಪದ
ಪದ್ಮೋದ್ಧಾಮಯುಗಳಂ ತ್ರಿಲೋಕಸ್ವಾಮಿ ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷಿದೇವರಿಗೆಮಗೊಳ್ಳ” ಎಂದೂ
“ಇಂತನಿಸುವ ಸಿದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರಾಂತರ ತೀರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯನಾಶ್ರಿತ ಸುರಭೂಜಂ
ತ್ರಿಭುವನ ಸಿಂಹಮುನೀಂದ್ರ ತಾಪಸಗೋತ್ರ ವೈರಿಕುಳಗಜ ಸಿಂಹ” ಎಂದೂ
“ವೃ” ತಪಮಂ ಮಾಡುವ ತಾಪಸರ್ಕ್ಕಳವಲ್ಲೋ ಹೋ ತನುಕ್ಷೇಶ ಮಂ
ಬುಪಸರ್ಗಕ್ಕಿದಾಂತು ನುಯ್ಯನಟವೀಶಾಖಂಗಳಂ ತಿಂದ ಮಾ
ದಿ ಸನಂ ಪೂಜಿಸಿ ಮುತ್ತಿಯೊಳ್ಳರೆಲೆಂಧಿರ್ಪ ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷಿದೇ
ವಪದಾಂಭೋಜ ಶಿಲೀ ಮುಖಾಭನೆನಿಪಂ ಶ್ರೀ ಗಂಗರಾ ಶಿವುತಿ ||^{೨೨}

ಎಂದೂ ಶಿವನನ್ನು, ಶೈವ ಮುನಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕಮಲಾದಿತ್ಯನು ಶೈವನೆಂದೇ ಊಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಡಗಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮೈಲಾರ ಗ್ರಾಮದ ಸೋಮಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿನ ಶಾಸನದ ಕವಿ ನಾಗವರ್ಮ ಇವರ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೦೪೭. ಈ ಶಾಸನವು ಚಾಳುಕ್ಯ ತೈಲೋಕ್ಯ ಮಲ್ಲನ ಸಾಮಂತನಾದ ಕಾಳಿಮಯ್ಯನ ವಿಚಾರವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಕವಿ ನಾಗವರ್ಮನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಶಾಸನದ ಪಾಠವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಇಲ್ಲಿ

ಲಿನವಶ್ಯಕ. ಶರ್ಮರು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡ ಕವಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಮಲ್ಲನ ಕ್ರಿ.ಶ.೯೭೭ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವ ಇಂದ್ರಕೀರ್ತಿ. ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೋಗಳಿಯ ಬಸ್ತಿಯ ಮುಂದಿರುವ ಮಂಟಪದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಜೈನಾಚಾರ್ಯನು ಆ ಬಸದಿಗೆ ಈ ಶಾಸನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನದ ಶೈಲಿಯು ಬಹು ಪ್ರೌಢವಾಗಿದ್ದು ಶಾಸನದ ಕವಿ ಇಂದ್ರಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದೆ.

“ಶ್ರೀ ಮದರು ಹಚ್ಚರಣಸರ ಸಿರುಹ, ಕೊಂಡ ಕುಂದಾನ್ವಯ
ಸಮೂಹನು ಖಟುಂಡನ, ದೇಸಿಯಗಣ, ಕುಮುದವನ ಸೆರಚ್ಚಂದ್ರ
ಕೋಕಳಿಪುರೇನ್ದ, ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಲ್ಲೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿ ಹರಿಮೂರ್ತಿ”^{೨೪}

ಎಂದು ಹೊಗಳಿದೆ.

ಕವಿ ರಾಮಪಯ್ಯನು ಸೂಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಶಾಸನವೊಂದರ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ರೋಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸೂಡಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವಿದ್ದು ಹಿಂದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಡಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂಡಿಯು ಕಿಸುಕಾಡೆಪ್ಪತ್ತರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದು ಈಗಲೂ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಜೋಡು ಕಲಶದ ದೇವಾಲಯವಿದೆ.^{೨೫}

ದೇವಾಲಯದ ಬಲಬಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದು, ಇದು ಮೊದಲನೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಕಾಲದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ದಂಡನಾಯಕ ನಾಗದೇವನೆಂದಿದೆ.

“ಶಿವಗೇಹವ್ಯೂಹ ಖಂಡ ಸ್ಫುಟಿತನವ ಸುಧಾಕರ್ಮ ನಿರ್ಮಾಪಣಕ್ಕಂ
ಶಿವಪೂಜಾವ್ಯಾಪ್ತಿಗಂ ತಚ್ಛಿವ ಮಹಿಮ ಮಹಾಭೋಗ ಸ್ಥಂಪತ್ಪದಕ್ಕಂ

ಶಿವಯೋಗಿಂದ್ರ ಬ್ರಜಕಂ ಶಿವಪದೆಯುಗಳಾನಮ್ಮೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ್ಳಂ ಶಿವಣೂರು ಕೊಟ್ಟಿ”^{೨೬} ಎಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿದೆ. ಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆದ ಕುಳಕರಣಿ ರಾಮಪಯ್ಯನೇಶ್ವರ ಪಾದ ಪಂಕಜ ಭ್ರಮರಂ ಎಂತಲೂ ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ‘ಭಾಸ್ಕರದಾಸ’, ‘ಈಶ್ವರ ಪಾದಾಬ್ಜ ಭ್ರಮರ’ ಎಂದು ಹೊಗಳಿದೆ.^{೨೭} ಈ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ರಾಮಪಯ್ಯನು ರನ್ನ ಪಂಪಾದಿಗಳಿಗಂತಲೂ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಶರ್ಮರು ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿನ ಕವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಾಮ್ರಶಾಸನದ ಕವಿಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷತೆ. ಆ ಕವಿಯೇ ನಾರಾಯಣಭಟ್ಟ. ಮದರಾಸಿನ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನವು ಗೋದಾವರೀ ಜಿಲ್ಲೆಯ

ಕಲೆಕ್ಕರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತಾಮ್ರಶಾಸನವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಚಾಳುಕ್ಯರ ರಾಜ ನರೇಂದ್ರನು ನಾರಾಯಣಭಟ್ಟನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನಂದಮಪೊಂಡಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವರ್ಷ ೩೨ರಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡಿದನೆಂದು, ಕವಿ ನಾರಾಯಣಭಟ್ಟನಿಗೆ ಕವಿರಾಜಶೇಖರ, ಕವೀಭವಜ್ರಾಂಕುಶ, 'ಅಷ್ಟಾದಶಾವ ಧಾರಣ ಚಕ್ರವರ್ತಿ', 'ಸರಸ್ವತೀ ಕರ್ಣಾ ವತಂಸ' ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದವೆಂಬುದನ್ನು ಶಾಸನ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.

ಶರ್ಮರು ಕಂಡ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕಂಠಸೂರಿಯೂ ಒಬ್ಬರು. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುರುವತ್ತಿಯ ಕಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿಯಿರುವ ಶಾಸನವು ತ್ರಿಭುವನ ಮಲ್ಲನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಈ ಶಾಸನದ ಕವಿ ಶ್ರೀಕಂಠ ಸೂರಿ ಮಧುಸೂದನದೇವನು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಡಗಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೊಟ್ಟಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನದ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದು ಈ ಶಾಸನ ಇಮ್ಮಡಿ ಜಗದೇಕ ಮಲ್ಲನ ಕಾಲದ್ದಾಗಿದೆ. ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನ ಸಾಮಂತನಾದ ವೀರಪಾಂಡ್ಯನ ಶೌರ್ಯಪ್ರತಾಪಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಗುಣವರ್ಣನೆ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸನ ಭಾಗವನ್ನು ಮಧುಸೂದನ ದೇವನೆಂಬುವನು ಬರೆದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಣ ಪದ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

“ಶ್ರೀ ವೀರಪಾಂಡ್ಯದೇವಮಹೀವಲ್ಲ ಭಮಹಿತಪಾದಪರಮಾರಾದ್.”

ಶ್ರೀ ವಿತತರ್ಮದು ಸೊದನದೇವರ್ಷ ರಚಿಸಿದರೆಸೆಯ ಶಾಸನ ಕೃತಿಯಂ||”^{೨೭}

ಇದರಿಂದ ಮಧುಸೂದನ ದೇವನು ವೀರಪಾಂಡ್ಯನ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಆಸ್ಥಾನಕವಿಯೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಯಾದಿತ್ಯನೆಂಬುವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶಾಸನ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದು ಈತನ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೧೫೦. ಈತನು ಒಬ್ಬ ಸೋಮನಾಥನೆಂಬ ಚೋಳರಾಜನ ಮಗ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ತಾಡಪತ್ರಿ ಎಂಬ ಊರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನದ ಕವಿಯೇ ಈ ಉದಯಾದಿತ್ಯ.

‘ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿಗಳು’ ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಶರ್ಮರ ಸಾಧನೆಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ೪೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ ತಜ್ಞರ ಕೆಲಸವನ್ನು ೪ ವರ್ಷ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ ಶರ್ಮರ ಈ ಸಾಧನೆ ಮಹತ್ತರ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ.

ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ‘ರಚಿಸು’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಂ, ಲಿಖಿತಂ, ಬರೆದ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ರಚಿಸಿದಂ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುವರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬರೆ, ಪೇಳ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳಿಗೂ ರಚಿಸು ಎಂಬ

ಅರ್ಥವನ್ನೇ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧಾರಣ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದೆಂದರೆ ಕೈ ಬರವಣಿಗೆಯೆಂದು ಅರ್ಥ. ಆದರೆ 'ಬರೆ', 'ಪೇಳ್' ಎಂಬ ಧಾತುಗಳ ಪರಿಶುದ್ಧಾರ್ಥವು 'ರಚಿಸು' ಎಂದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಶರ್ಮರು ಕೆಲವೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವರು. 'ಸುಕರ ಕವಿಯಪ್ಪ ಚರಾಜನುಂ ಸಹಜಕವಿ ಮಲ್ಲಿದೇವನುಂ ಬರೆದರು', 'ಕವಿರಾಜಬಾಂಧವಂ ಬರೆದ ನಿದಂ', 'ಕವಿತಾ ಮನೋಹರಂ ಕವಿ ತಳರ ಕರ್ಪರಸಂ ಬರೆದಂ', 'ಶಾಸನಮನಿದಂ ಬರೆದ ನಾಶುಕವಿ ನಿಟಲಾಕ್ಷಂ'^{೧೦} ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಯನ್ನು ಸುಕರ ಕವಿ, ಸಹಜ ಕವಿ, ಕವಿರಾಜಬಾಂಧವ, ಕವಿತಾ ಮನೋಹರ ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದ್ದು ರಚನೆ, ಕವಿತೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಸಮರ್ಪಕವಲ್ಲ. ಶರ್ಮರು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ ಜಲಸೂತ್ರದ ಸಿಂಗಾಯಭಟ್ಟನು ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಸಿಂಗಾಯಭಟ್ಟನದು. ಸಿಂಗಾಯಭಟ್ಟನನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಶಾಸನದ ಸ್ಥೂಲ ಪರಿಚಯ ಹೀಗಿದೆ. "ಶ್ರೀ ಪ್ರತಾಪ ಬುಕ್ಕರಾಯರು ಪೆನುಗೊಂಡ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುಖರಾಜ್ಯಂಗಯುತಲು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಸುಖದಲಿ ಇರಬೇಕಾಗಿ ಜೀವಂಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಉದಕವೇ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಪೆನುಗೊಂಡೆ ಹನ್ನೆಯ ನದಿಯನೂ ತರಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ವೀರ ಪ್ರತಾಪಬುಕ್ಕರಾಯ ಚಾರಡಿ ಒಳಗೆ ದಶವಿದ್ಯಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜಲಸೂತ್ರದ ಸಿಂಗಾಯಭಟ್ಟನಿಗೆ ನಿರೂಪವ ಕೊಟ್ಟು.... ಆ ಸಿಂಗಾಯಭಟ್ಟನು ಆ ಕಾಲುವೆಯುಂ ಸಿರುವರದ ಕೆರೆಗೆ ತಂದು ಆ ಕಾಲುವೆಯ ಹೆಸರನ್ನೂ ಪ್ರತಾಪ ಬುಕ್ಕರಾಯಮಣ್ಣಲದ ಕಾಲುವೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿ ಶಾಸನವನ್ನೂ ಬರೆಸಿದನು. ಅದೇ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಾಯಭಟ್ಟನನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೊಗಳಲಾಗಿದೆ."

ಜಲಸೂತ್ರ ಸ್ವರ ಶಾಸ್ತ್ರೋ
ರಸವೈದ್ಯ ಸತ್ಯ ಭಾಷಾಯಂ
ರುದ್ರಯ ಸಿಂಗರಿ ಭವತಃ
ಸದೃಶಃ ಕೋವಾಮಹೀತಲೈಃ

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡದ ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಶರ್ಮರು ಬರೆದಿರುವ ಹೊನ್ನೂರಿನ ಶಾಸನ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಬಹುದು.^{೧೧} ಆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರು ಗುರುತಿಸಿರುವ ಕನ್ನಡ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ. ಗಣಜ್ಜ, ಬಾಳುಜ್ಜ, ಕೊನಜ್ಜ, ನಾರಣಜ್ಜ, ನಾಗಜ್ಜ, ರೇವಜ್ಜ ಇತ್ಯಾದಿ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಅವರು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲವಾಗಿದೆ. ಮೃಗ, ಪಕ್ಷಿ, ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಗಳ ಹೆಸರಿನ ಊರುಗಳದ್ದೇ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಲಹಳ್ಳಿ, ಜೇಡಹಳ್ಳಿ, ಮಂಗನಹಳ್ಳಿ, ನೋಣಮಂಗಲ, ಚೇಳುಕೆರೆ, ತಾಗಿಮಡು, ನರೀಪುರ, ಏನುಗದಲೆ, ಕುಕ್ಕಲದಿನ್ನ, ಕಾಕಲಚಿಂತ ಮೊದಲಾದವು.

ಅಲ್ಲದೆ ಗಿಡ, ಬಳ್ಳಿ, ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ, ವರ್ಗದ ಊರುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲೆಷ್ಟು ಪ್ರೇಮವೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟು, ಬಿಳಿ ಜಾಜಿ, ಹನಿಯೂರು, ಹೂವಿನ ಅಣೆ, ಗಾಳಿಪೂಜೆ, ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಚಲಕಲನೇರ್ಪು, ಬಪ್ಪನಡು, ಗೇರಹಳ್ಳಿ, ಶೀಗೆಹಳ್ಳಿ, ಕನ್ನೆಲ್ಲಿ, ಸೋರ್ಕುಣಿಸೆ, ಹುಳಿಮಾವು, ಹೊರಮಾವು, ಹೆಸರಘಟ್ಟ, ಸಂಪಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಶರ್ಮರು ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟವರ ಸೌಂದರ್ಯಾನಂತವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಣ, ನವರತ್ನ, ದಾಳಿಂಬ, ಕರ್ಪೂರ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಸಂಪಿಗೆ, ಮುದ್ದುಗುರ್ತಿ ಹಾಡೋಸಿದ್ದಾಪುರ ಮುಂತಾದವು. ಬಡ್ಡಹಳ್ಳಿ, ತಂಗಲಹಳ್ಳಿ, ಮಿಂಡನಹಳ್ಳಿ, ಪುಟಕೋಸಲಪಲ್ಲಿ, ಕೈಲಂಚ, ತಿಗಣೆ, ಜಿಗಣೆ, ವಿಕಟಕವಿ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಊರ ಜನರ ಪರಿಹಾಸ ಮನೋಧರ್ಮ ಕುರಿತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ನೇರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶರ್ಮರು ವಿದ್ವಾಂಸರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ನಿದರ್ಶನವೆಂದರೆ 'ಎಫಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಇಂಡಿಕಾ'ದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು Government Epigraphist for Indiaಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಅದರ ಕೆಲವೊಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಶರ್ಮರಿಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಕುಳಿನೂರಿನ ಇಮ್ಮಡಿ ಜಯಸಿಂಹನ ಶಾಸನದ ಕಡೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ 'ಗುರುಭಕ್ತ ರಾಚಯ್ಯ ಬರೆದಂ' ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು ಅದರೇ ಈ ಶಾಸನದ ಪಾಠವನ್ನು ಬರೆದ ಬಾರ್ನೆಟ್ ರವರು ಈ ಸಾಲನ್ನು "ಗುರುಭಕ್ತ ರಾಚಾರ್ಯ ಬರೆದಂ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಓದಿದ್ದ ಬಾರ್ನೆಟ್ ರವರ ತಪ್ಪನ್ನು ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿಯೊಂದನ್ನು ಬರೆದು ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದನ್ನು ಓದಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು;

“ನೀವು ಕಳುಹಿಸುವ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಬಾರ್ನೆಟ್ ರವರಂತಹ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ನಾವು ತಪ್ಪು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಾರದು. ಬಾರ್ನೆಟ್ ರವರು ಮಾಡಿರುವುದು ಕಣ್ತಪ್ಪನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಬಾರದು. ಕಣ್ತಪ್ಪು ಎನ್ನುವ ಪದ ನೇರಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಶರ್ಮರನ್ನು ಕೆಣಕುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾರ್ನೆಟ್ ರವರು ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಕೊಪ್ಪಳದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ನಿಜಾಂ ಸರಕಾರದ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಈ ಸಾಲಿನ ಶಾಸನವೊಂದಿದೆ.”

“ಇದು ಗೌರಯ ಶರಣಾರ್ತಿ”^೧

ಎಲ್.ಡಿ.ಬಾರ್ನೆಟ್‌ರವರು ಈ ಸಾಲನ್ನು “This adoration to Gouri” ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತಪ್ಪನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರೂ ಶರ್ಮರು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ತಂಟೆಗೆ ಹೋಗದಿರುವುದು ಇವರ ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು.

೧೯೪೭ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ೧೯೬೮ ರಿಂದ ೧೯೭೩ರವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮುಖವಾಣಿಯಾದ 'ಕನ್ನಡ ನುಡಿ'ಯಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ', 'ಇತಿಹಾಸ ಚಿಂತನ' ಹಾಗೂ 'ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳ ಅವಲೋಕನ' ಎಂಬ ಮೂರು ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನೂರಾರು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೂ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ. ೨೯-೮-೧೯೪೭ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಅವಲೋಕನ ಲೇಖನ ಮಾಲೆಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಶಿಲಾಶಾಸನ ಕನ್ನಡ ಜನಜೀವನ ಎಂಬ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದರು.

೧೯೪೭ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ೧೯೬೮ ರಿಂದ ೧೯೭೩ರವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮುಖವಾಣಿಯಾದ 'ಕನ್ನಡ ನುಡಿ'ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. 'ಇತಿಹಾಸ ಚಿಂತನ' ಹಾಗೂ 'ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳ ಅವಲೋಕನ' ಎಂಬ ಮೂರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತವೆ. ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಅವಲೋಕನ ಎಂಬ ಲೇಖನ ಮಾಲೆಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ 'ಶಿಲಾಶಾಸನ ಕನ್ನಡ ಜನಜೀವನ' ಎಂಬ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದರು.

ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶೇಷ ಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿ ದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ^{೨೨}

“.....ನರಸಿಂಹ ದೇವ ಒಡೆಯರು

ಕುಂದಾಪುರದೊಳಗಣ ಗ್ರಾಮಜಗತ್ತು

ಮುಕ್ಕಾಲಟ್ಟಿಗಳನ್ನು

ಕರೆಸಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಪುರೋಹಿತ ಸ್ಥಳವ

ನಳದಾ ಕುಳವ ಕಟ್ಟಿ ಅರ

ಮನೆಗೆ ಸಿದ್ಧಾಯ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಬರಿದೆ

ಭೂಮಿಯನು”

ಕೊಡಿಸಿ ಪೂರ್ವ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಊರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಿದನು ಎಂದಿದ್ದು 'ಗ್ರಾಮಜಗತ್ತು' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮದ ಮಹಾಜನರು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ನರಸಿಂಹದೇವ ಒಡೆಯನು ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದರೂ ಊರಿನ ಮಹಾಜನರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ 'ಸಮಸ್ತ ಹಲರು' ಎಂಬ ಪದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದು, ೧೩೭೭ರ ಕಾಲದ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ^{೨೩}

“ಈ ಧರ್ಮವನು ಬಾರಕೂರು

ಹತ್ತು ಕೇರಿಯ ಹಲರ ವಸಮಾಡಿ”

ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಲರು ಎಂದರೆ ಬಾರಕೂರಿನ ಕೆಲವು(ಆರಿಸಿದ) ಜನರು ಅಂತಲೇ? ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲಜರು ಅಂತಲೇ ಅಥವಾ ‘ಗ್ರಾಮಜಗತ್ತು’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೂ ‘ಸಮಸ್ತ ಹಲರು’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೂ ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನಾದರೂ ಇದೇಯೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಶರ್ಮರು ಊರಿನವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನುಭವದಿಂದ ಅರಿತು, ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದ ಹಲವರನ್ನು ಆರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಪದವನ್ನು ಶರ್ಮರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೪೦೨ರ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ

“ಮಾರಂ ವೆರ್ಗಡೆಯರು ಆ ಊರ

೨೪ ಪ್ರಜೆ ಜನನಿಗಳು ಯೇರ್ಮಾಳ

ದೇವರ ಪಾದಮೂಲಿಗಳು ಯಿವರೆ

ಲ್ಲರ ಸನುಮತದಿಂ”

ದಾನವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು^{೨೨} ಎಂದಿದ್ದು ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರಜೆಜನನಿ’ ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇನಿರಬಹುದು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಶರ್ಮರು ಇಂದು ಪೌರಸಭೆಗೆ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬರುವವರನ್ನು ‘ಸಿಟಿ ಫಾದರ್ಸ್’ ಎಂದು ಕರೆಯುವಂತೆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಭೆಯೊಂದರ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ‘ಪ್ರಜೆಜನನಿ’ಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿಲ್ಲ. ಅವರು ಪ್ರಜೆಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ದಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂಬ ಶರ್ಮರ ಕಲ್ಪನೆಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತಲೆದೂಗಿಸುವಂತಹುದು. ಗುತ್ತಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ರಾಗುಲಪಾಡು ಗ್ರಾಮದ ೧೫೫೪ರ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ^{೨೩}

“ವಿಪ್ರ ವಿನೋದಿಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳಾದ

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣ ಚೌಷಷ್ಟಿ ವಿದ್ಯಾಪ್ರವೀಣರಾದ

ವಿದ್ವಜ್ಞಾನಾಧಾರರಾದ ಗೋವಿಂದಯ್ಯ, ಕೇಶ

ವಯ್ಯ, ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿ ಬಸವಯ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣಾ

ಮೂರ್ತಿ ಸುಂಕದ ವಲ್ಲಭಯ್ಯ ಮೊದಲಾದ

ವಿಪ್ರವಿನೋದಿಗಳಿಗೆ ಪುಣ್ಯವಾಗಲೆಂದು”

ಮಾಡಿದ ದಾನವಿದು ಎಂದಿದ್ದು ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ‘ವಿಪ್ರ ವಿನೋದಿಗಳು’ ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಇಂದು ನಾವು ‘ಹಗಲು ವೇಷದವರು’ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಕಲಾವಿದರೇ ವಿಪ್ರ ವಿನೋದಿಗಳು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು

ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಪ್ರ ವಿನೋದಿಗಳು ವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದರು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೋವಿದರೂ ಆಗಿದ್ದು ಸಮಾಜದ ಸುಖ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ವಿನೋದ, ಹಾಸ್ಯ, ನಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಇವರಿಗೆ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರನೇಕರು ದಾನದತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲವಾದ ಪದವೊಂದಿದ್ದು^{೫೬}

ನಮ್ಮಾಳ್ವರ್ ಶ್ರೀ ವಿಠಲ ದೇವರಿಗೆ ಪರಾಂಕುಶ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವಾಗ ಅನೇಕ ವಾದ್ಯಗಳಾದವು.

“ಕೋವಿಲೆಯ ವಾದ್ಯದವರು ಗಂಡು ಮೇಳ

ಹೆಣ್ಣುಮೇಳ ಸಹ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ

ವಿನಿಯೋಗ ಪಯಿಕ ಸಹ”

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದ್ದು ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ‘ರಾಗ ರಾಗಿನಿ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಗಗಳ ಲಿಂಗಭೇದ ಮಾಡಿರುವಂತೆ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡು ಮೇಳ, ಹೆಣ್ಣು ಮೇಳವೆಂದು ಲಿಂಗಭೇದ ಮಾಡಿರಬಹುದು ಎಂದು ಶರ್ಮರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ಗದಗ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಬೆಟಗೆರಿ ತ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ವೀರಗಲ್ಲೊಂದರಲ್ಲಿ^{೫೭}

“ಪ್ರಭವಾದಿ ಪರಾವರ್ತನ ಸಂವರ್ತಿತ

ಘಟನ ಘಟೀಯಂತ್ರಂ ಶ್ರೀಮಂಗ

ತೋರಣನ್ ಬೆಳ್ಳೊಲ ನಾಡನಾಳ್ವರ್ಕೆ”

ಎಂಬುದಾಗಿದ್ದು ‘ಘಟನ ಘಟೀಯಂತ್ರ ಎಂಬುದಕ್ಕರ್ಥವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಲು ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಶರ್ಮರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಯಂತ್ರವೇ ಘಟಿಕಾಯಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಇದೊಂದು ನೀರು ಗಡಿಯಾರ, ಘಳಿಗೆಗೆ ಇಷ್ಟು ನೀರು ಹರಿಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ‘ಘಟೀಯಂತ್ರ’ವೂ ‘ಘಟಿಕಾ ಯಂತ್ರವೂ’ ಒಂದೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“A machine for raising water the rope and bucket of a well”^{೫೮} ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ ಅಂದರೆ ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ‘ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಗಳು’ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ರವರು

ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಮಾರ್ಷಲ್ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ ಕವಿಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳನ್ನು ಶರ್ಮರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಲ್ ಜಿಲ್ಲೆ ನಂದಿ ಕೆತ್ತೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೧೪೫೮ರ ವೀರಪ್ರತಾಪ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಕಾಲದ ಶಾಸನವೊಂದಿದ್ದು^{೪೯} ಅದರಲ್ಲಿ

ಶ್ರೀ ವೀರಪ್ರತಾಪ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯ ಮಹಾ
ರಾಯರ ಅರಮನೆಯ ಪೋದುವ ಹೊಂ
ನಯನ ಮಗಳು ನಮಗೆ ಪುಂಣ್ಯವಾಗಿ”

ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳೆಂದು ಬರೆದಿದೆ. ಆದವೇಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಎರಡು ಮೂರು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲೂ ‘ಓದುವ ತಿರುಮಲಮ್ಮನ’ ಹೆಸರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುವ ಶರ್ಮರು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ‘ಓದುವ ಹೊನ್ನಯ್ಯ’ನಂತೆ ಅನೇಕರು ಇರಬಹುದು, ಓದುವವರನ್ನು ಅರಸರು ನೇಮಿಸುವ ರೂಢಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗದಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ನಾಗಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯದ ಎದುರಿಗಿರುವ ಶಾಸನ ವೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಕವಿ ‘ಸಾಮಿಯಣ್ಣ’ನೆಂಬುವನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.^{೫೦} ಶಾಸನವು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೯೮ರ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜವಂಶ ನಿತ್ಯವರ್ಷ ದೇವನ ಕಾಲದ್ದಾಗಿದ್ದು ಶಾಸನಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂದಪದ್ಯವೊಂದಿದ್ದು,

“ಮುನ್ನೀರ್ಬ್ಬಳಸಿರೆ ಧರಣಿಯೊ
ಳಿನ್ನಂ ಮಾಧುರ್ಯ ಸುಕರಗುಣ
ಪ್ರೋನ್ನ ತರಿಲ್ಲೆನೆ ಸಾಸನ
ಮನ್ನಿದೆ ಚೆಲ್ವಾಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಣ್ಣಂ ಬರೆದೋಂ”^{೫೧}

ಎಂದಿದೆ.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ರೋಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸವಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೦೮ರ ಈ ಶಾಸನವು ಕೂಡ ನಿತ್ಯವರ್ಷ ದೇವನ ಕಾಲದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಇವನ ಸಾಮಂತ ಮಾರಸಿಂಗ ಪೆರ್ಮಾಡಿ ಕಿಸುಕಾಡೆಪ್ಪತ್ತನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಗಂಗರ ವತ್ಸಯ್ಯನೆಂಬುವ ಸ್ವಯಂ ದೇವನಿಗೂ ಭಗವತೀ ದೇವಿಗೂ, ದೇವಾಲಯ ಮಂಟಪಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ. ಸುಂಕದ ಬಲ್ಲಯ್ಯ ಅವನ ಮಗ ಬಲವರ್ಮ ಮೊದಲಾದವರೂ ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು.^{೫೨} ಬಲವರ್ಮನ ಶೌರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಗಳ ವರ್ಣನೆಯ ಭಾಗವೆಲ್ಲ ಶಿಥಿಲವಾಗಿದ್ದು ಈ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿವೆ.

“ವೇದ ವೇದಾಂಗ ಮನೋದದೆ
 ಸಾಸ್ತ್ರಮ ನಾದಿ ಮಧ್ಯಾಂತ ಮ
 ಟಿಯದೆ ನಾರಣಂ ಗಾದುದು
 ಕವಿತೆ ಸಹಜಮೇ | ನಾಗ
 ನಾರ್ಯನ ಶೀಘ್ರ ಲಿಖಿತಂ”

ಎಂದಿದ್ದು ಸಹಜ ಕವಿ ‘ನಾರಣ’ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.^{೪೩}

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಗದಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ಲಕ್ಕುಂಡಿಯ ಜೈನ ಬಸ್ತಿಯ ಬಳಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ
 ಅಹವಮಲ್ಲನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದ ಶಾಸನವೊಂದಿದ್ದು, ಶಾಸನದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವಿದೆ.

“ಪರಮ ಶ್ರೀ ಜಿನ ಧರ್ಮಾಂ
 ಬರ ರವಿ ಸಿರಿಪಾಳ ಸೆಟ್ಟಿಯಾತ್ಮಜನುದ್ಯ
 ಚ್ಚರಿತಂ ಬಾಹುಬಲಿ ಸವಿ
 ಸ್ತರದಿನ್ದಂ ಬರೆದ ನೆನ್ನೊಡಾರ್ಪೂಗಳಂದಂ”

ಎಂದಿದ್ದು ಶಾಸನದ ಕವಿ ‘ಬಾಹುಬಲಿ’ಯನ್ನು^{೪೪} ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗದಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮುಳ್ಳಂದದ ನಾದೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಹಿಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಲ್ಲ
 ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದ ಶಾಸನವೊಂದಿದ್ದು, ಶಾಸನದ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

“ಅನುಪಮತರಾಕ್ಷರಂ ಬುಧ
 ಜನಮಂ ಜೀಯೆನಿಸಿ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾನಿಳಯಂ
 ಮನುಮುನಿಚಾರಿತ್ರ ನೀಶಾ
 ಸನಮಂ ಮನ್ನೆಯರ ಬಸವಣಯ್ಯಂ ಬರೆದಂ”^{೪೫}

ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು, ಶಾಸನ ಕವಿ ಮನ್ನೆಯರ ಬಸವಣಯ್ಯನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಧನಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ
 ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಾಲ ಬಂದರೆ ಧವಸ ಬೆಳೆದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೇ ಕಣಮಾಡಿ, ಧಾನ್ಯವನ್ನು ರಾಶಿ
 ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಧಾನ್ಯರಾಶಿಗೆ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಆಯಗಾರರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದುದನ್ನು
 ಕೊಟ್ಟು, ದಾನ ಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ರೈತರು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಮನೆಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ
 ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ ಅರಕಲಗೂಡು ತಾಲ್ಲೂಕು ರಾಗಿಮರೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಈ
 ರೀತಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುವ ಕೀರ್ತಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರದು. ಶಾಸನವು ಶಿಥಿಲವಾಗಿದ್ದು
 ಮೂರು ಪದಗಳಿಂದಲೇ ನಾವು ತೃಪ್ತರಾಗಬೇಕು.^{೪೬}

.....ಮರೂರು ಗ್ರಾಮದ ರಘುನಾಥ ರಾ

ಯರಿಗೆ ರಾಗಿಯ ಪೂಜೆ ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ ಧೂಪದೀಪ

ನೈವೇದ್ಯಮಂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೊಟ್ಟ ಧರ್ಮಶಾಸನ

ಎಂದಿದ್ದು ಈ ಶಾಸನವು ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮರೂರು ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲ ಕಣಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಧಾನ್ಯದೇವಿಯ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯ ರಘುನಾಥರಾಯರ ಪಾಲಾಗಿದ್ದು, ಹಾಗೆ ಆ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರೋ, ಇಲ್ಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೋ ಅವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಆರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಶಾಸನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ಆ ಶಾಸನವನ್ನು ಹೊಸಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬಿಸನಹಳ್ಳಿ ಗೋಕರಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರಿಂದ ಪಡೆದರು. ಇದೊಂದು ತಾಮ್ರಶಾಸನವಾಗಿದ್ದು, ಗಂಗ ದುರ್ವಿನೀತರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದ್ದು.(ಕ್ರಿ.ಶ.೫೨೯-೫೭೯)

ಶಾಸನ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಲಿಪಿ ಕನ್ನಡದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ೫೪ ಸಾಲುಗಳಿದ್ದು, ೫೩-೫೩ನೇ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ವಾಕ್ಯವಿದೆ.”

“ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ಕತ್ತುಮಣುಮ್ಮನೆಯು ಮ್ನಾಟುಮ್ನಟ್ಟಿಯುನ್ತ ರಕ್ಕುಮ್ ಒಡೆ ಅನ್” ಎಂದಿದ್ದು ಇದೊಂದು ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಡಾ.ಎಂ.ಎಚ್.ಕೃಷ್ಣರವರು ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತ ಕಡೆಯ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು”

“It is possible to take ಚೋಮ ತಟ್ಟಾರ Aas meaning a goldsmith by name ಚೋಮರ್ ಸೋಮ. A plot of land of the Sowing capacity of three khandugas, a house, (some) waste land (? palu) and a pen (? patti) are mentioned These may have been granted to the scribe ಸೋಮ for his having engraved the inscription on the plates.”

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣರವರು ಪಾಲು ಪಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅರ್ಥದಿಂದ ತೃಪ್ತರಾಗದೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪಾಲು ಪಟ್ಟಿ, ಎಂಬುದಾಗಿ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಮಾತಾಗಿದೆಯೆಂದೇಕೆ ಭಾವಿಸಬಾರದು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ಪಾಲುಪಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ‘ಬೇಚರಾಕ್ ಗ್ರಾಮ’ವೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತದ ‘ಗ್ರಾಮಾಟಿಕ’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ‘ಬೇಚರಾಕ್ ಗ್ರಾಮ’ವೆಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ” ಶರ್ಮರು ‘ಪಾಳುಪಟ್ಟಿ’ ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಹಾಳು ಗ್ರಾಮ ಅಥವಾ ಬೇಚರಾಕ್ ಗ್ರಾಮವೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಡು ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವಿನ ಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸಾರುವಂತಹ ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು
ಬುಕ್ಕರಾಯನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ನಡುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು
ಸಾರುವಂತಹ ಶಾಸನವೊಂದನ್ನು ಬೇಲೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕರಲೂರು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೬೨ರ ಶಾಸನದ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ^{೫೦}

“ಬೇಲೂರ ಮಾನ್ಯ ಮಹಾಜನರು ಕೂಡಿ
ಬೆಲುಹೊಸೀಮೆಯ ತಗರೆ ನಾಡ ನಲ
ವತಿ ಹಳ್ಳಿ ಮಾವಿನ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಲಿಸೆಟ್ಟಿ
ಯ ಮಗ ಸೋಮಸೆಟ್ಟರ ಮಗ ಪರ್ವತ
ಸೆಟ್ಟಿಗೆ “ಪಟ್ಟಣ ಸೆಟ್ಟಿ ತನ’ದ ದಣ್ಣಿಗೆ
ಉಂಬಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಭೂದಾನ ಧರ್ಮ
ಶಾಸನದ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದರೆ ತಗರೆ ನಾಡ
ವೊಳಗುಳ್ಳ ಕೆರಗಲೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮ
ವನು ನಿಮಗೆ ಸರ್ವಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟೆವು
ಆ ಗ್ರಾಮಗಳು ನಿಮ್ಮ ಪುತ್ರಪೌತ್ರ ಪಾರಂ
ಪರೆಯವಾಗಿ, ಆ ಚಂದ್ರಾರ್ಕಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ
ಪೂರ್ವ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಕೊಣ್ಣು ಇದಕೆ ಸಲುವ ನಿಧಿ ನಿಕ್ಷೇಪ
ಜಲತರು ಪಾಷಾಣ ಅಕ್ಷೀಣ ಆಗಾಮ
ಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯಂಗಳೆಂಬ ಅಷ್ಟಭೋಗ
ತೇಜ ಸ್ವಾಮ್ಯಗಳನು ಅದು ಮಾಡಿಕೊ
ಣ್ಣು ಪೂರ್ವ ಮರ್ಯಾದೆಯನು ನಡೆಸಿ
ಕೊಟ್ಟು ವೊಪ್ಪ ಮಾಡಿಕೊಣ್ಣು ಸುಖದಲಿ
ಅನುಭವಿಸಿಕೊಡಬಹುದು. ಸಿದ್ಧರ
ಹಳ್ಳಿಯ ಹಸನಖಾನ ಸಾಹೇಬರು
ಕಣಲೂರ ಖಾನ ಸಾಹೇಬರ ವೊಪ್ಪಿಕೆ
ಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮ ದೇವರಿಗೆ ಸಲ
ಬೇಕು ಯೆಂದು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಚತುಸ್ಸೀಮೆ
ಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ನಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟ ಧರ್ಮ

ಇದಕ್ಕೆ ಅರು ತಪ್ಪಿದರು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ
ಗೋವ ಕೊಂದ ಹಾಕಿದ ಪಾಪ, ಮಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ
ಹಂದಿಯ ತಿಂದ ಪಾಪ

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿನ ಕೊತ್ತಪಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ವಿಚಿತ್ರ
ಶಾಸನವೊಂದನ್ನು ಶರ್ಮರು ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಸನವು^೧

ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ವೈದುಂಬ ಮಹಾರಾಜರ್ ಪ್ರಿತು
ವೀರಾಜ್ಯಂಗಯ ಜೋರಯ್ಯ ನೆಲವಂಕಿ ಆ
ಭೃಂತರ ಸಿದ್ಧಿ ಆಳುತ್ತಿರೆ ಚೋರ
ಯ್ಯನ ವೆಸದಿ ಭಂಗುವ
ಕಲ್ಲು
ಈ ಕಲ್ಲವು
ಛಿ ವೊ-
ಕ್ಕರ ಕೊಲ

ಲಾಗದು ಎಂದಿದ್ದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವೈದುಂಬ ರಾಜರ ಹೆಸರಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಲಿಪಿಯ
ರೂಪುರೇಖೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಶಾಸನದ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.೯೦೦ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
ಶರ್ಮರು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ೫೨ ಈ ಶಾಸನದ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಶಾಸನದ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಗಳು ಕೊರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
ಯೋಗಿ ಅಥವಾ ಸನ್ಯಾಸಿಯೊಬ್ಬನು ಪದ್ಮಾಸನಸ್ಥನಾಗಿ ಕೂತಿರುವ ಹಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲೆ ಕೈಲಿ ಕರವಲ ಹಿಡಿದು ವೀರನೊಬ್ಬ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಬಲಗಡೆ ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರು
ಚಾಮರ ಹಿಡಿದು ಚಿತ್ರದ ಮೇಲೆ ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣಬರುತ್ತಾರೆ.

ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈ ಕಲ್ಲನ್ನು ಭಂಗುವ ಕಲ್ಲು ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದು ಯಾರದಾರೂ ಈ ಕಲ್ಲನ್ನು
ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕರೆ ಅಂತಹವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾಗದೆಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಇದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ
ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಕೊರೆದಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಧುಗಳೊಬ್ಬರು ಜೀವತೆತ್ತಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ.
ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಪ್ರಾಣಕೊಟ್ಟರೆಂಬುದು ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನೋದುವುದನ್ನು ಕಲಿತ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು
ನೂರಾರು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಓದಿದರಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಸನ
ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ನೂರಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿದ ಶರ್ಮರು ಶಾಸನ
ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ದೂರವಾದ ಮೇಲೂ ಶಾಸನದಲ್ಲಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮುಖವಾಣಿ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಸಂದರ್ಶನ, ತಿರುಮಲೆ ಶ್ರೀರಂಗಾಚಾರ್ಯ, ಜುಲೈ ೨೫, ೨೦೦೯

೨. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೨೧

೩. ಅದೇ, ಪು.೨೧

೪. ಅದೇ

೫. No.762, South Indian Inscriptions, Vol-VI

೬. ನಂ.೮೪೫ ಅದೇ

೭. ನಂ.೧೧೯೨ ಅದೇ

೮. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೧೮೮

೯. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಗಳು, ಪು.೩

೧೦. ಅದೇ, ಪು.೧

೧೧. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೨೧೩

೧೨. ಅದೇ, ಪು.೨೨೨

೧೩. ಅದೇ, ಪು.೨೨೩

೧೪. ಅದೇ, ಪು.೨೨೪

೧೫. ಅದೇ

೧೬. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ, ಪು.೩೧೧

೧೭. ಅದೇ, ಪು.೩೧೨

೧೮. ಅದೇ, ಪು.೩೧೭

೧೯. ಅದೇ, ಪು.೩೨೨

೨೦. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೨೫೧

೨೧. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಗಳು, ಪು.೩

೨೨. ಅದೇ, ಪು.೪

೨೩. ಅದೇ, ಪು.೫

೨೪. ಅದೇ, ಪು.೬

೨೫. ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ವಾಸುದೇವನ್ ಟಿ.ಎಸ್., ರಮೇಶ್ ನಾಯಕ(ಸಂ), ಕರ್ನಾಟಕ ದೇವಾಲಯ ಕೋಶ, ಪು.೨೩೫

೨೬. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಗಳು, ಪು.೭

೨೭. ಅದೇ, ಪು.೧೦

೨೮. ಅದೇ, ಪು.೨೦

೨೯. ಗೋಪಾಲ್ ರಾವ್ ಎಚ್.ಎಸ್., (ಲೇಖನ) ಶಾಸನ ತಜ್ಞ ಶ್ರೀ.ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ ಸಂಪುಟ ೧೨, ಪು.೨೪೦

೩೦. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ, ಪು.೩೧

೩೧. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧ್ಯೇಯ, ಪು.೨೭೨

೩೨. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಶಿಲಾಶಾಸನ ಕನ್ನಡ ಜನ ಜೀವನ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ೨೯-೮-೧೯೪೭

೩೩. ಅದೇ, ಪು.೩

೩೪. ಅದೇ, ಪು.೪

೩೫. ಅದೇ, ಪು.೪

೩೬. ಅದೇ, ಪು.೫

೩೭. ಅದೇ, ಪು.೫

೩೮. ಅದೇ, ಪು.೫

೩೯. ಅದೇ, ಪು.೨

೪೦. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳ ಅವಲೋಕನ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ಜೂನ್ ೧೬, ೧೯೭೩

೪೧. ನಂ.೪೧ S.I.I.Vol XI- Part I

೪೨. ನಂ.೪೨ ಅದೇ

೪೩. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಅವಲೋಕನ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ಪು.೧೫೧

೪೪. ಅದೇ, ಪು.೧೫೧

೪೫. ಅದೇ, ಪು.೧೫೨

೪೬. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಅವಲೋಕನ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೬, ೧೯೭೨, ಪು.೩

೪೭. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಅವಲೋಕನ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ಆಗಸ್ಟ್ ೧, ೧೯೭೩, ಪು.೩

೪೮. ಅದೇ, ಪು.೩

೪೯. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ

೫೦. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಅವಲೋಕನ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೭೨, ಪು.೩

೫೧. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆ, ಪು.೬

೫೨. ಅದೇ

ಅಧ್ಯಾಯ ೪

ಬಹುರೂಪಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

೪.೧. ಚರಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

೪.೨. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

೪.೩. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

೪.೪. ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರಾಗಿ(ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಭಿಮಾನಿ)ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

ಬಹುರೂಪಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

೪.೧. ಚರಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಶಾಸನ ತಜ್ಞರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಚರಿತ್ರಕಾರರಾಗಿಯೂ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿದ್ದರು. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರು, ಲಿಪಿ ತಜ್ಞರೂ ಆದ ಶರ್ಮರು ಒಬ್ಬ ಸಂಪೂರ್ಣ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಇವರು ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳು ಇತಿಹಾಸವಲ್ಲ, ರಾಜಕೀಯಾಧಿಕಾರ, ಪರಮಾಧಿಕಾರಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆದ ಹೊಡೆದಾಟ ಪರದಾಟಗಳಲ್ಲ, ನನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಮರೆತು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂದರೆ “ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರ. ನಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆದರ್ಶ ಸಾಧನೆಗಳ ಕಥೆ” ಈ ಮಾತಿನ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವೂ ನಿಜ, ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಅಂದರೆ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಅಥವಾ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭೂಗೋಳವಲ್ಲ, ಭೂ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲ, ಭವ್ಯ ಭವನಗಳಲ್ಲ, ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಅವು ಬಂದವು. ಆದರೆ ಶುದ್ಧ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಅವುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅಷ್ಟಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಶುದ್ಧ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೆನಿಸಿದ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು? “ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನ ನಡೆಸಿದ ಜೀವನ, ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಯಾವ ಗುರಿಯಿಂದ, ಶೀಲದಿಂದ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದರೆಂಬ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಅಂಶಕ್ಕೂ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶಕ್ಕೂ ಇರುವ ಜೀವ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಆ ಜನಪದದ ಸಮಗ್ರ ಜೀವನದ ಶಬ್ದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಜೀವಕಳೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದು ಚರಿತ್ರೆಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಪದವೊಂದರ ಒಟ್ಟು ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ, ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಸ್ಥರಗಳ ಪಂಗಡಗಳ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲವೆ? ಎಂಬುದು ಶರ್ಮರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ.”

ಶರ್ಮರು ಶಾಸನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇತಿಹಾಸ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ಶಿವಾಜಿಯ ತಂದೆ ಷಹಾಜಿಯ ಸಮಾಧಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚೆನ್ನಗಿರಿ ತಾಲೂಕಿನ ಹೊದಿಗೆರೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಊರಿನ ಸ್ಥಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ಡಾ.ಎಂ.ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣರವರು ತಮ್ಮ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯು ಆ ಊರಿನ ನಾಡಿಗ ಗಂಗಣ್ಣನವರ ಬಳಿ ಇತ್ತು ಎಂದು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದು, ಆ ಒಂದು ಹಸ್ತ ಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಇನ್ ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ರೊಬ್ಬರು ಪಡೆದು ಹಿಂದುರಿಗಿಸದಿದ್ದುದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಶರ್ಮರು ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. “ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ನಾಡಿಗ ಗಂಗಣ್ಣನವರಿಂದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನೊಯ್ದು ಆ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಇನ್ ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಜೀವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಾಗಲಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರಿಲ್ಲವಾದರೆ ಅವರ ಬಂಧು ಬಳಗದವರಾಗಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥ ಕುರಿತು ಕೊಂಚ ಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ, ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ.” ಇದು ಶರ್ಮರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿದ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶರ್ಮರಿಗಿದ್ದ ಕಳಕಳಿ ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಹಳೆಬೀಡಿನ ದೇವಾಲಯದ ಬಗೆಗೆ ಫರ್ಗೂಸನ್ ಬರೆದಿದ್ದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಶರ್ಮರು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು “ಹಳೆಬೀಡಿನ ಹೊಯ್ಸಳೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯ ಮೇಲಿನ ವಿಮಾನ ಭಾಗದ ಗೋಪುರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಅರಳಿಗಿಡದ ಬಗ್ಗೆ ಫರ್ಗೂಸನ್ ಆಡಿದ್ದ ಮಾತು ‘ಕೂಡಲೇ’ ಇದನ್ನು ಕಡಿದು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ದೇವಾಲಯ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ನೆನೆಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಶರ್ಮರು “ಯಾರೂ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೂಡಲಿಲ್ಲ. ಗಿಡಬೆಳೆಯುತ್ತ, ಕಲ್ಲುಗಳು ಉರುಳಲಾರಂಭಿಸಿದುವು. ಬಿದ್ದ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆ ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಊರಿನ ಮಹಾಜನರು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಒರಳು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು, ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನಾಗಿ ಕಾರ ಅರೆವ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು.” ಶರ್ಮರ ನೋವು ತುಂಬಿದ ಈ ಮಾತು ಬಹಳ ಅರ್ಥದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

048587

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಒಬ್ಬ ನಿಜವಾದ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಶರ್ಮರು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ’ಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಈ ಲೇಖನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

“ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಲು ಮಹಾರಾಜರು ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವರೋ ಅವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿ, ಉದ್ದೇಶಗಳೆಲ್ಲ ಯಾವ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಇವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜನರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೆಚ್ಚಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಬೇಕು ಇದೇ ಶ್ರೀಮನ್ನಾಹಾರಾಜರ ಆಸೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಭೆ

ಸೇರಬೇಕೆಂದೂ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ, ಜಮೀನ್ ದಾರರು, ವರ್ತಕರು, ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅದರಲ್ಲಿರ ಬೇಕೆಂದು ಆ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ದಿವಾನರು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಆಡಳಿತ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸ ತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ಏರ್ಪಾಟಿನಿಂದ ಜನರಿಗೂ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿ, ಅವರ ದಿಕ್ಕು ಕಲಾಪಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ದುರಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಸರಕಾರದ ಹಿತ, ಜನರ ಹಿತ, ಇವೆರಡೂ ಸಮಾನವೆಂಬುದು ಜನರಿಗೆ ಖಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ.” ೨೫-೮-೧೮೮೧ರಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಮಹಾರಾಜರ ಆಜ್ಞೆಯ ಹಿಂದಿನ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು, ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಮೆಚ್ಚಲೇ ಬೇಕು. ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ ಕುರಿತು ಸಂಶಯಾತ್ಮರು ಅನೇಕರಿದ್ದರು. ಇವರು ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅಪರಿಚಿತ ರಾಗಿದ್ದವರು. ಇವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಪಟ್ಟಿ “ಇದು ಬರೇ ಸಲಹೆಗಾರರ ಕೂಟ. ಈ ಸಭೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿತಯುತವಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಸದಸ್ಯರು ಬಂದು ಸರಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಹಕ್ಕುಬೇಕು. ಆ ಹಕ್ಕುಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆ ಬೇಕು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೇಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಸದಸ್ಯರಿಗಿಲ್ಲ.” ಇದು ಅವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬೆಲೆ.”

ಶರ್ಮರ ಸಂಪಾದನೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ‘ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ ರಾಮರಾಯನ ಬಚ್ಚೆರು, ಹೈದರನಾಮ, ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಪತ್ರ ಎಂಬ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ‘ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೯೭೧ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಈ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದ ಮೂರು ದುರಂತೋಪಾಖ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು.

ರಾಮರಾಯನ ಬಚ್ಚೆರು ‘ವಿಜಯ ನಗರದ ರಾಮರಾಯ ಮತ್ತು ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ನಡುವೆ ರಕ್ಕಸಗಿ - ತಂಗಡಗಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬಚ್ಚೆರು ಮೊದಲು ಈ ಬಚ್ಚೆರಿನಿಂದ, ವಿಜಯನಗರದ ರಾಮರಾಯನಿಗೂ, ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಯುದ್ಧ ನಡೆದದ್ದು ‘ತಾಳಿಕೋಟೆ’ಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ, ರಕ್ಕಸಗಿ ತಂಗಡಗಿ ಅಥವಾ ‘ರಕ್ಕಸ ತಂಗಡಿ’ಯಲ್ಲಿ.

೨. ರಾಮರಾಯನು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಾಗ ಅವನ ವೃದ್ಧಮಾತೆ ಜೀವಿಸಿದ್ದಳು. ರಾಮರಾಯ ಹೋಗಿ ಆಕೆಗೆ ಮಣಿದಾಗ ಆಕೆ ಹರಿಸಿ, ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ‘ಜಯಸಿ ಬಾರಪ್ಪ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಳು.

೩. ಬಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲ್ ಷಾ ರಾಮರಾಯನ ಮಗ, ಕಡೆಯ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಯನು “ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನಾದುದಕ್ಕೆ ನನಗೊಂದು ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡು, ನನ್ನನ್ನು ವೈರಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಲೆ ಹೊಯಿಸಬೇಡ. ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು ಫಿರಂಗಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲು” ಎಂದಾಗ ಮಗ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ವಿಷಯ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.^೧ ಈ ಬಚ್ಚೆರು ಮದರಾಸಿನ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿದ್ದು ೧೯೨೧ರಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.

ಹೈದರನ ಸಮಕಾಲೀನವಾದ ನಲ್ಲಪ್ಪ ಬರೆದ ಹೈದರ್ ನಾಮಾದಲ್ಲಿ ಹೈದರನ ಹಲವು ಯುದ್ಧಗಳು ಮತ್ತು ಸೋಲು ಗೆಲುವುಗಳ ಪರಿಚಯ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ೧೭೯೯ರಲ್ಲೇ ಕರ್ನಲ್ ವಿಲ್‌ಕ್ಸ್ ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದ. ಅದೆ ರೀತಿ ಕೊಡಗಿನ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರು ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಬರೆದ ೭೩೩ ಸಾಲುಗಳ ದೀರ್ಘವಾದ ಪತ್ರ.^೨ ಈ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿ ನಾಡಿಗೆ ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಕ್ರಾಂತಿ ಮುಖದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಶರ್ಮರ ಮತ್ತೊಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೃತಿಯೆಂದರೆ ‘ವಿಕ್ರಾಂತ ಭಾರತ’ ಮೊದಲಿಗೆ ‘ಪ್ರಜಾಮತ’ದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ತ್ಯಾಗವೀರರ ಶಬ್ದ ಚಿತ್ರಗಳು, ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ‘ವೀರೋಚಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಥಾನಕವಾಗಿದೆ. ನಾಗಪುರದ ಮಹೋಪಧ್ಯಾಯರಾದ ಬಾಳಾಶಾಸ್ತ್ರಿ ಹರಿದಾಸರ ‘Freedom Struggle’^೩ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಈ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿನಿಯಾದ ‘ಸತ್ಯತಿ ಭಾರತಿಗೆ’ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರಿಂದ ಹಿಡಿದು ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ರವರಿಗಿನ ಕೆಲವು ವೀರಾಗ್ರಣಿಗಳ ಬಲಿದಾನದ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ತಾಯಂದಿರು, ಮಡದಿಯರು ತೋರಿಸಿದ ಅನುಪಮ ತ್ಯಾಗ, ಅವರ, ತಾಳ್ಮೆ, ಸಂಯಮಗಳ ತಪ ಇಂದಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯಕರ ಆ ವೀರರು ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗೀತೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ‘ವಂದೇ ಮಾತರಂ’ ಪಠಿಸುತ್ತಾ ಬಲಿಪೀಠವೇರಿ ಹರಿಸಿರುವುದು ನೆತ್ತರಿನ ಪ್ರವಾಹವನ್ನಲ್ಲ. ಅದು ಅನನ್ಯ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ತ್ಯಾಗದ ಅಮೃತವಾಹಿನಿ! ಇದು ಪರಂಪರಾಗತ ಭಾರತದ ಜೀವನಗುಣ ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾಠ” ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ‘ವಿಕ್ರಾಂತ ಭಾರತ’ ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾರುತ್ತಿದೆ.^೪ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ತೆತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣದ ಬೆಲೆ, ಹರಿಸಿದ ನೆತ್ತರಿನ ನೆಲೆಯನ್ನರಿಯಲು ಮತ್ತೆ ಪರದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದರೆ ಪಡಬಹುದಾದ ಪಾಡನ್ನರಿಯಲು ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಯುವ ಜನರು ಓದಲೇಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕ ‘ವಿಕ್ರಾಂತ ಭಾರತ’. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ‘ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು

ಸಾರುವ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆಯ ಒಂದು ಅನನ್ಯ ಕುಸುಮವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದದ್ದು “ವಿಕ್ರಾಂತ ಭಾರತ”.

೧೯೨೪ ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತರವಾದ ದಿನ. ಕಾರಣ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ. ಈ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೀಜಿಯವರೇ ವಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಹೆಚ್ಚು. ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಜನತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಗಾಯನವಾದನ, ಧರ್ಮದರ್ಶನ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಂಡ ‘ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಪಿಡಿ’ಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು, ಅದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಶರ್ಮರು, ಸಂಪದ್ಗಿರಿರಾಯರು, ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಂಗಾರರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ “ಭಾರತದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳ ನಾಯಕರು, ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದರಿಂದ ಅನ್ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ನಾಯಕರಿಗೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸ, ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜನಜೀವನದ ವೈಖರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ತರೋಣವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರ ಫಲವಾಗಿ Karnataka Hand Book ಸಹ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನ ಎರಡೂ ಕೈಪಿಡಿಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ

ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್ ಅವರು ಇಂತಹ ಪುಸ್ತಕದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಹಳಷ್ಟಿದೆ. ಇದನ್ನೇಕೆ ನೀವು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಬಾರದು” ಎಂದು ಶರ್ಮರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅದೇರೀತಿ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಭಿನಂತಿಸುತ್ತಾ “ನೀವು ಬರೆದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹತ್ತುಸಲ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಮೂವರು ಸೇರಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿರಾಟ ಸ್ವರೂಪ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ” ಎಂದು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅಭಿಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ’ ಕೃತಿ ಶರ್ಮರ ಮತ್ತೊಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಆದರ್ಶ ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಹಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೇ ‘ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ’. ಶರ್ಮರೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ಈ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಪರಮೋದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಮೌರ್ಯ ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನವರೆಗಿನ ಕನ್ನಡಿಗರ

ಜನಜೀವನದ ಹತ್ತು ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ, ಭಾಷಾ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ಭಾಷಾ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಬಗೆಗೆ ಕಣ್ತೆರಿಸುವ ಗ್ರಂಥ 'ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ'ವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿಯ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಶರ್ಮರ ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಶಾಸನ, ಇತಿಹಾಸ, ಕಲಾಸಕ್ತಿಗಳ ಅಪೂರ್ವ ಫಲವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.^{೧೧}

ಶರ್ಮರು ೧೯೪೦ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮೈಸೂರು ರಾಜಕೀಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ತಿರುಳು" ಪುಸ್ತಕವು ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಆಜ್ಞೆಯೊಂದರ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಸಮಿತಿಯ ನೇಮಕ ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಸಹಿತ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಅಯ್ಯಂಗಾರರ ವರದಿಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಅಯ್ಯಂಗಾರರ ಸಮಿತಿಯ ಸಲಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ನಿರ್ಮಾಣ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಾಯಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಲ್ಲ. ನಿರಂಕುಶಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುವ ಪ್ರಕೃತಿಗಳೇ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ^{೧೨} ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರವು ಶರ್ಮರಿಗೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇತಿಹಾಸ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು. ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರೂ ಸಂಶೋಧಕರೂ ಆಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ೧೯೫೭ ರಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿ ಆ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಮೂಲ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧರನ್ನು ಕಂಡು ಅನ್ಯರಿಂದ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಮಾಹಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಾಳೆ ನೋಡಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕೃತಿ ರಚನೆಗಾಗಿ ಅಪಾರ ಶ್ರಮವಹಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಪ್ರಥಮ ಸಂಪುಟವನ್ನು ೧೯೫೭ರಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಕೃತಿಯು ೧೯೫೦-೧೯೫೭ರವರೆಗಿನ ಸಶಸ್ತ್ರ ಹೋರಾಟದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

೧೯೭೧ರಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷಗುಂಡಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರಿಗೆ ೧೦೦ ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿದಾಗ ಅವರ 'ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸನ್ಮಾನ ಸಮಿತಿ' ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಇದರ ಅಂಗವಾಗಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿ 'ಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ'ವನ್ನು ನಡೆಸಿದರಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಜೂಲಿಯಸ್ ಸೀಸರ್, ಅಶೋಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರಭೋಸ್ ಮೊದಲಾದವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಶರ್ಮರು ನೆಹರೂರವರ 'ಗ್ಲಿಂಪ್ಸ್ ಆಫ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಹಿಸ್ಟರಿ'ಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು 'ಜಗತ್ಪ್ರಭಾವಲ್ಲರಿ' ಎಂದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇತಿಹಾಸಕಾರರಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿದ್ದು ಯುವ ಜನತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಆದೇಶಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಒತ್ತಾಸೆ ನೀಡಿದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ 'ಶಾಸನ ತರಗತಿ'ಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರಲ್ಲದೇ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಪ್ರದರ್ಶನ ಭವನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವಿಚಾರಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲೂ ಸಂಶೋಧನಾ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಶರ್ಮರು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇತಿಹಾಸ, ಚಿಂತನೆಗಳ ಮಂಥನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

೪.೨. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಮಹಾತ್ಮರು ಅಸಂಖ್ಯ. ಇವರೆಲ್ಲ ಇಂದಿನ - ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ತಮ್ಮದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೀಡಿದ ಮಹಾನ್ ಚೇತನಗಳು. ಇಂತಹ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಪ್ರಮುಖರು. ರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡಿದ ಹಲವು ಗಣ್ಯರಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮರು ಅಗ್ರ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವರ ಪತ್ನಿ ರಾಜಮ್ಮನವರಿಗೆ ಒಂದು ಆಹ್ವಾನ-ಪತ್ರವೊಂದು ಬಂದಿತ್ತು. ಅದು ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ 'ಸಂಗೀತ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ' ಕರೆದಿದ್ದ ಆಹ್ವಾನ ಪತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಪತ್ನಿ ರಾಜಮ್ಮನವರು ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರ ಶಿಷ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಇವರ ವೀಣಾವಾದನದ ವೈಖರಿಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಯಾವುದೇ ಬಹಿರಂಗ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆಗೆ ಸಿಲುಕಿಸಿತು. ರಾಜಮ್ಮನವರು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ಶರ್ಮರ ಜೀವನದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿತು. 'ಆದದ್ದಾಗಲಿ, ಕೆಲಸ ಹೋದರೂ ಹೋಗಲಿ' ಎಂಬ ರಾಜಮ್ಮನವರ ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ಶರ್ಮರು ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಾಯಿತು.

ಇದುವರೆಗೂ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಯಾವುದೇ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರದೆ ಕೇವಲ 'ಸಂಗೀತ ಸಮ್ಮೇಳನ'ಕ್ಕಂದೇ ಹೊರಟರು.

ರೈಲ್ವೇ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಜನರ ನೂಕು ನುಗ್ಗಲು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ಜನರ ಉತ್ಸಾಹ ಶರ್ಮರನ್ನು 'ಹೊಸ ಪ್ರವಾಹ'ಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ರಾಘವಾಚಾರ್ಯರು, ಕೊಪ್ಪಳದ ಜಯ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಶರ್ಮರೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು.^{೧೩} ಸಂಗೀತ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಪ್ರಮುಖರೆನಿಸಿದರು. ಇವರ ವೀಣಾವಾದನವು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿತು. ರಾಜಾಜಿಯವರು ಇವರ ವೀಣಾ ವಾದನವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಈ ವಾದನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಮುಂದೆ ರಾಜಮ್ಮನವರಿಗೂ, ಶರ್ಮರಿಗೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ 'ನಿಕಟವರ್ಗ'ದವರಾಗುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು.

ದೇಶಭಕ್ತರ ಒಡನಾಟದ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಅಹಮದಾಬಾದಿನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ತವಕ ಉಂಟಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೆಲ್ಲರ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಶರ್ಮ ಈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲೂ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ಈ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಚಿತ್ತರಂಜನ ದಾಸರು ಚುನಾಯಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅಧಿವೇಶನದ ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಾಯಿ ಪಟೇಲರು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಾಯ್ ಪಟೇಲರ ಭಾಷಣದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಮಂಡಿಸಿದ 'ಅಸಹಕಾರ ತತ್ವದರ್ಶನ' ಮತ್ತು 'ಕಾರ್ಯಸಾಧಕ ತಂತ್ರಗಳು' ಶರ್ಮರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ “ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವೇನಾದರೂ ಕುಸಿದು ಬೀಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರೇ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಅವರೇ ಮುಂದಿನವರನ್ನು ನೇಮಿಸತಕ್ಕದೆಂದು” ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಘನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು.

ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಶರ್ಮರ ಮನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಭಾವವು ಗಾಢವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯನ್ನೇ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಶರ್ಮರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ, ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ದೇಶ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ನಿಂತವರು. ಆಂಧ್ರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಾದಂತಹ ಟಿ.ಪ್ರಕಾಶಂರವರು^{೧೪} ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದ ಟಿ.ಪ್ರಕಾಶಂರವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಜನತೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂಬುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಪ್ರಚಾರವನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು 'ಸ್ವರಾಜ್ಯ' ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಆಶಯದಂತೆ ಜನರಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಲು, ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ಇಂಥ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ “ನೇರವಾಗಿ ಕಣಕ್ಕಿಳಿದು

ಹೋರಾಡುವ ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಂತ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಕಿಡಿಯನ್ನು ಕೆದಕಿ ನವತರುಣ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಪಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು ಶರ್ಮರು.” ಟಿ.ಪ್ರಕಾಶಂರವರಂತೆ ತಾವು ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಲು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕಾತರರಾದರು.

ಹೀಗೆ ಸ್ವಂತ ಬದುಕಿಗೆ ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಶರ್ಮರು ಸು. ೧೯೨೩ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರ ಮಿತ್ರವೃಂದವು ಗಾಂಧೀಜಿ ಯವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಹಲವಾರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಶರ್ಮರಿಗೆ ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ತಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬಂದಿತು. ಇದು ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಯೋಧರಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ಕೆಲವು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಭಾರತೀಯರಿಗಾಗಿಯೇ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಸೋಂಕು ಇರದ ಈ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವೇ ಅಂದಿನ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ನೊಂದ ದೇಶಭಕ್ತ ನಾಯಕರು ತಾವೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಮುಂದಾದರು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆದರ್ಶದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡ ದೇಶ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ‘ಬೆಂಗಳೂರಿ’ನಲ್ಲಿಯೇ ದೇಶೀಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ನಾ.ಸು.ಹರ್ಡೀಕರರ ಆದೇಶದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಲೆಯು ಸೇವಾದಳದ ತರಗತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು ಆ ಮೂಲಕ ಎಂತಹ ಕಷ್ಟಕರ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನಾದರೂ ಎದುರಿಸುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವುದು, ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುವುದು. ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸೇನೆಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಈ ಶಾಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಈ ಶಾಲೆಯು ‘ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೇನಾದಳ’ವೆಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿತ್ತು. ಸೇವಾದಳದ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ‘ಮುದ್ದುಮೋಹನ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೂ ತಿರುಮಲೆ ರಾಜಮ್ಮನವರು ‘ಭಾರತಿ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ದೇಶಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತೀಯವರ ‘ಜೈ ಭಾರತ ಭುವಿಗೆ, ಮಾತೆಗೆ’ ಎಂಬ ಹಾಡು ಬಹು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಗೀತೆಯೂ ಆಗಿತ್ತು.”

ಶರ್ಮರು ದೇಶೀಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧತೆಗಳಾಗಲು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಿದ್ಧತೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಮತ್ತು ಶರ್ಮರು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ(ಹಳೆ), ಕೊಡಗು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ

ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಹಣ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಕೊಡಗು ಇರುವುದು. “ಚೀಫ್ ಕಮಿಷನರ್ ” ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ “ಹೊರಗಿನವರು ಯಾರೂ ಕೊಡಗಿನೊಳಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡಲಾಗದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಧೈರ್ಯಗೇಡದ ಶರ್ಮರು ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರೊಂದಿಗೆ ಅರಕಲಗೂಡಿನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೊಡಗಿನ ಗಡಿದಾಟುವುದರೊಂದಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿ ಯಾಗಿದ್ದರು.^{೧೭}

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಆಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಸಿದ್ದರು. ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರೂ, ಶಿಷ್ಯ ರಾಜಮ್ಮನವರೂ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಮೊದಲ ದಿನ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಹಾಡದಿದ್ದಾಗ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರೇ “ನಾಳಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ತಂಗಿಗೆ ಹಾಡಲು ಹೇಳಿರಿ”^{೧೮} ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜಮ್ಮನವರ ದೇಶಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು, ದೇವರ ನಾಮವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಶರ್ಮರಿಗೆ ಈ ಅಧಿವೇಶನವು ಒಂದು ವರದಾನವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಜಾಜಿ, ಮದನಮೋಹನ ಮಾಳವಿಯರ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವೂ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ‘ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ’ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ಪತ್ರಕರ್ತರಾದ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ನಾನು ಪತ್ರಿಕಾರಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಸಂಪಾದನೆ ಗುರಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದೇಶದ ತುಂಬಾ ಹಬ್ಬಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜನರಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ನನ್ನಿಂದಾಗುವ ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಏಕೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ರಂಗ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಇದೊಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕದಂತೆ ಅನಾದ್ಯಶವೂ ಆಗಿದೆ”^{೧೯} ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶರ್ಮರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು, ಸಂದೇಶಗಳನ್ನೂ ಜನರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು.

೧೯೨೬ರಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅನಾರೋಗ್ಯ ನಿಮಿತ್ತ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯಲು ನಂದಿಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ನೀಡಿ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮೂಲಕ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ‘ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ತಿರುಗಣೆ ಮಡುವಿನಿಂದ ನೆರೆಯಾಗಿ’ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸತೊಡಗಿತ್ತು.

ಶರ್ಮರ ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ ದೇಶದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಭಕ್ತರಾದರು. ಮುಂದೆ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ದೇಶಭಕ್ತರಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವೀರಯೋಧರಾದರು. ೧೯೨೭ರಲ್ಲಿ ಜನಸಂಘಟನೆಗಾಗಿ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಿಶ್ವ

ಕರ್ನಾಟಕ ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಛಾಪಿಸಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕಾರ್ಯವು ಸುಗಮವಾಯಿತಲ್ಲದೇ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಜನರ ಬೆಂಬಲವು, ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಸ್ಥಿರಗೊಂಡಿತು.

ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಧೈಯ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾದ ೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ಟಿ.ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ ನವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶಿವಪುರ ಧ್ವಜ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮತ್ತು ವಿದುರಾಶ್ವತದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ದೇಶಭಕ್ತರ ನಡತೆಗಳನ್ನೂ, ಸರಕಾರದ ಪೋಲೀಸರು ವರ್ತಿಸಿದ ರೀತಿಗಳನ್ನೂ ಟೀಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಲು ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ಬಿರುಗಾಳಿ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಎಂ.ಎನ್.ಜೋಯಿಸ್ ರವರು “ಶರ್ಮರ ಭಾಷೆಯು ಯುವಕರನ್ನು ಚುಚ್ಚುವ ಹಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾಷಣ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆ ಓದಿ ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಯುವಕರನ್ನು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ತೊಡಗಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು”^೯ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಾದ ಶರ್ಮರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟಗಾರರೂ ಆಗಿದ್ದರು.^೯ ಶರ್ಮರು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಗೆಳೆಯರು ದೊರೆತರು. ಅವರ ಪೈಕಿ ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರು ಮುಖ್ಯರಾದವರು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಎರಡೂ ಸದಾ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾತುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತೂ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ನಾಡು ಮತ್ತು ನುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ಚಿತ್ರಕಲೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವ್ಯಾಪಕ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವಾದರೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅರಸು ಮತ್ತು ಜನತೆಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದಕ್ಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿನ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ನಾಯಕರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಅಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು.

೧೯೪೭ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪಡೆಯಿತಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ‘ಮೈಸೂರು ಚಲೋ ಚಳುವಳಿ’ಯೂ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಶರ್ಮರು ಎಚ್.ಎಸ್.ದೊರೆಸ್ವಾಮಿಯವರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ‘ಪೌರವಾಣಿ’ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಧೀಮಂತ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಶರ್ಮರ ಕಡೇ ಲೇಖನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ

ಪೌರವಾಣಿ ಪ್ರತಿಭಟನಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. 'ಮೈಸೂರು ಚಲೋ' ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಶರ್ಮರು ೨ ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಕಾರಾಗೃಹ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು.^{೨೨} ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯಿತು. ೧೯೪೭ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೯, ೩೦ ಮತ್ತು ೩೧ ರಂದು ನಡೆದ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ "ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ಕನ್ನಡ ಕಲೆ, ಕನ್ನಡ ಹಾಡು ಯಾವುದರ ಮೇಲೂ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮದೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಲ್ಲ. ಆದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಾವು ಸಣ್ಣವರಾಗಿ ಕಾಣಬಂದೆವು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರು ಮತ್ತಾವ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಂಡಾರು? ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮತ್ತಾವ ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲೆವು ನಾವಿಂದು ನಮ್ಮ ನುಡಿಯ, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನಮ್ಮ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಾಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಾ ಕೂತು ಫಲವಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಾದ ಯೋಗವನ್ನು ಸಾಕು ಮಾಡಿ, ಅಭಿಮಾನ ಪುರಿತವಾಗಿ, ನನ್ನ ನುಡಿಯಲ್ಲೇ ನಾನು ಸಿಡಿಲ್ ದನಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತಾ ಏಳಬೇಕು. "ನನ್ನ ನಾಡನ್ನು ನಾನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಕೀರ್ತಿಕಲಶ ದಿಗಂತವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾಡಿನ ಕೀರ್ತಿ ಅವರ ಕಿವಿದರೆಗಳನ್ನು ಕೊರೆಯುವಂತೆ ಹಾಡುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿದರು."^{೨೩} ಅಲ್ಲದೆ "ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ನಾಡೊಂದಾಗುವವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಆಶಯವೆಲ್ಲ ಬರೀ ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಶರ್ಮರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ೩೦-೪೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಿಶ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ"^{೨೪} ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ೨೯-೧೨-೧೯೪೭ರಂದು ನಡೆದ ಬಹಿರಂಗ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಸಂಬಂಧ ಹಲವು ನಿರ್ಣಯಗಳು ಅಂಗೀಕೃತವಾದವು.

ಏಕೀಕರಣ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟನೆ ನೀಡುವಂತೆ ಹಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು 'ಕನ್ನಡ ನುಡಿ'ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೫೩ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಒಂದನೆಯ ತಾರೀಖಿನಂದು ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ 'ವೆಲ್ ಕಂ ಬಳ್ಳಾರಿ' ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ ಶರ್ಮರು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.^{೨೫} ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಶರ್ಮರು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕಾರವಾರ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಕೋಲ, ಭಟ್ಟಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಲೆಂದು 'ಕೊಡಗಿನ ಭವಿಷ್ಯ', 'ಗಡಿ ನಿರ್ಣಯದ ಸಮಸ್ಯೆ', 'ಕರ್ನಾಟಕ

ಏಕೀಕರಣ', 'ಮೊದಲು ಡೊಮಿನಿಯನ್ ' ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲಿ, 'ಏಕೈಕ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಹಾ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಬೇಕು'²¹ ಮೊದಲಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದರು.

“ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆದೇಶದಂತೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಗೆ ಧುಮುಕಿ ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾದಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕಾರಂಗದ ಭೀಷ್ಮ ತಿರುಮಲೆ ತಿ.ತಾ.ಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮರು, ಅಪ್ರತಿಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧರು”²² ಎಂಬುದು ಮಂಗಳವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕ ಬಾಬು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಅವರ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಮೈಸೂರಿನ ಜನರು, ಅರಸರು ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಇರುವರೆಂಬುದನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ನಾಯಕರ ಗಮನವನ್ನು ಪರಿಹಾರದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೀಕರಣದ ಸಾಧನೆಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಶ್ರಮಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ಲೇಖನಗಳು, ಭಾಷಣಗಳ ಮೂಲಕ ಶರ್ಮರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

೪.೩. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವನ್ನು ವೀರ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹನೀಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಜನಪದದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣ ನಂಬಿಕೆ, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ನಿರ್ಧಾರ, ಆಮಿಷಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗದ ಸತ್ಯವ್ರತ ಇವು ಶರ್ಮರನ್ನು ಪತ್ರಿಕಾ ವ್ಯವಸಾಯದ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಪತ್ರಿಕಾ ವ್ಯವಸಾಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ದೇಶೀಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಪತ್ರಿಕಾ ರಂಗಕ್ಕಿಳಿದು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಭೀಷ್ಮ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಕೆಚ್ಚಿದೆಯ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ನೀಡಿದವರು. ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಆಂಧ್ರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಾದಂತಹ ಟಿ.ಪ್ರಕಾಶಂರವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ದೇಶಭಕ್ತರಾದಂತಹ ಶರ್ಮರ ಆತ್ಮೀಯರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ದೇಶೀಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆದರ್ಶದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡ ದೇಶ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹೃದಯವೆಂಬ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ದೈವಭಕ್ತಿ, ದೇಶಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಲೋಕ ಸೇವಾಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದ ಕೋಲಾರದ ಸಂಪದ್ಗೀರಿರಾಯರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಡೆ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಂಗಾರರು,

ನಿಟ್ಟೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು, ಕೆ.ಎ.ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ, ಕೆ.ನಂಜುಂಡಯ್ಯ, ಎ.ಕೆ.ಪುಟ್ಟರಾಯರು, ಕೆ.ಲ.ಸುಬ್ಬರಾಯರು, ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲದೆ ಅ.ನ.ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ದ.ಕೃ.ಭಾರದ್ವಾಜರು, ಟಿ.ಪಿ.ಕೈಲಾಸಂ ರವರು ಈ ಶಾಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.^{೨೦}

ಕೋಲಾರ ಸಂಪದ್ಗಿರಿಯರು, ಕಂದಾಡೆ ಕೃಷ್ಣರಾಯಂಗಾರರು ಸೇರಿ ಶಾಲೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದರು. ೧೯೨೩ರಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಈ ಶಾಲೆಗೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪತ್ರಿಕೆಯು ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಲು ಶರ್ಮರು ರೂಪಿಸಿದ್ದ ತುಂಟರ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ತುಂಟರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇದ್ದು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಬೆಳ್ಳೆ, ತುಂಟರ ಪಿಳ್ಳೆ, ತುಂಟರ ಕೊಳ್ಳೆ, ತುಂಟರ ಭಟ್ಟ, ತುಂಟರ ಗೊರವ, ತುಂಟರ ಕೊಂಟ, ತುಂಟರ ದತ್ತ^{೨೧} ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶರ್ಮರು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಗಗಳು, ಇತಿಹಾಸ, ಭೂಗೋಳ, ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಯ ವೃತ್ತಾಂತ From the school window ಲೇಖನಗಳು, ಹಾಸ್ಯ ಲಹರಿ, ಪುಸ್ತಕ ಪರಿಚಯ ಮುಂತಾದ ವಿಭಾಗಗಳಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಕೂಡಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ ನವೀನ ಗದ್ಯವು ರೂಪಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಶರ್ಮರ ಒಂದು ಲೇಖನವು ಪ್ರಮುಖ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅದಂದರೆ

“ಆ ಮಾತ ಸಾರ್ಥಕವ ನೇವೇಳ್ವುದಯ್ಯ! ಆಗಾದ ಅಚ್ಚರಿಯ ನೆಂತೊರೆವೆನಯ್ಯ! ಕಲ್ಲೆಸೆದು ಕೊಲ್ಲಲೈತಂದ ಕಡುಗಲಿಗಳಲಿ ಕಲ್ಲು ಬೀರುವ ಗಂಡಸೊಬ್ಬನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿವ ನೋಡುತ್ತ, ಪಿಸಪಿಸನೆ ನುಡಿಯುತ್ತ, ಹುಳಿ ಹುಳಿಯ ಮನದಿಂದ ಭರದಿ ತೆರಳಿದರು. ಅರಘುಳಿಗೆಯೊಳಗವರ ಮನೆಯ ಸೇರಿವರು ನಾರಿಯನೆದುರಿಸಲು ನರನೊಬ್ಬನೂ ಕಾಣೆ ಆಗಲಾ ಯೇಸು ವಾನಾರಿ ಮೊಗನೋಡಿ ‘ನಿನ್ನ ನಾಪಾದಿಸಲು ಬಂದು ನರರೆಲ್ಲಿ? ತಪ್ಪನೊಪ್ಪಿಸಿ ನಿನ್ನ ತಲೆಯೊಳೇರಿಸ ಬಂದ ನರರು ಸಜ್ಜನರು ನಿನ್ನರಿಗಳವರೆಲ್ಲವ್ವ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು ‘ಇಲ್ಲಾವನೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನೊಡೆಯಾ ನೀನುಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ಓಡಿದರೋ ಅವರು’^{೨೨} ಎಂದಾಳಾ ಅಬಲೆ ಆಗ ಉದಿಸಿದ ನವ್ಯ ಗದ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಈ ಭಾಗದಿಂದ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ‘ತುಣುಕು ಮಿಣುಕು’ ಅಂಕಣವು ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮೂಡನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ಸತ್ಯ ಚಿಂತನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

‘ಜಂಬದ ಕೋಳಿಯ ಪತ್ರ’ವೆಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಫ್ಯಾಷನ್‌ನ ಪ್ರಭಾವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದರೆ ‘ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆಗಳ ಗುಟ್ಟು’ ಲೇಖನ ಆಚಾರದ ಬಗೆಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳೆಂದರೆ ‘ಉದ್ಯೋಗದ ಹುಂಜಗಳು’, ‘ಶ್ರಾದ್ಧವೋ ಸರ್ವನಾಶವೋ’? ‘ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಚೆಲ್ಲಾಟ’, ‘ಕೊಗೋ ಗುಡ್ಡ’, ‘ಗುಂಪಿಗಂಟುವ ರೋಗ’, ‘ಕವಿತೆಯ ಗುಟ್ಟು’ ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಓದಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಆ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲ, ಆ ಕಾಲದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ತುಂಟರ ಸಾಹಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಓದಿ ಆನಂದಿಸಿ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದವರೆಂದರೆ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ., ಎಸ್.ಜಿ.ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಆರ್.ಶ್ರೀಬಿ.ಪುಟ್ಟಯ್ಯ, ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರು, ಕಡೇಕಾರು ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣರಾವ್^೧ ಮೊದಲಾದ ಮಹನೀಯರು. ಹೀಗೆ ಶರ್ಮರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದ ದೇಶೀಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಿತು.

ಶರ್ಮರ ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡವು. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮದ ಕಿಡಿ ಸಿಡಿಯಿತು. ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯವರಂತಹ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅದು ಪತ್ರಿಕೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಫೋಟಗೊಂಡಿತು.

೧೯೨೩ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೌಕರಿಗೆ ಶರಣು ಹೊಡೆದ ಶರ್ಮರು ಮುಂದೆ ಮುದವೀಡಕರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಏಕೈಕ ಅಧಿವೇಶನವೆಂದರೆ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಅಧಿವೇಶನ. ಈ ಅಧಿವೇಶನವು ಶರ್ಮರಿಗೆ ಒಂದು ವರದಾನವಾಯಿತು. ಭಾಗ್ಯದ ಬಾಗಿಲನ್ನೇ ತೆರೆಯಿತು. ಈ ಅಧಿವೇಶನದಿಂದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸಾನಿಧ್ಯ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಲಭಿಸಿತು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಶರ್ಮರನ್ನು ಕರೆದು ‘ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವಿರಿ’? ಎಂದಾಗ ಆಗ ಶರ್ಮರು ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಸುವ ತಮ್ಮ ಬಯಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕೋ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರು. ಆಗ ಗಾಂಧೀಜಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಸು^೨ ಎಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಇತ್ತರು.

ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಅಂದರೆ ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ ‘ಮೈಸೂರು ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕಾ ಶಾಸನ’ವಿದ್ದು ಈ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರು ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಸರಕಾರದ ಲಿಖಿತ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನಂತರ ಆರಂಭಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಶರ್ಮರು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ‘ವಿಶ್ವ ಕರ್ಣಾಟಕ’ವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ

ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಮುದ್ರಿಸಿ, ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಕೃಪೆ ಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು^{೩೩} ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ಈ ಸಮಾಚಾರ ಹೇಗೋ ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ರಂಗಯ್ಯಂಗಾರರ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ರಂಗಯ್ಯಂಗಾರರು ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ 'ಮೈಸೂರು ಕ್ರಾನಿಕಲ್' ಎಂಬ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಂಗಯ್ಯಂಗಾರರಿಗೆ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಕಷ್ಟರಕರವಾಗಿತ್ತು. ರಂಗಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು ಶರ್ಮರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದರು. ಆ ಪತ್ರದ ಸಾರಾಂಶ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ.^{೩೪}

“ನಾನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಎರಡು ವಾರಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. Mysore Chronicle ಎಂದು ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡೆಸಲು ನನಗೆ ಕಾಲವಿಲ್ಲ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮೇಲಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ. ನೀವು ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸರಕಾರದ ಅನುಮತಿ ಕೇಳಿ ಬರೆದಿರುವಿರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಸರಕಾರದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಪತ್ರ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ನಾನು ಆಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ' ವೆಂದೇ ಹೆಸರಿಡಬಹುದು. ಇದು ಅವರ ದೀರ್ಘ ಸಾರಾಂಶದ ಪತ್ರ.

ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದ ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಆಪ್ತರ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ 'ಮೈಸೂರು ಕ್ರಾನಿಕಲ್' ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಎರಡೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಶರ್ಮರಂಥ ಮೇಧಾವಿ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಅವರು ಶರ್ಮರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಶರ್ಮರ ಲೇಖನಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೇ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ 'ಮೈಸೂರು ಕ್ರಾನಿಕಲ್' ಪತ್ರಿಕೆಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ರಂಗಯ್ಯಂಗಾರರು ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಹೊಣೆ ಹೊರಲು ಸಿದ್ಧರಾದ ಶರ್ಮರು ೧೯೨೫ರ ವಿಜಯದಶಮಿಯ ಶುಭಮೂಹರ್ತದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು.^{೩೫}

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವನ್ನು ತುಂಬಬೇಕು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಕಾಣಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ'ದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ' ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ವಾರ್(war) ಮಾಡುವ ಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡೇ ರಂಗಕ್ಕೆ ಇಳಿದರು. ಶರ್ಮರು ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು

“ಈಗ ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸುದ್ದಿಗಳು ಬೇಕೋ? ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳ ಶೌರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳ ವರ್ಣನೆ ಬೇಕೋ? ಭಾರತ ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕೋ?” ಹಾಗಾದರೆ ಕೂಡಲೇ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಬಿಡಿ” ಇದು ಶರ್ಮಾಜಿ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದ ರೀತಿ.

ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ನಡೆಯಿತು ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೇಲಿರುವ ಯಾಜಮಾನ್ಯದ ಶಾಸನ ಕಠೋರವಾಗಿತ್ತು. ೧೯೦೮ರ ನ್ಯೂಸ್ ಪೇಪರ್ ರೆಗ್ಯುಲೇಶನ್ ಎಂಬುದೊಂದು ಕರಾಳ ಶಾಸನವಾಗಿದ್ದು, “ಅದನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವವರೆಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯಲಾರೆ”^{೫೬} ಎಂಬ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಕೀಯ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರು ಅಚ್ಚುಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿದರು. ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ ಇವೆರಡೇ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ಒಡೆತನ ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಶರ್ಮರು ಆಡಳಿತದ ಘಟಿಸರ್ಪದ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಕೆಣಕುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

‘ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆ’ಯು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಮೊದಲನೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ(೧೯೨೫-೨೮) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮಹಾದಾಸೆ ಇತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕವೊಂದನ್ನು, ಇಲ್ಲವೇ ಹೊಸ ಶಾಸನವೊಂದನ್ನು ಕುರಿತು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದಂತಹ “ಪ್ರಾಚೀನ ದ್ರಾವಿಡ ನಾಗರಿಕತೆ ಪತ್ತೆ”, “ದ್ವಾರಕಾನಗರದ ಅವಶೇಷಗಳು”, “ಬೆಳ್ಳಿಗಾವೆಯ ಗಂಡ ಬೇರುಂಡ ಸ್ತಂಭ” ಮೊದಲಾದವು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

೧೬-೨-೧೯೩೪ ರಿಂದ ಶರ್ಮರು ‘ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ’ವನ್ನು ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸತೊಡಗಿದರು. ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಕಾವು ಏರತೊಡಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಥಾನಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನ್ಯಾಯ, ಅವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಶರ್ಮರು ಜನರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು, ಸತ್ಯದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಲು ಆಶಿಸಿ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್‌ರು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದಾಗ ಶರ್ಮರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ, ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನ್ಯಾಯ ಅನೀತಿಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಟುವಾಗಿ

ಟೀಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್‌ರು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ, ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ದಿವಾನರ ಪರವಾಗಿ ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವಾರು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದಿವಾನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವಂತೆ ಕಪಟ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಅನ್ಯಾಯ ವಂಚನೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳೂ ಶರ್ಮರ ಕಿವಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ಸಲ ನಿರಪರಾಧಿಗಳು ತಮ್ಮಗೋಳನ್ನು ಶರ್ಮರ ಬಳಿ ತಿಳಿಸಿ, 'ನ್ಯಾಯ ಕೊಡಿಸಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕ' ಪತ್ರಿಕೆಯು "ತನ್ನ ಸತ್ಯ ನಿಷ್ಠವಾದ ಬರಹದಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನಧಿಕೃತ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಂತಿತ್ತು."²²

ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್‌ರು ಶರ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು "Mr.Sharma, People like you should support my Government" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರು." ಆಗ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು "Your govt? I thought it is the govt of His Highness" ಶರ್ಮರ ಮಾತಿನ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಗುರುತಿಸಿದ ಮಿರ್ಜಾರು "Yes Yes It is only a Parlianmentary way of Speaking" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಗುಳ್‌ನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿ ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಶರ್ಮ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ "Visvakarnatak Supports every good thing ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವೈರತ್ವ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ನಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು ಜನತಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವಂತಾಗಬೇಕು" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಮಿರ್ಜಾ "Do you think, that his highness should hand over the reigon of administration into the hands of Badmash people like Mr...& Mr"²³

ಮಿರ್ಜಾರ ವಾಕ್ಯ ಶರ್ಮರಿಗೆ ರುಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಿರ್ಜಾರು ತುಂಬಾ ಮುಂದೋರಣೆಯ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಶರ್ಮಾ ಹೇಳಿ ಮಿರ್ಜಾರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರತಿಭೆ-ಹಿರಿಮೆಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ರ ಬಗ್ಗೆ ಶರ್ಮರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಗೌರವ. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಶರ್ಮ ತನ್ನ ಮಾತಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ "Very little is said about him the people have forgotten him"²⁴ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮತ್ತೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶರ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ "ಬಳ್ಳಿಗಾವಿ" ಘಟನೆಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಬಳ್ಳಿಗಾವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ "ಗಂಡ ಬೇರುಂಡ"ನ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆ ಊರಿನ ಮುಸ್ಲಿಂ ಹುಡುಗರು ಕೆಡವಿ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಈ

ಘಟನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಶರ್ಮರು ಒಂದು ಮನಮುಟ್ಟುವ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದರು. ಆಗ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಶರ್ಮರವರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ತಮಗಾದ ದುಃಖವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ “ಮೂಲ” ಕೃತಿಯಂತೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾಲಿಪ್ಪ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿಯರಿಂದ ಹೊಸ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಬಳ್ಳಿಗಾವೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ವಚನವನ್ನು ಮಿರ್ಜಾ ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಇದಾದ ನಂತರ ಮಿರ್ಜಾರು ಶರ್ಮರ ಮುಂದೆ “No body can question my loyalty to Mysore, I am child of mysore soil I am born here & I shall be buried here.”^{೧೦} ತಮ್ಮ ಅಂತರ್ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

೧೯೨೮ ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯವಾದ ಕಾಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದು ಶರ್ಮರ ಬದುಕಿನ ಸತ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕಾಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೇ ನಡೆದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಪೇಟೆಯ ಗಣಪತಿ ಗಲಾಟೆಯ ಪ್ರಕರಣ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ಸತ್ವವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಚ್ಚಿತು. ಶರ್ಮರ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ನಿರ್ಭೀತ ವಕ್ತಾರನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಈ ಘಟನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶರ್ಮರು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಳುಕದೇ ಗಣಪತಿ ಮಾಯವಾದ ಕೈವಾಡವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಸರಕಾರದ ಪಕ್ಷಪಾತ ನೆಲೆಯನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದಿ.೧-೮-೨೮ ರಿಂದ ೨೮-೮-೨೮ರವರೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಸರಕಾರ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿತು. ನವೆಂಬರ್ ೨೮ ರಂದು ಸರಕಾರ ಮತ್ತೊಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿ ಸರಕಾರಿ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ‘ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ತರಿಸಬಾರದೆಂದು ಆದೇಶ ನೀಡಿತು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಘಟನೆ ಬಗೆಗೆ ಬಂದ ಕಟು ಟೀಕೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪತ್ರಿಕಾ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಶರ್ಮರು ಇದಕ್ಕೆ ಹೆದರದೆ ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಭಟನಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಗ್ರಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ “ಮೈಸೂರು ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕರಾಳ ಶಾಸನವನ್ನು ಶಾಸನ ಕಡಿತದಿಂದ ತೊಡೆದು ಹಾಕುವವರೆಗೆ ನಾವು ಪ್ರಧಾನ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಸತ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪ” ಎಂದು ಸಂಪಾದಕೀಯ ಲೇಖನದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದರು. ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರು ಪ್ರಧಾನ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಶರ್ಮರ ಈ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಕೆಲವರು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದಾಗ “ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಬಗೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಪೂರ ತಿಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ನಿಶ್ಯಬ್ದಕ್ಕೆ ಕಠೋರ ವಾಕ್ಯಾಲತ್ತು ಉಂಟು, ಕರಾಳ ಶಾಸನದ ನೆನಪನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಣ್ಣನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ ಇರಿಯುವ ಕರಿಯ ಗೆರೆಯ ಆ ಅಂಕಣವು ಪ್ರಧಾನ ಲೇಖನದ ಇಮ್ಮಡಿ ಬಲವುಳ್ಳದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ನೀವು ನಿಪುಣರು ಬಲ್ಲರಲ್ಲದೆ, ಅರಿವೂ, ಅಳಿವೂ, ಇಲ್ಲದ ಕುಚೋದ್ಯಗಾರರೇನು ಬಲ್ಲರು? ದೇವರು ಬೆಳಕು ತೋರಿಸಿದಂತೆ, ಗುರು ಹಿರಿಯರು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವುದೆಂದು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ ಭರವಸೆ

ಕೊಡಬಲ್ಲೆವು... ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿ, ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿರುವವರ ಎದುರಿಗೆ ನಾವು ಮೂಕರು”^{೧೧} ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಗಣಪತಿ ಗಲಾಟೆಯ ಪ್ರಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್.ಎಂ.ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಚಾರಣೆಯ ವರದಿಯನ್ನು ಸರಕಾರವು ಪ್ರಕಟಿಸದಿದ್ದಾಗ ‘ಲಂಬೋದರ ಪ್ರಹಸನ’ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದರು.

ಮೈಸೂರಿನ ದಿವಾನರುಗಳಿಗೆ ಶರ್ಮರೆಂದರೆ, ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕವೆಂದರೆ ಸಿಂಹ ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿತ್ತು. ದಿವಾನ್ ಮಿರ್ಜಾರವರ ಒಮ್ಮೆ “ಬಹು ಅಪಾಯಕಾರಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ ಶರ್ಮ” ಎಂದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ದೊಡ್ಡವರು ತೋರಿದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರಂತೆ.^{೧೨} ಶರ್ಮರನ್ನು ಭಯಪಡಿಸಿ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು. ಒಂದಲ್ಲ ೩-೪ ಬಾರಿ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಅನ್ಯಾಯದ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿತು. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಾವಿಗೆ ವಿಳಂಬ ವಿಷವಾಯಿತು ಈ ಶಿಕ್ಷೆ.

೧೯೪೬-೪೭ನೇ ವರ್ಷ ಒಂದು ಸಂಜೆ ಸಂಪಾದಕ ಮಾಲಿಕ ಶರ್ಮರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಸಭೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪತ್ರಿಕಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಪೊಲೀಸರ ದಾಳಿ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನೂ ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸದಿರಲು ಆಜ್ಞೆ ಜಾರಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಈ ತೀವ್ರ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಕಾರಣ ಆಗ ತಾನೆ ದಿವಾನ್ ಮಾಧವರಾವ್ ರವರಿಗೆ ದೊರೆತಿದ್ದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅಧಿಕಾರ ಮುಂದುವರಿಕೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದ ಸಂಪಾದಕೀಯ, ಅದರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ : ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೋ ಮಹಾರಾಯ ವಿಷಯ : ಮಾಧವರಾಯರಿಗೆ ಜೀವಧಾನ.

ಮೀರ್ಜಾ ದಿವಾನ್ ಪದವಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಎನ್.ಮಾದವ್‌ರಾವ್ ಮೈಸೂರಿನ ದಿವಾನರಾದರು. ಯಾರೇ ಒಂದರೂ ಸರಕಾರದ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಾರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಾಧವರಾಯರ ದಿವಾನ್ ಪದವಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಶರ್ಮ ಸಂಪಾದಕೀಯವೊಂದನ್ನು ಬರೆದ (ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೋ ಮಹಾರಾಯ) “ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರಧಾನಿ ಮ್ಯಾಕ್ ಡೊನಾಲ್ಡ್ ತೀರಿಕೊಂಡ ನಂತರ, ಅವನ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ಕೊರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮುಕ್ತಾಫಲಗಳ ಶೋಧದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಭಕ್ತರು ಖ್ಯಾತ ನಾಟಕಕಾರ ಜಾರ್ಜ್ ಬರ್ನಾಡ್ ಶಾರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು “ಮ್ಯಾಕ್ ಡೊನಾಲ್ಡ್‌ರ ಬಗೆಗೆ ಅವರ ಸಮಾಧಿಗೆ ಶೋಭೆ ತುರುವಂತಹ ಚುಟುಕು ವಾಕ್ಯವೊಂದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು” ಜಾರ್ಜ್ ಬರ್ನಾಡ್ ಷಾ ತಟ್ಟನೆ ಕಾಗದವೊಂದನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು “Poor mad, you lived too long” ಎಂದು ಗೀಚಿದರು. ಮ್ಯಾಕ್ ಡೊನಾಲ್ಡ್‌ರ ಭಕ್ತರೂ ಈ ಮುಕ್ತಾಫಲದೊಂದಿಗೆ

ಮರಳಿದರೂ ಸಮಾಧಿಯ ಬಳಿ ಅವರು ಪುನಃ ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಜನತೆಗೆ ಬೇಕು ಎನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ದಿವಾನರು ನಿರ್ಗಮಿಸುವುದು ಒಳಿತು. ಬೇಡವಾದ ನಂತರ ಹೋಗುವುದು ಶೋಭೆ ತರುವ ಮಾತಲ್ಲ” ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರು.”^{೪೪}

ಇಂತಹ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಟೀಕೆ ದಿವಾನ್ ಮಾದವರಾಯರ ಮನನೋಯಿಸಿ ಸೇಡು ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ತಳೆಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೇ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿದರು. ಶರ್ಮ ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಕಿಡಿಹಿಡಿಯಾದರು. ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರದ ಹಸ್ತದಂಡ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. “ಮಿರ್ಜಾರವರ ದಿವಾನಗಿರಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆ ೧೫ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ಆಪಾದನೆಗಳು ಹೂಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಏನೇನು ನಡೆಯಬೇಕೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ನಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಅವರು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಬೇಡಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಮಾದವರಾಯರ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ದಿವಾನಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ನಿಂತಿತು. ಎರಡು ಬಾರಿ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಕೂಡುವ ಭಾಗ್ಯ ಪಡೆಯಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಬಂಧನವು ಆಯಿತು. ಕಳೆದ ೩೬೫ ದಿನಗಳ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವೂ ಆಯಿತು. ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿದವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕೇಳುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಸತ್ಯದ ಮಾತು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ”^{೪೫} ಎಂದು ಗುಡುಗಿದರು.

ಎನ್.ಮಾದವರಾಯರು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿನ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. “ಎನ್ ಮಾದವರಾಯರು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದಾಗ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜರು ಕೆಲಕಾಲ ಊಟಿಯ ‘ಫರ್ನಾಹಿಲ್’ನಲ್ಲಿ ತಂಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ರೇಶನ್ ಇತ್ತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರು ‘ಫರ್ನಾಹಿಲ್’ಗೆ ಹೋದಾಗ ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮಹಾರಾಜರಿಗಾಗಿ ‘ಹುಜೂರ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ’ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಪರ್ಮಿಟ್ ಇತ್ತು. ಈ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದ ತಂಬೂಲ ಚೆಟ್ಟಿಯವರ ಸಂಬಂಧಿ ಯೊಬ್ಬರು ಹೇಗೋ ಪರ್ಮಿಟ್‌ನ್ನು ಬಳಸಿ, ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಎಂ.ಎನ್.ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.”^{೪೬} ಕೆಲವು ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರ ನೆರವಿನಿಂದ ಜೋಯಿಸರು ಆ ಪರ್ಮಿಟ್‌ನ ನಂಬರ್, ಮತ್ತಿತರ ದಾಖಲಾತಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಶರ್ಮರ ಬಳಿ ಬಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅದೇ ದಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಲು ತಿಳಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ನೀವೇನೂ ಹೆದರಬೇಡಿ ವಿಷಯ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಿ, ಸಾಕು, ಹೊರಗೆ ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡ್ತೀನಿ” ಅಂದರು. ಒಳಗಿನ ಗದ್ದಲದ ಜೊತೆಗೆ ಹೊರಗೂ ಗಲಾಟೆ, ಒಳಗಿದ್ದವರಿಗೆ ವಿಷಯವೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ದಿವಾನರಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪತ್ರಿಕೆ ನೋಡಿದ

ಮೇಲೆಯೇ ನಡೆದಿರುವ ಹಗರಣ ಗೊತ್ತಾಯಿತಂತೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ವರದಿಗಾರರೂ ಕೂಡ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿಯೇ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಷಯ ಮಂಡಣೆಯೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳ ನಡುವೆ ಭಾಷಣವೂ ಪೂರ್ತಿ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ, ಪರ್ಮಿಟ್‌ನ ನಂಬರ್, ವಿವರಗಳು, ಸಕ್ಕರೆ ಅಭಾವವಿದ್ದಾಗ ಮಹಾರಾಜರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಳ್ಳಸಂತೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಣ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಜೆ ಅಂಕಣವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಘಟನೆಗೆ ಮೊದಲೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಶರ್ಮರು ವಿಕ್ರಮ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರು.”^{೭೭}

‘ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ’ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿತಲ್ಲ! ಅದರ ಗುಟ್ಟೇನು? ಶರ್ಮರ ಗಂಡುಗದ್ದೆ ಶೈಲಿಯ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಲೇಖನ, ‘ಚಾಣುಕ್ಕನ ಚಿಟಿಕೆಗಳು’, ‘ಯೋಚನಾ ತರಂಗ’, ಇತ್ಯಾದಿ ಬರಹಗಳನ್ನು ಜನ ತಪ್ಪದೇ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಬ್ದ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಜನರು ತಲೆದೂಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಾಣುಕ್ಕನ ಚಿಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಲೇವಡಿ, ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಹುಚ್ಚು ಬೆಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಜನರನ್ನು ನಗೆ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ‘ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ’ದ ‘ಯೋಚನಾ ತರಂಗ’ ಹೇಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ “ಎಲ್ಲರೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕು” ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುವರು. ಒಬ್ಬರೂ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅಣಿಯಾಗಿಲ್ಲ.” “ಹಳ್ಳಿ ಗಾಡಿನವರ ಬಡತನವು ಶ್ರೀಮಂತರ ನಾಚಿಕೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಸೇರರು.” “ಹಣವೆಂದರೇನಯ್ಯ ಗೊಬ್ಬರದಂತದು; ಗೊಬ್ಬರ ಚಲ್ಲಿದರಲ್ಲವೆ ಧವಸ ಭಾಗ್ಯವನೀವುದು? ಹಣವೂ ಅಂತೆ. ಹಣವ ಚಲ್ಲಿದಲ್ಲವೇ ಸುಖ ಸಂಪದವ ಹಂಚಿದಂತಹದು?”^{೭೮}

ಶರ್ಮರು ‘ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ’ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಪದಗಳು, ತುಂಬ ಅರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಕೆಲವು ಸಲ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರ್ಮರ ಟಂಕಸಾಲೆಯಿಂದ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದ ನೂರಾರು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅಗ್ನಿಭಕ್ಷಕ, ಅಭಯ ಹಸ್ತ, ಅಂಗೀಕಾರ ಮುದ್ರೆ, ಉಪ್ಪಿನ ಕರ, ಕಪಿಮುಷ್ಟಿ, ಕತ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ, ಕರಾಳ ಶಾಸನ, ಕರ ನಿರಾಕರಣೆ, ಕಾಲಚಕ್ರ, ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ, ತಿದ್ದುಪಡಿ, ದರಿದ್ರ ನಾರಾಯಣ, ದುಷ್ಟಗ್ರಹಗಳು, ನಗೆವಾದ, ನರಕ ಯಾತನೆ, ನೇಪಥ್ಯ ರಾಜನೀತಿ, ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ, ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ, ಪುಂಡು ಗಂದಾಯ, ಪೌರನೆಲೆ, ಪೋಲಿಸ್ ರಾಜ್ಯ, ಬಿಗಿದಾಗ, ಭಿನ್ನವತ್ತಲೆ, ಭೋರೇಗೌಡ, ಭರತವಾಕ್ಯ, ಮಸೂದೆ, ಮತದಾನ, ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ, ರಕ್ತಬೀಜಾಂಕುರ, ರಾಜನೀತಿ, ರಾಜಶಾಸನ, ವಾದಸರಣಿ, ವಿಡಂಬನವಾದ, ವಿರಾಮಕುರ್ಚಿ, ವೀರ ಪತ್ರ, ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿ, ಶಸ್ತ್ರ ಸಂನ್ಯಾಸ, ಶಾಸನ ಬಾಣ,

ಶೂನ್ಯ ಹಸ್ತ, ಸೈಮನ್ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು, ಹಕ್ಕಿನ ಕಡತ, ಹುಟ್ಟು ಗುಲಾಮ, ಹೀಗೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟೋ. ಹೀಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಟಂಕಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದ ಪದಗಳಿಗೆ 'ರಾಜನಿಘಂಟು' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದರು.^{೪೯}

'ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕ'ವು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವಿಶ್ವಕೋಶದಂತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರದ ವಿಷಯಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ವಿದೇಶ ವಿಚಾರ, ಲೋಕಾಭಿಪ್ರಾಯ, ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು, ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪುಟಗಳು, ಕಲೆ, ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಚಾರ ಪೂರಿತ ಲೇಖನಗಳೂ, ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಮಹಾಪುರುಷರ ಪರಿಚಯ, ಮಹಿಳಾ ಪುಟ, ಶಿಶುಲೋಕ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳಿಗೊಂದು ಸಂಚಿಕೆಯಂತೆ ವಾರಪತ್ರಕೆಯು ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಶರ್ಮರು ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆದರ್ಶ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದ ಧೈಯವಾದಿ, ತಮ್ಮ ಧೈಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಅವರು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗಳು ಅಪಾರ. ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರ್ಕಾರವಂತೂ 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕನ್ನಡ ಲೇಖನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮದರಾಸಿನ ಭಾಷಾಂತರ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತಂತೆ'^{೫೦} "ಇನ್ನಾವ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಉಂಟು ಈ ಭಾಗ್ಯ?" ಎಂದು ಶರ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ' ಪತ್ರಿಕೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತ ಬೆಳೆದರೆ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರಗಳು ದಿನದಿನವೂ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿತೊಡಗಿದವು. ಪರಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಕಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಕಾಸಿನ ಅಂಚೆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಅಂಟಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯವಿತ್ತು, ಸರ್ಕಾರ ಆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಹಣದ ಅಭಾವದಿಂದ ಮೊದಲೇ ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಇದು ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟು. ಒಂದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಒಂದಾಣೆ ಅಂಚೆಚೀಟಿ ಅಂಟಿಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷ ಪರಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ರವಾನಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ೧೯೩೫ರ ನಂತರ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಲವಾರು ಸಲ 'ವಾರಂಟ್' ನೋಟಿಸ್ ಕೂಡ ಬಂತು. ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರಕಾರವು ಅಂಗ್ಲ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಗಾಂಧೀವಾದಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ನಿಷೇಧಾತ್ಮಕವಾಗಿ 'ಕಪ್ಪು ಪಟ್ಟಿ'ಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿತು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿದ್ದರೂ ಈ ಕಪ್ಪುಪಟ್ಟಿಯ 'ಗಾಂಧೀ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹಣೆಬರೆಹದ 'ಲಲಾಟ ಪಟ್ಟಿ' ದೊರೆತದ್ದು ಈ ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ.^{೫೧} ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದು ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಿಷಯವೆಂಥು ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶರ್ಮ ದಂಪತಿಗಳು ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧೀ ಚಳುವಳಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಬಿಸಿ ಮೈಸೂರನ್ನು ತಟ್ಟಿತು.

೧೯೩೮ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರ ಬೇಕೆಂಬ ಚಳುವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾರಿ ಸಭೆ ಸೇರಿತು. ಈ ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥದಲ್ಲಿ ಆದ ದುರಂತವನ್ನು 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ' 'ತಾಯಿ ನಾಡು' ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದವು. ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದವು. ಸರ್ಕಾರ ಕೋಪ ತಾಳಿತು. ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಆರ್ಭಟಿಸಿತು. ಎರಡೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬಾರದೆಂದು ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ಸಂಪಾದಕರು ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿತು. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪಿ.ಆರ್ .ರಾಮಯ್ಯ ಮುಂತಾದವರು ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ವಾರಗಳಾಯಿತು, ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳಾದವು. ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಉರುಳಿತು. ಕಡೆಗೆ ಸರ್ಕಾರವೇ ಸೋತು ತನ್ನ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ಈ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಶರ್ಮರು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ, ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹಣ ಬಾಯಿ ಮಾತಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. “ಪತ್ರಿಕೆ ಸತ್ತರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ 'ಜೀಯ ಹಸಾದ' ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದು ವೀರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದರಂತೆ.

ಸರ್ಕಾರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ನ್ಯೂಸ್ ಪ್ರಿಂಟ್ ಕಾಗದವನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ' 'ತಾಯಿನಾಡು' ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾಗದದ ಸರಬರಾಜನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪಿ.ಆರ್ .ರಾಮಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರು ಅಮರಣಾಂತ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಹೆದರಿದ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಕಾಗದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಗದ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು, ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾಗದ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶರ್ಮರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಹಣ ಜೊತೆ ಮಾಡಿ ಕಪ್ಪು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕಾಗದ ಬರುವುದು ತಡವಾದರೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆ ಕಾಗದದ ಅಭಾವದಿಂದ ಸಂಜೆಯಾದರೂ ಪ್ರಕಟವಾಗದೆ ನಿಂತಿತು. ಶರ್ಮರು ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ರಾಜಮ್ಮನವರು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂಗಾರದ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಅಡುವಿಟ್ಟೋ, ಮಾರಿಯೋ ಹಣ ಒದಗಿಸಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಶರ್ಮರು ನರ ದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದರು, ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಮನೆ ಈಗಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಶರ್ಮರು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದರು. ದಿವಾನರಾದ ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ರು ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ. ಅದರಂತೆ “ಒಂದು ದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದರು. ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿದು ಶ್ರೀ ಶರ್ಮರ ಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಶರ್ಮರ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. 'ಏನು ಶರ್ಮರೇ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲ. 'ನಾವು ಏನಾದರೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಹಾಯ ಕೊಡಬಹುದೆ? ಎಂಬ ದಿವಾನರ

ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 'ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ'ವೆಂದು ಶರ್ಮರು ವಿನಯದಿಂದಲೇ ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ದಿವಾನರು ನಿರ್ಗಮಿಸುವಾಗ ಅವರ ಆಪ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಒಂದು ಕವರನ್ನು ಶರ್ಮರ ಬಳಿ ಇರಿಸಿ 'ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ದಿವಾನ್‌ರ ಸಾಹೇಬರ ಅಪೇಕ್ಷೆ' ಎಂದರಂತೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವಿತ್ತು. ಶರ್ಮರ ಬಳಿ ಹಣ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಇಂಥವನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.^{೧೨} “ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಋಣ ನನಗೆ ಬೇಡ. ಅದರ ಋಣದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಜೀವ ಪರ್ಯಂತ ಸರ್ಕಾರದ ಗುಲಾಮನಾಗಿ 'ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತವೆಂದು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದೀತು' ಎಂದು ತಿರಸ್ಕಾರ ಭಾವನನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ವಿರೋಧಪೂರ್ಣ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ, ಆಡಳಿತದ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯ ಭಾದೆಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರಿಗಿದ್ದ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಲೇಬೇಕು.

೧೭-೯-೧೯೯೬ ರಂದು ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಜನ್ಮ ಶತಾಬ್ದಿಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ' ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಈ ಸಮಾರಂಭದ ಉದ್ಘಾಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಹ 'ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ನಿವೃತ್ತ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾದ' 'ಇ.ಎಸ್ .ವೆಂಕಟ ರಾಮಯ್ಯ'ನವರು “ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ದೇಶದ ಸೇವಕರ ಉತ್ತಮ ಪ್ರತೀಕ ಅವರ ಬರಹಗಳು ಆಗೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ದೇಶದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸದಾ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು”^{೧೩} ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾದ ನಿಟ್ಟೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ ರವರು “ದಿವಾನರು, ಮಹಾರಾಜರನ್ನು ಉರುಳಿಸುವುದು ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರ ಬರಬೇಕು, ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆಡಳಿತ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.^{೧೪}

೪.೪. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ನಾಡು ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾದುದು. ತಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಭಾಷೆ ತೆಲುಗಾದರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಗುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೊಡನೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ರವರು ಶರ್ಮರ 'ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ

ಕವಿಗಳು' ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸದೇ ಇದ್ದಾಗ ಮಾರ್ಷಲ್ ರವರ ನಿಲುವನ್ನು ಶರ್ಮರು ನೇರವಾಗಿಯೇ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಶರ್ಮರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಕ್ತಿ ಮಾರ್ಷಲ್ ರವರ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಶರ್ಮರು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು “ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಧ್ಯಯನ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕುರಿತು (ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದೇ ಆಗಲಿ, ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದೇ ಆಗಲಿ) ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಬರೆಯುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಲ್ಲೇ ಬರೆದರೇನೇ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮರ್ಯಾದೆ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಬೇರೂರಿದೆ. ಪ್ರೌಢ ಕೃತಿ ರಚನೆ, ಪ್ರೌಢ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ರಚನೆ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಆಗಬೇಕು. ಅಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರಿಗೂ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು.”^{೫೫} ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಶರ್ಮರು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ.ಬಿ.ಪದ್ಮಾ ಎಂಬುವರು ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥವಾದ ‘The Position of women in medieval Karnataka’ವನ್ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್.ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು “That this Subject is of Momentous importance especially today when our women are playing a large part in our national life needs no emphasis. much is said in general terms about the glorious part played by women in shaping the destiny of our country. But this Story undertaken by Smt. padma in Unique in that every statement is borne out by clear historical evidence. No attempt is made of white wash facts. An abjective story is presented to the Scholarly world. The student is to be congratulated for her pain staking and exhaustive survey”^{೫೬} ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೀಮತಿ ಪದ್ಮಾರವರಿಗೆ “ನೀವು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಬರೆಯಿರಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು? “ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಾನ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಬೇಕು’ ಎಂದು ಸಾವಿರ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಎಂ.ಎ.ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೊಡುವವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಬರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಫಲವುಂಟು ಎಂಬುದು ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು.

ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷತ್ತು ನಗರದಲ್ಲೆಡೆ ಕನ್ನಡ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಒಂದು ವಾರಗಳ ಕಾಲ ರೂಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ನಗರದ ತರುಣರಲ್ಲಿ ‘ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿಯಾದೀತೆಂದು ಆಶಿಸಿ ಶರ್ಮರು, ಈ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ

ತಿಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಆದೇಶವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕರೆ ಕೊಟ್ಟರು. ದಿನಾಂಕ ೧೬-೪-೧೯೪೮ ರಿಂದ ೨೪-೪-೧೯೪೮ರವರೆಗೆ ಆಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂಭತ್ತ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಹಬ್ಬ' ನಡೆದು ಕಾಲೇಜಿನ ತರುಣರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡತನ ಮೂಡಲು ಕಾರಣರಾದರು.^{೫೭} ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರದ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ ಶರ್ಮರು 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತುತ್ರಿಕೆ'ಯು ವಿದ್ಯಾಪೂರ್ಣ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ 'ಕನ್ನಡದ ಐಕ್ಯತೆ'ಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಲೆಂದು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಾನುವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದೆಂದು ಪಣತೊಟ್ಟ ಶರ್ಮರು ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಾರರ ಕೈಪಿಡಿಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಿರಿಯರಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಿರಿಯ ತರುಣರಂತಿದ್ದು ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮದಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸವೆಂದು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಕನ್ನಡದ ಸೇನಾನಿಯಾಗಿದ್ದರು ಶರ್ಮರು.

ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳು ದೊರೆಯದೇ ಇದ್ದಾಗ ಹೊಸಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಅಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ Convocation, Nick Tie ನಂತಹ ಪದಗಳಿಗೆ ಘಟಿಕೋತ್ಸವ, ಕಂಠ ಕೈಪಿನದಂತಹ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಶರ್ಮರದು.^{೫೮}

ವೇದಿಕೆ ದೊರೆತರೆ ಸಾಕು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶರ್ಮರ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅ.ನ.ಕೃ.ರವರು “ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಶೈಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಶರ್ಮರಿಂದ ಎಂಥ ಮಹತ್ವೇವೆ ಸಂದಿತೋ ಅದೇ ಬಗೆಯ ಸೇವೆ ಕನ್ನಡದ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗೂ ಅವರಿಂದ ಸಂದಿತು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೈಟ್ ಅನರಬಲ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಡಾ. ಅನಿಬೆಸೆಂಟರು, ಸಿ.ಪಿ.ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಶರ್ಮರು ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿರರ್ಗಳವಾದ ಶಬ್ದ ಪ್ರವಾಹ, ಮೊನಚಾದ ವಿಚಾರಲಹರಿ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ಪೂರ್ಣವಾದ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಶರ್ಮರು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡದ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥ, ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯ, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾಗಿತ್ತು”^{೫೯} ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಕಿರಿಯ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ರಾಗಿದ್ದರು.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಶ್ರೀ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ(ಸಂಗ್ರಹ), ಶರ್ಮರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಬರಹ
೨. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ (ಸಂ), ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ, ಪು.೧೮೫
೩. ಗೋಪಾಲ ಎಚ್.ಎಸ್.(ಸಂ), ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ ಸಂಪುಟ-೧೨, ಪು.೨೪೦
೪. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಬರಹ-ಸಂಗ್ರಹ, ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಎಂ.
೫. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ(ಸಂ), ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು, ಪು.೬
೬. ಅದೇ, ಪು.೭
೭. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ವಿಕ್ರಾಂತ ಭಾರತ, ಪು.೬
೮. ಅದೇ
೯. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೨೮೭
೧೦. ಅದೇ, ೨೮೮
೧೧. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋ, ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೫೮
೧೨. ಅದೇ, ಪು.೧೨೯
೧೩. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೨೩೮
೧೪. ಅದೇ, ಪು.೨೪೦
೧೫. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆ, ಭಾನುವಾರ, ೨೮ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, ೧೯೭೩, ಪು.೩
೧೬. ವಸಂತ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋ, ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೦೨
೧೭. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೨೮೧
೧೮. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋ., ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೧೦
೧೯. ಅದೇ, ಪು.೧೧೧
೨೦. ಅದೇ, ಪು.೧೨೩
೨೧. ವಿಜಯ್ ತಂಬಂಡ ಪೂಣಚ್ಛ(ಸಂ), ಚರಿತ್ರೆ ಸಂಪುಟ ೪, ಪು.೭೯೮
೨೨. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗರ ಪರಂಪರೆ, ೨೭೫, ಪು.೪೫
೨೩. ಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ ಎಂ.(ಸಂಗ್ರಹ), ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ, ಪು.೮
೨೪. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋ., ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೪೫

೨೫. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಚಂದ್ರ(ಪ್ರ.ಸಂ), ಎಚ್.ಎಸ್.ಗೋಪಾಲರಾವ್(ಸಂ), ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ
ದುಡಿದ ಮಹನೀಯರು ಪು.೧೪೯
೨೬. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋ, ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೪೫
೨೭. ಹೊಸದಿಗಂತ ಪತ್ರಿಕೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪುರವಣಿ, ೧೫ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೯೬, ಗುರುವಾರ
೨೮. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋ, ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೦೪
೨೯. ಅದೇ, ಪು.೧೦೬
೩೦. ಅದೇ, ಪು.೧೦೮
೩೧. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೨೮೫
೩೨. ಮಂಗಳ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ಮೇ ೧೧, ೧೯೯೬, ಪು.೯
೩೩. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೨೯೧
೩೪. ಅದೇ, ಪು.೨೯೧
೩೫. ಮಂಗಳ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ಮೇ ೧೧, ೧೯೯೬
೩೬. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ(ಸಂ), ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಥಮ ಪಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ, ಪು.೧
೩೭. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋ., ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೨೬
೩೮. ಕರ್ಮವೀರ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ೬-೧೨-೧೯೭೦, ರವಿವಾರ, ಪು.೧೦
೩೯. ಅದೇ, ಪು.೧೧
೪೦. ಅದೇ, ಪು.೧೧
೪೧. ಅದೇ, ಪು.೧೧
೪೨. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋ., ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೨೧
೪೩. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ೨೮, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೭೩, ಪು.೩
೪೪. ಕರ್ಮವೀರ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ೬-೧೨-೧೯೭೦, ರವಿವಾರ, ಪು.೧೧
೪೫. ಮಂಗಳ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ಮೇ ೧, ೧೯೯೬, ಪು.೯
೪೬. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋ., ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕ, ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೨೬
೪೭. ಅದೇ, ಪು.೧೨೭
೪೮. ಶ್ರೀ ಪಾಂಡುರಂಗರಾವ್ ಬಿ., ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮ, ಪು.೩೧
೪೯. ಅದೇ, ಪು.೩೩

೫೦. ತರಂಗ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೫, ೧೯೯೬, ಪು.೧೪

೫೧. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೨೧೧

೫೨. ೧೯೯೬ರ ಪತ್ರಕರ್ತ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ, ಪು.೫೧

೫೩. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯, ೧೯೯೬ರ ಗುರುವಾರ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಪತ್ರಿಕೆ, ಪು.೨

೫೪. ಅದೇ, ಪು. ೭

೫೫. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ಪು.೨೫೩

೫೬. ಅದೇ, ಪು.೨೫೩

೫೭. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋ., ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೪೫

೫೮. Kumaraswamy m.(Article), Tirumale Thathacharya Sharma versatile
Nationalist and Journalist... Indian History congress, Pp.2

೫೯. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋ., ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಪು.೧೬೫

ಅಧ್ಯಾಯ ೫
ಸಮಾರೋಪ

ಸಮಾರೋಪ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯವು ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ರಾಜಗುರು ಮನೆತನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಜೀವನದಾದಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಕೋಟೆ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗುವುದರ ಮೂಲಕ ಶಾಸನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಶರ್ಮರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರನ್ನು ಬಹುರೂಪಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಅಂದರೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರನ್ನಾಗಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಅಭಿಮಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ತಿರುಮಲೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಕಿಯವರ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಸಾಕುತಂದೆ ತಿರುಮಲೆ ಶ್ರೀರಂಗಾಚಾರ್ಯರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಶರ್ಮರು 'ರಾಜ' ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು, ರಾಜನಂತೆಯೇ ಬಾಳಿದವರು. 'ಪಂಡಿತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲ ಪಂಡಿತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಮಾತನ್ನು ಸುಳ್ಳುಮಾಡಿದ ಮಹಾನ್ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು. ಮನೆತನದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ವೇದಾಭ್ಯಾಸ, ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಮೈಸೂರು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ.ವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದ ಶರ್ಮರು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು-ಕನ್ನಡ ರೀಡರ್ ಆಗಿ ಉದಕಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರಿಂದ ಬಂದ ತೆಲುಗು, ಮನೆಯ ವಿದ್ವತ್ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಬಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಆರಾಧನೆಯ ಆಗಮಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಒಗ್ಗಿದ ತಮಿಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಹಿಂದೀ, ಪ್ರೌಢಾಧ್ಯಯನಾದಿಗಳಿಂದ ಒಲಿದ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಹತ್ತು ಭಾಷೆಗಳು ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಪಾಲಿಗಿದ್ದುದು ಶರ್ಮರ ಜೀವನದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಶರ್ಮರಲ್ಲಿದ್ದ ಬಹುಭಾಷಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಅವರು ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಐದು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಭಾರತೀಯ ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಶರ್ಮರನ್ನು ಶಾಸನ ತಜ್ಞನನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದವರು ಹೊಸಕೋಟೆ

ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಆಗ ಗೆಳೆಯರಾಗಿ ದೊರೆತವರು ಸಿ.ಆರ್.ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯರು. ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶರ್ಮರು ಶಾಸನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಅನುಭವವನ್ನು ಜೀವಮಾನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಂಚಿದರು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತರ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದ ಹಸಿವನ್ನು ಇಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅದುವರೆಗೆ ಪಡಿಮೂಡಿದ ಅಚ್ಚುಗಳಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ಎಷ್ಟೋ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥೈಸಿದರು.

ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರದು. ಇವರು ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ 'ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕವಿಗಳು' ಎಂಬ ಕಿರುಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಅದು 'ಮೆಮೋರ್ಸ್ಟ್ ಆಫ್ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಆರ್ಕಾಫಲಜಿಕಲ್ ಸಿರೀಸ್'ನಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ನೇರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶರ್ಮರು ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನಾದರೂ ನೇರವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸರಕಾರಿ ವೃತ್ತಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಸರಕಾರಿ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಶಾಸನದ ಮೇಲಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ೧೯೪೭ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ೧೯೬೮-೭೩ರವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮುಖವಾಣಿಯಾದ 'ಕನ್ನಡ ನುಡಿ'ಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನೂರಾರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಚಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿನ ಕವಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಾರು ಕವಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶೇಷ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನೂರಾರು ಲೇಖನಗಳು, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದ್ದು ಸಂಶೋಧಕರ ಜ್ಞಾನ ವಿಸ್ತಾರನ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಲೋಕನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಶರ್ಮರು ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಯುವ ಸಂಶೋಧಕರ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಜನ ತಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯ ಅರಿವಿಗಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದವರು. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸರಿ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಶರ್ಮರ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆ ಅಪರಿಮಿತವಾದುದು.

ಶರ್ಮರು ಶಾಸನ ತಜ್ಞರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬಹುರೂಪಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು. ಒಬ್ಬ ಚರಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ ೧೯೨೪ರಲ್ಲೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಬರೆದ ಶರ್ಮರು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ಇತಿಹಾಸ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 'ಮೈಸೂರು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಿಂದ, ವಿಕ್ರಾಂತ ಭಾರತ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಭವ್ಯದರ್ಶನ, ವಿದುರಾಶ್ವತದಿಂದ ಜಗನ್ನೋಹನ ಭಂಗಲೆಗೆ, ಮೋಕ್ಷಗೊಂಡಂ, ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ, ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಮನೋಧರ್ಮ, ಸುಭಾಸ್ ಚಂದ್ರಬೋಸ್, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ, ರಾಸ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳು ಯುವ ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಗಳಾಗಿವೆ.

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಚರಿತ್ರಕಾರರಷ್ಟೇ ಆಗಿರದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಕೂಡ ಹೌದು. ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದ ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಪತ್ನಿ ರಾಜಮ್ಮನವರಲ್ಲಿದ್ದ ವೀಣಾವಾದನ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವೂ ಕೂಡ ಅವರ ಜೀವನದ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ೧೯೨೦ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೨ರಂದು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಭಾಷಣದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾದ ಶರ್ಮಾಜಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿ ರಾಜಮ್ಮನವರು ೧೯೨೨ರ ಅಲಹಾಬಾದ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಸಂಗೀತದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರ ಗಮನ ಸೆಳೆದ ರಾಜಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳು ೧೯೨೪ರ ಬೆಳಗಾಂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ ನಿಕಟವರ್ತಿಗಳಾದರು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಮತ್ತು ಅವರ ಆಶಯದಂತೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮೂಲಕ ನವ ತರುಣ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಪಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶರ್ಮರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಷ್ಟೇ ಆಗಿರದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟಗಾರರೂ ಆಗಿದ್ದರು. 'ಮೈಸೂರು ಚಲೋ' ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಶರ್ಮರು ಕಾರಾಗೃಹ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಶರ್ಮರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಭೀಷ್ಮರೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು, ಡಿ.ವಿ.ಗುಂಡಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಮತ್ತಿತರ ಸಮಕಾಲೀನರು. ಇವರು ಪತ್ರಿಕಾ ವ್ಯವಸಾಯ ನಡೆಸಿದ್ದು, ಬ್ರಿಟಿಷ್

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಂತಿಮ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಸಿವು ಉಲ್ಬಣಗೊಂಡು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನತೆಯ ಬಯಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಗ್ರಹದ ಸ್ವರೂಪ ತಳೆದ ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರಂತಹ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ದೇಶಪ್ರೇಮಿಗಳು ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳು ಹೊಟ್ಟೆ, ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಆಂದೋಲನವಾಗಿತ್ತು. ೧೯೨೧ರಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕಾ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ಶರ್ಮರು ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದರು. ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ ಶರ್ಮರ 'ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕ'ದ ಬದುಕು-ಬಾಳ್ವೆ ಮೈಸೂರು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ವೀರಗಾಥೆ, ಶರ್ಮರ ಪತ್ರಿಕಾ ಸಾಧನೆಯ ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷೆ ಶರ್ಮರು ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತು ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಕಾಲೋಚಿತವಾದ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು. ಪತ್ರಿಕಾಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಯ್ದವರು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆಶೀರ್ವಾದವೇ ಅವರ ಪತ್ರಿಕಾ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯಶಕ್ತಿಯಾದದ್ದು. ಉಗ್ರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಂಬಿ ಕಾಯಾ, ವಾಚಾ, ಮನಸಾ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ಧರ್ಮದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ತತ್ವನಿಷ್ಠೆ, ವಸ್ತುನಿಷ್ಠೆಯೊಂದಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಪಾದಕೀಯ ಲೇಖನಗಳ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಅನ್ಯಾಯ ಅನೀತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಭ್ರಷ್ಟತೆಯ ವಿರುದ್ಧ, ಜನದ್ರೋಹಿ ನೀತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸತತವಾಗಿ ಕಿಡಿಕಾರಿದರು. ಅಂದಿನ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವ ಅವರಿಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಅವರನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿತು. ಅವರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಮುಟ್ಟು ಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿತು. ಆದರೆ ಶರ್ಮರು ಒಮ್ಮೆಯೂ ಮಿಸುಕಲಿಲ್ಲ, ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ, 'ಲೇಖನಿ ಖಡ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಬಲಶಾಲಿ' ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದರು. ಯಾರಿಗೂ ಮುಖ ನೋಡಿ ಮಣೆ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ.

ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಕೇವಲ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಷ್ಟೇ ಆಗಿರದೆ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಯೂ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಶರ್ಮರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಕವೇ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಶರ್ಮರು ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಯಷ್ಟೇ ಆಗಿರದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರು ಆಗಿದ್ದರು. ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳು ದೊರೆಯದೆ ಇದ್ದಾಗ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಿದ ಶರ್ಮರು ಘಟಿಕೋತ್ಸವ, ಕಂಠಕೈಪೀನ, ಕಾಲಚಕ್ರ, ಅಗ್ನಿಭಕ್ಷಕ,

ದರಿದ್ರ, ನಾರಾಯಣ, ಕರಾಳ ಶಾಸನ ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟಿಗೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಈ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅಂದಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಶರ್ಮರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ, ಗೋಖಲೆ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ರೂವಾರಿಗಳು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯು ಇವರಿಗೆ 'ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧಕ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿರುವುದು ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನುಬಂಧಗಳು

೧. ಗ್ರಂಥಯುಗ

೨. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಕೈಬರಹದ ಪ್ರತಿಗಳು

೨. ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಗ್ರಂಥಯುಗ

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆಕರಗಳು

೧. ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಎಂ.(ಸಂಗ್ರಹ), ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿನ
ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ, ೧೯೪೭
೨. ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಎಂ.(ಸಂಗ್ರಹ), ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರ ಲಿಖಿತ ಬರಹ
೩. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ನನ್ನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧೈಯ, ನವನೀತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೨
೪. ತಿರುಮಲೆ ಶ್ರೀರಂಗಾಚಾರ್(ಸಂಗ್ರಹ), ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಪ್ರಜಾರೋಪನ್ಯಾಸಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ,
೨೮-೭-೧೯೪೯ರಂದು ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ನೀಡಿದ ಭಾಷಣದ ಸಾರಾಂಶ, (೧೯೩೯)
೫. ತಿರುಮಲೆ ಶ್ರೀರಂಗಾಚಾರ್ಯರು (ಸಂ), ೧೯-೯-೧೯೪೩ ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೈಸೂರು
ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ಎರಡನೆ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮರು ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ
ಭಾಷಣ, ೧೯೪೩
೬. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, 'ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ' ಸಂಪಾದಕ ಮಾವಿನ ಕೆರೆ ರಂಗನಾಥನ್ ಪುರೋಗಾಮಿ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಸಂಘ, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೭೦
೭. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆ (೧೯೨೫-೪೬)
೮. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕವಿಗಳು, ಮೆಮಾರ್ಯ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಅಕ್ಯಾಲಜಿಕಲ್ ಸರ್ವೇ
ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ನಂ.೧೩, ೧೯೨೪
೯. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, 'ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ, ೧೮೦೦-೧೮೫೭ರವರೆಗೆ', ಮೈಸೂರು
ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸರಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೫೭

೧೦. ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮನ್, 'ಮೈಸೂರು ರಾಜಕೀಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ತಿರುಳು',
ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮನ್, ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೪೦

೧೧. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ವಿಕ್ರಾಂತ ಭಾರತ, ತಿ.ತಿ.ಶರ್ಮ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೬೫

ಇತರೆ ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಅರಳು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪಾರ್ಥ ಸಾರಥಿ, ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಐ.ಬಿ.ಎಸ್.ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೫

೨. ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಎಂ., ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಒಂದು
ಅಧ್ಯಯನ(ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್.ಡಿ.ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ), ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಮೈಸೂರು, ೨೦೦೭

೩. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಫಿಡಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಗೆಜೆಟಿಯರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

೩. ಜ್ಞಾನ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ರಾಯರ ವಿಶ್ವಕೋಶ, ಸಂಪುಟ-೫(ಕಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ)

೪. ಗೋವಿಂದರಾಜು ಸಿ.ಆರ್., ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿ, ತಂಬಂಡ ವಿಜಯ್ ಪುಣಚ್ಚ(ಸಂ), ಚರಿತ್ರೆ
ವಿಶ್ವಕೋಶ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೧

೫. ಗೋಪಾಲ್‌ರಾವ್ ಎಚ್.ಎಸ್., ಶಾಸನ ತಜ್ಞ ಶ್ರೀ.ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಎಂ.ಜಿ.ನಾಗರಾಜ್, ಪಿ.ವಿ.
ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ(ಸಂ), ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ, ಸಂಪುಟ ೧೨, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿ, ೧೯೯೭

೬. ತಿರುಮಲೆ ಶ್ರೀ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮ ಮತ್ತು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಎಂ., ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ
ಶರ್ಮರ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕಾ ಇತಿಹಾಸ, ನವನೀತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು,
೨೦೦೬

೭. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ(ಸಂ), ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೯

೮. ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ(ಸಂ), ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಪಾದ ಅಥವಾ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ, ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ,
ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೩೮

೯. ಪಾರ್ವತಿ ಎಚ್.ಎಸ್., ತಿರುಮಲೆ ರಾಜಮ್ಮ - ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು,
ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೨

೧೦. ಪಾಂಡುರಂಗರಾವ್ ಬಿ., ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮ, ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

೨೦೦೦

೧೧. ಬಾಲಸುಬ್ರಮಣ್ಯ, ವಾಸುದೇವನ್ ಸಿ.ಎಸ್., ರಮೇಶ ನಾಯಕ, ಕರ್ನಾಟಕ ದೇವಾಲಯ ಕೋಶ,
ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ೨೦೦೭

೧೨. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಚಂದ್ರ(ಪ್ರ.ಸಂ), ಗೋಪಾಲ್‌ರಾವ್ ಎಚ್.ಎಸ್.(ಸಂ), ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ
ದುಡಿದ ಮಹನೀಯರು ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾದಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೮

೧೩. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೋ., ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಮಸಾಯಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು,
೧೯೯೭

೧೪. ಸಂದರ್ಶನ, ತಿರುಮಲೆ ಶ್ರೀ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರು

ಅಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಆಕರಗಳು

1. Kumara swamy M., *Tirumale Thatha Charya Sharma versatile Nationalist and Journalist, South Indian History Congress, 2006*
2. The quarterly Journal of the Mythic Society, ISSN 004-8555, Vol.87, Januery
Vol-87, Januar-June- 1996
3. South Indian Inscription, Vol- VI, IX, XI

ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು

೧. ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ
೨. ಕನ್ನಡ ನುಡಿ
೩. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ
೪. ಪ್ರಜಾಮತ
೫. ಪತ್ರಕರ್ತ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ
೬. ಮೈಸೂರು ವಾರ್ತಾಸಂಗ್ರಹ
೭. ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ
೮. ಸಂದರ್ಶನ
೯. ಹೊಸದಿಗಂತ
೧೦. ಕರ್ಮವೀರ
೧೧. ತರಂಗ
೧೨. ಮಂಗಳ

ଆମ ଉପେକ୍ଷକଙ୍କୁ ଜଣାଉଛୁ ଯେ ଏହି ଉପେକ୍ଷା ଉପରେ ଆମର କୌଣସି ପ୍ରତିବାଦ ନାହିଁ ଏବଂ ଆମର ସମସ୍ତ ଉପେକ୍ଷକଙ୍କୁ ଏହି ଉପେକ୍ଷା ଉପରେ ସମ୍ମତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁ।

-* Dewan C. Romga Charlu, D.V.G. p. 2, 8.

"சி கமலாபதிமே பூதா கீதவருகாது. இவ்வாறு பூதநாடு குடிபுறந்து
நாகநாடு, இவர சிவசூத்திரநாடு நாகநாடு, சிவநாடு, சிவநாடு
சுதந்திரநாடு"

[illegible]

* De Nam's proceedings No. 4894-4401-G.120 dated 24th August 1881.

Thaquadu, with (The temples of) Kali Chovēvara, Pellavēvara, mahā Bhogēvara, elevated and spotless Nannēvara Kūṭi Sāsana, bright Kāndi Bhujangēvara, with the famous Kanthiraya well, the garden like that of Indra, the Vambari and the palace became, with Viddarāṭi a reflected image to the whole world. What he should always give with affection to the learned, the beggar, the mendicant, the teacher, the ruined farmer, the poor, the actor, the student and the bard, if they laughed at him, stood and gazed at him, praised him, loved him, (and) respected him was certainly a heroic virtue of Vidharā. ~~His name was Bhogēvara Bhogāṅga, whose name was Thundirēvara.~~ The disciples of Bhujanga were Lakṣmī Āgamika and Viddarāṭi. The famous Divākara wrote the edict. His abode of Bhogēvara became well-known to the whole world. One unusual thing after another! Why should I describe, praise it now? This Viddarasi, in one form while worshipping Siva, and another form while contemplating Siva, to this world encircled by water, merged himself in Contemplation and worship of Siva.

ಭಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮಾ

ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮಾ ದಂಪತಿಗಳು

ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯ ಮಿತ್ರವೃಂದ

ಶಾಸನ ಶೋಧನೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಶರ್ಮಾ
ಮತ್ತು ಐಯ್ಯರ್

ತೀ.ತಾ. ಶರ್ಮಾರು ಸಂಶೋಧಿಸಿದ ಮಂಗಳೂರು ಬಳಿಯ ಕೆದರಿ
ಮಂಜುನಾಥ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿ

ತೀ.ತಾ ಶರ್ಮಾರು ಸಂಶೋಧಿಸಿದ ಕೆದರಿ ಮಂಜುನಾಥ
ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಲೋಕೇಶ್ವರಮೂರ್ತಿ

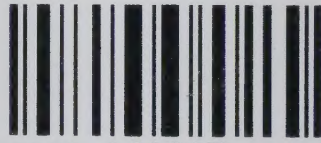

ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮಾರು ಧರ್ಮಪುರಿಯಲ್ಲಿ
ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ

ತಿ.ತಾ ಶರ್ಮಾರ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ಧಿಯ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್‌ನ
ನಿವೃತ್ತ ನ್ಯಾಯಾದೀಶ ಇ.ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ ಪತ್ರಕರ್ತ
ಬಾಬುಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ನಿವೃತ್ತ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ನಿಟ್ಟೂರು
ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ ಮುಂತಾದವರು

AKSHARA GRANTHALAYA

ACC.NO. 048587

048587

